

JOSEPHI MEDI,
COLLEGII CHRISTI
apud
CANTABRIGIENSES
aliquando Socii,
OPUSCULA LATINA
ad rem
APOCALYPTICAM
ferè spectantia ;
Quorum catalogum dabit versa pagina.

CANTABRIGIÆ:
Per THOMAM Buck almæ Academiæ Typographum.
Impensis Gulielmi Morden Bibliopolæ. 1652.

En tibi Lector

Danielis Laweni *strictura in Clavem Apocalypiticam.*

Josephi Medi *responsio ad easdem stricturas.*

Ejusdem Responsio epistolaris ad animadversiones Ludovici de Dieu in clavem & Comment. Apocalyp.

Ejusdem *Ἐπιπέμπων μὲντοι.*

Ejusdem De Regno quarto Danielis.

Ejusdem Revelatio Antichristi.

Ejusdem Animadversiones in D. Hieronymi pronunciata, & verba Gaii de dogmate Millenariorum.

Ejusdem Annotationes in Apocalypsin.

Pag. 19. chart. N. in titulo pro *Ἐπιπέμπων μὲντοι* lege,
Regnum quartum Danielis.

THE

THE

Danielis Læveni

STRICTURÆ

In partem primam

CLAVIS APOCALYPTICÆ.

DUobus Præcognitis (quorum unum est nominis, alterum rei) valere iussis, video quatuor in primis in toto hoc discursu chronologico præsupponi quæ censurâ merentur.

Primum, quòd liber ille clausus & obfignatus sit hic ipse liber Apocalypseus. Hanc ego opinionem ut erroneam validissimis argumentis confodi in annotationibus meis proœmialibus ad visionem secundam. Demonstravi insuper per eundem illum librum nullum alium intelligi, quàm librum veterum prophetarum clausum & obfignatum cæcis ac obstinatis Judæis, durante hac eorum reprobatione; juxta id quod prædictum erat ab Esaia cap. 29. v. 11. *Et erit vobis visio omnium sicut verba libri signati.*

Secundum, quòd nullæ fiant futurorum prædictiones ante refectionem sigilli primi. At contrarium liquet ex ipso capite quarto, & quinto, quæ sigillum primum antecedunt, & visiones continent non *preparationis*, sed *prædictionis*: multa enim in illis futura prædicantur. Constat ex Græcis codicibus; *Requiem enim habebunt, cum dederint, procident, & adorabunt; projicient coronas, &c.* in quibus omnino servanda est temporis proprietates: In primis verò manifesta in futurum prophetia est in illis verbis seniorum Apoc. 5. 10. *Regnabimus super terram.*

B

Tertium,

Tertium, quòd tubæ necessariam habeant connexionem cum sigillo septimo. Sed hoc partim est impossibile, partim absurdum. Impossibile, quia sigillum sextum tempus est secundi adventûs, uti apparet ex illis verbis, *quoniam veniet dies magnus ira ejus*, Apoc. 6. 17. Græcè est *ille dies, ille magnus*, id est, *notus ac celebris*; hanc enim Emphasim habet articulus duplicatus. Item ex prognosticis illius adventûs, Matt. 24. 29. quæ hoc sigillo repetuntur: At tubæ saltem sex priores secundum domini adventum præcedunt. Absurdum, quia turba palmifera gaudentium in fine capitis septimi incidit, ipso Synchronistâ confitente, in tubam novissimam. Quomodo ergò cum ea connectuntur sex tubæ priores? quæ tamen necesse est fieri, si necessariam habeant connexionem cum sigillo septimo.

Quartum, quòd quadraginta duo illi menses sint tota duratio sex tubarum. Atqui menses illi rejiciuntur in finem sextæ, Apoc. 11. 2. quomodo ergò se extendunt usque ad initium tubæ primæ? Quemadmodum sigillorum non est turbanda series: sic nec tubarum. turbatur autem cùm eventus posteriorum in priores transfunduntur: & certum est menses illos propriè & secundum literam accipiendos esse de mensibus dierum, non annorum, ut qui propterea in dies resolvantur, Apoc. 11. 3. nemo autem facilè dicit tempus sex priorum tubarum exhauriri spatio quadraginta duorum mensium propriè dictorum.

His præmissis, venio ad ipsos Synchronismos: quorum primus est *Mulieris in Eremita agentis, Bestia septicipitis instaurata, Atrii cum civitate sancta calcati, Testium interea prophetantium in sacco.*

In

In quo primùm noto bestiam diu fuisse septicipitem, antequam fuit instaurata; ac proinde non bene hïc conjungi tanquam synchrona. Antecedens ex eo liquet, quòd Joannes viderit hanc bestiam è mari ascendentem sub capite suo septimo, Apoc. 13. 1. Nam sextum caput ipsius tempore extabat, Apoc. 17. 10. Et grassata est bestia aliquandiu sub septimo illo capite antequam plagam gladii accepit: ac aliquandiu sub accepta illa plaga gemuit, antequam ex ea revixit, quæ hïc dicitur illius instauratio. vide Apoc. 13. 3. Septiceps ergò fuit ante instauracionem.

Secundò, Instauratio bestię initium quidem sumit cum initio peregrinationis mulieris in deserto: ipsa tamen longiùs perduravit. Nam post expiratum tempus peregrinationis eremiticę, bestia instaurata non nisi certis gradibus, & tractu temporis declinavit ad interitum, donec tandem totaliter ac finaliter extirpata fuit ad effusionem phialę septimę: ortu itaque contemporant, non interitu.

Tertiò, Quadraginta duo menses non sunt tota duratio regni bestię instauratę, nedum septicipitis; sed tantùm regni sævissimi, & novissimę persecutionis. *Potestas enim faciendi menses quadraginta duos*, Apoc. 13. 5. non est potestas regnandi simpliciter, sed potestas grassandi pro libitu, & persequendi sanctos: ut constat ex quibusdam Gręcis exemplaribus, quę legunt *πέλεμον. i. e. faciendi bellum.*

Quartò, Atrium à Gentibus calcatum esse nescio unde hauserit Synchronista; cum nulla ejus mentio fiat Apoc. 11. 2. Dicitur quidem atrium exterius Gentibus datum, sed datum esse ad conculcandum non dicitur. Alibi per atrium illud exterius intelligit attri-

um Israelis; quod atrium erat exterius respectu atrii sacerdotum, quod erat interius. Sed atrium Israelis comprehenditur sub illis verbis, *Et adorantes in eo*. Præter illud atrium Israelis, erat adhuc aliud atrium Gentium, in quod ingrediebantur immundi Judæi, & Gentes alienigenæ: & hoc est atrium exterius, quod nolit mensurari angelus, quia nimirum est atrium Gentium, & non Israelis.

Quintò, Prophetia testium, licèt initium sumat cum instauratione bestię, non tamen cum eadem terminatur: nam bestia duos illos testes vincet, & occidet; ac cadaveribus eorum aliquandiu insultabit, Apoc. 11. 7, 9. imò nè quidem cum exitu tubæ sextæ præcisè terminantur tempora bestię; sed potiùs cum initio & progressu septimæ, in quam incidit effusio phialarum, ut suo loco demonstrabitur. Aliud enim est urbem decimâ sui parte concuti, Apoc. 11. 13. aliud verò bestiam finaliter interire: quamvis certus sim illum qualemcunque urbis casum certissimum fore prænuncium ruinæ statim certis gradibus secururæ sub tuba septima; sub qua mysterium Dei de restitutione regni Israelis, & everfionis omnium regnorum adversantium consummabitur, Apoc. 10. 7.

Secundus Synchronismus est *bestia bicornis* (quæ & *Pseudopropheta*) cum *bestia septicipite* (quæ & *imago bestia* dicitur.)

At bestia bicornis ortu posterior est bestiâ septicipite: unde hæc prior appellatur, Apoc. 13. 12. Et nata demum videtur circa instaurationem illius bestię prioris; utpote quæ *fecerit adorare bestiam primam, cujus curata est plaga*, Apoc. 13. 12.

Deinde bestiam bicornem conditorem seu instauratorem

ratorem esse bestiae septicipitis, nescio unde colligat autor. Illius certè nec conditor nec instaurator est. Non conditor, quia illa tempore prior est, hæc posterior. Non instaurator, quia opus illud disertè attribuitur draconi, Apoc. 13. 3. qui hoc nomine simul cum ipsa adoratur. Bestia quidem bicornis bestiae septicipiti imaginem posuit, sed bestiae instauratae, cujus curata erat plaga, Apoc. 13. 14.

Præterea, *bestiam septicipitem nomine imaginis bestiae aliàs signari solitam*, merum est Synchronistæ somnium: aliud enim bestia est, aliud imago bestiae; & hæc passim ab illa distinguitur, bestia & imago ejus. At inquit, *Nomine bestiae, ubi cum bestia imago bestiae componitur, intelligitur bestia bicornis.* Fallitur, ut liquidò constat ex eo ipso loco quem citavit. Apoc. 14. 9. *Si quis adoraverit bestiam & imaginem ejus*, bestiam intellige septicipitem, quam bestia bicornis fecit adorari, faciendo ei imaginem, quam adorari voluit, Apoc. 13. 15. sic ut adoratio cultus sit, & honor conferendus bestiae septicipiti; non bicorni. Opinionem tamen suam probare nititur tribus argumentis.

Primò, *Quia, juxta Græcorum codicum lectionem, imago bestiae, quam animavit Pseudopropheta, facit ut quicumque non adorârint imaginem bestiae occidantur.*

Secundò, *Quia ubi bestia simul adest cum Pseudopropheta, imago bestiae non comparet.*

Tertiò, *Quia ejusdem dicitur imago bestiae, cujus est nomen numerusque. At nomen numerusque non alterius sunt quàm bestiae bicornis.*

Verùm hæc omnia inepta sunt, & frivola. Imagini bestiae adscribitur quod Pseudopropheta fecit, illius imaginis autor; Metonymiâ effecti pro efficiente:

quod apparet ex Regio exemplari Montani, in quo legitur, *3 mii, & facit* (nempe bestia bicornis.) Quam lectionem secutus Andreas, Aretas, & alii.

Interdum & imago bestiae comparet, ubi bestia ad est cum Pseudopropheta: ut videre est, Apoc. 19. 20. ibi haec tria memorantur, *Bestia, Pseudopropheta, Imago bestia.*

Nomen numerusque non bestiae est bicornis, sed bestiae septicipitis; quae passim simpliciter & absolute bestia nominatur. à qua ut bicornis distingueretur, passim in sequentibus non bestia sed pseudopropheta nuncupatur; in quo conspirant omnes interpretes.

Denique, falsum est bestiam septicipitem restitutam totam se arbitrio pseudoprophetae tanquam supremi sui domini regendam permittere. *universa terra admirata est post bestiam septicipitem*, Apoc. 13. 1. & *omnes reprobi eam adorarunt*, Apoc. 13. 8. At pseudopropheta non seipsum, sed bestiam septicipitem adorari voluit in imagine tanquam supremum dominum, & in omnibus illius causam promovit ut ipsius procurator & minister, Apoc. 13. 12. ut bene observavit Irenaeus, quem statim laudavit Synchronista. hinc eam vocat Antichristi armigeram.

Tertius Synchronismus *Meretricis magna seu Babylonis mysticae cum bestia eadem illa septicipite decemcornupeta*, necessariam indiget castigatione. Mulier enim meretrix est urbs Roma ab ipsis temporibus Joannis; ut apparet ex illis verbis, *mulier quam vidisti est civitas magna, quae habet regnum super reges terra*, Apoc. 17. 18. At bestia septiceps nondum extabat temporibus Joannis in septimo suo capite; ut liquidò constat ex istis, *Quinque ceciderunt, unus est, & alius* (septimus)

(septimus) *nondum venit*. mulier ergò ista cum bestia septicipite quà tali non

In primis suspecta mihi est lacinia ista, *Decemcornu-
peta*; quasi bestia deum facta esset decemcornu-
peta sub septimo, id est, novissimo suo capite. Verba
Apocalypseos clarè & disertè docent decem illa cor-
nua ipsis temporibus Joannis extitisse: *Decem cornua
sunt decem reges, qui* (in præsentì) *regnum nondum ac-
ceperunt*, quia nimirum Romano imperio nunc erant
subjecti, sed *potestatem tanquam reges accipient* in futu-
ro, Apoc. 17. 12. Certum est ex historiis, imperi-
um Romanum, dum hæc scriberet Joannes, ex decem
regnis, sive regalibus provinciis, tanquam totidem
partibus principalibus constitisse; quas hoc modo enu-
merat ipse Strabo; Italia, Hispania, Gallia, Germa-
nia, Hungaria & Bulgaria, Græcia, Natolia five
Asia minor, Syria & Afsyria, Ægyptus, Africa: de qui-
bus consulendus Molinæus in *Complemento prophe-
tiarum*. Quomodo autem singula quæ in Apocalypsi
de decem cornibus dicuntur, decem illis regnis, seu
regionibus conveniant, explicatum dedi in annotatio-
nibus meis proœmialibus ad visionem sextam.

Quartus Synchronismus *Centum quadraginta qua-
tuor mille virginum*, capite quarto, *cum meretrice Baby-
lonica & bestia*, eodem vitio laborat, quo duo antece-
dentes. Non enim in solidum contemporant hæc, sed
tantummodo ex parte. Meretrix extitit ipso tempore
Joannis; quemadmodum & bestia sub sexto suo ca-
pite. Sed centum quadraginta quatuor mille virgines
sunt recentioris originis. Incidunt quidem in tempora
meretricis Babylonicae, utpote quæ laudantur, quia se
illius complexibus non coinquinârunt; sed in tempora
illius

illius postrema, nempe quæ primitiæ sunt in restitutum, post finitam novissimam bestię septicipitis instauratæ persecutionem, Apoc. 14. 4. quando ipsa declinavit ad interitum, Apoc. 14. 8. Et quemadmodum recentioris sunt originis; sic longioris erunt durationis, ut quæ meretricis & bestię futuræ sunt victrices; ac proinde illis sunt supervicturæ.

Quintus Synchronismus, *de generali omnium hæcenus dictorum Synchronismo*, præterquam quod superiorum errores recapitulet, prorsus est supervacaneus cum non contineat nisi nudam repetitionem memoratorum: ideóque omitti potuisset, nisi numerum septenarium attingere voluisset autor. Si duos sequentes Synchronismos similiter repetat, habebimus numerum octonarium.

Sextus Synchronismus, *atrii interioris calamo Demensurabilis, & prælii Draconis cum Michaelæ*, peccat Primò ἀκωρολογία verborum; nam Apocalypsis expressè non meminit atrii mensurabilis; ideo malim retineri nomen expressum *templi mensurabilis*: nec si expressè illius meminisset, ullum hîc aliud intelligendum foret atrium, quàm atrium Israelis, quod auctori est atrium exterius. Suprà enim monui atrium Israelis spiritui Apocalypstico esse interius; ut qui nomine exterioris atrii intelligat atrium Gentium. Deinde peccat confusione temporum: nam licet prælium Michaelis incidat in tempus templi mensurabilis; templum tamen non priùs & citiùs mensurandum fuisse, quàm commissum fuit prælium Draconis, nescio quo argumento confirmari possit. Non enim quia proximè antecedentia sunt contemporaneorum, idcirco est necesse utriusq; originem æquè altâ deducendam esse.

Equidem

Quinimò illud prælium commissum & absolutum fuit in istu oculi, ut postea demonstrabitur: At templi commensuratio non est facta in istu oculi.

Equidem fateor Apocalyp̄sin nihil habere antiquius, quòdve altiùs originem ducat muliere puerperâ, cujus partui insidiatus est Draco; attamen ip̄se partus quem excipit praelium Draconis multò est recentior, cum partus sit novissimi temporis, in finali Judæorum conversione, ut postea demonstrabitur: quemadmodum etiam est recentior templi commensuratio, quæ incidit in novissima tempora tubæ sextæ. A qua exordium velle ducere prophetiæ repetitæ, quæ nempe tempora Apocalyp̄tica ab origine, & quasi ab ovo relegat, est cum ratione velle insanire, ut mox pluribus ostendetur.

Septimus Synchronismus, qui & ultimus partis primæ, *Septem phialarum, & Bestiæ Babylonis*que ad occasum vergentium, est verissimus & certissimus: ac proinde progredior ad Synchronismos partis secundæ, initio sumpto ab examine præloquii, quod illi præmittitur.

Stricturæ in partem secundam:

IN præloquio partis secundæ inepta est illa totius Apocalyp̄seos in duas partes principales partitio: quarum prior sit *sigillorum, in iisque tubarum*; posterior τῶ βιβλαειδῶ seu *libri aperti*, à versu octavo capitis decimi usque ad finem libri; quæ omnium errorum mihi videtur esse præcipuum fundamentum. Ineptam voco, & reprobendam puto ob sequentes rationes.

C

Primò,

Primò, quia confundit finem unius prophetiæ cum principio alterius. Finis prophetiæ sigillorum est in turba illa palmifera gaudentium: utpote quæ ipso Synchronistâ teste incidat in tubam novissimam: nè verò vel tantillum dubitarem in turba illa gaudentium esse finem sigillorum, statim post eam fit mentio *silentii in cælo facti quasi mediâ horâ*: quâ profectò nihil aliud significatur, quàm Joannem à visionibus præcedentis prophetiæ ad medium horæ quievisse; ac proinde eam absolutam esse. Ergò hic finis unius prophetiæ principium alterius est in tuba prima, quâ clangere cœpit statim post ignem è cælo in terram missum, Apoc. 8. 5. qui certè nullus est alius quàm de quo ipse Christus dixerat Luc. 12. 49. *Ignem veni mittere in terram, & quid volo nisi ut ardeat?* Nè verò hîc etiam hæsitarem in tuba prima initium esse novæ prophetiæ, præmittitur ei visio præparatoria post factum in cælo silentium: hîc itaque principium alterius prophetiæ, quæ tamen cum fine præcedentis hac partitione confunditur.

Secundò, quia discerpit membra unius ejusdemque prophetiæ arctissimè cohærentia: nemo enim dubitat in tubis recto ordine continuari unam eandemque prophetiam; sic ut ubi desinat quinta ibi incipiat sexta, & sexta ibi desinat ubi incipit septima. At hæc partitio finem sextæ tubæ divellit ab ipsius principio, & sic divellit, ut ex fine tubæ sextæ constituat novam prophetiam, quæ altiùs assurgat quàm tuba prima: imò originem suam trahat à sigillo primo: principium enim sextæ tubæ fuit in fine capitis noni, & illius finis incidit in principium capitis decimi: quod tamen (ut dixi) fingitur esse initium novæ prophetiæ, quæ inchoatur

choatur à prima temporis Apocalyptici periodo.

Tertiò, quia commiscet duas ad minimum integras prophetias toto cœlo à se invicem distinctas: Nam certum est prophetiam libri aperti terminari cum fine tubæ septimæ, quæ est novissima. Nec minus certum est prophetiam de muliere parturiente esse novam prophetiam, ut quâ muliere nihil prius & antiquius habeat Apocalypsis, quemadmodum fatetur ipse Synchronista: Quomodo ergò hæc eadem est cum prophetia libri aperti? Fuerunt qui sibi persuaderent tubas prodire ex sinu sigilli septimi; sed quando perveniunt ad caput duodecimum, coguntur agnoscere initium novæ prophetiæ. Invenias ergò aliquos qui totam Apocalypsin dividunt in duas partes principales: sed, qui posteriorem partem inchoet à principio capitis undecimi, invenias neminem.

Profectò mulier parturiens cap. 12. est Synagoga Judaica, quæ patrem habet Jacobum, qui assimilatur Soli; matrem Rachaelem, quæ comparatur Lunæ: & descendunt à duodecim Patriarchis, qui similes esse dicuntur duodecim stellis: gravida ipsa fuit ab ipsis diebus Joannis, & clamavit parturiens, & cruciabatur ut pareret: postquam templum eorum & urbs funditus à Romanis fuere everfa: quemadmodum id ipsa Synagoga confitetur sub hac eadem Allegoria. Es. 26. 17. *Sicut quæ concepit, cum appropinquaverit ad partum, dolens clamat in doloribus suis, sic facti sumus à facie tua, domine.* Nondum tamen ipsa peperit, sed inopinatus aderit illius partus in finali Judæorum conversione; cujus mentio fit apud eundem prophetam, Es. 66. 7, 8. *Antequam parturiret, peperit; antequam veniret partus ejus, peperit masculinum.* — quia parturivit

turavit & peperit Sion filios suos. Esse enim hunc partum ultimi temporis apparet ex Joanne, qui hunc partum immediatè docet præcedere fugam mulieris in desertum, quæ incidit in novissima tempora tubæ sextæ, Apoc. 12. 6. cum Apoc. 11. 3. collatis. Hinc Micheas de eodem partu verba faciens, eundem expressè refert ad tempora novissima cap. 5. 3. *Propter hoc dabit eos, viz. Judæos in manibus hostium suorum, usque ad tempus in quo parturiens pariet; & reliquæ fratrum ejus revertentur ad filios Israel.* Sic enim judico superiores prophetas interpretandos esse, ex collatione eorundem cum Apocalypsi, quæ clavis est omnis Scripturæ propheticæ. Atque hinc apparet dictam prophetiam de muliere parturiente provehi ad caput, & originem periodi Apocalypsicæ; ac proinde in ea inchoari novam prophetiam.

Redeo ad rem ipsam prætermisâ hâc partitione. Affirmat Synchronista posteriorem Apocalypseos partem quæ est *vs. siç lapidis* seu *libri aperti*, ab eodem temporis Apocalyplici principio exordiri, unde prior illa quæ est sigillorum, & illius tempora relegere à versu octavo capitis decimi usque ad finem. Verùm & ista omnia pro libitu conficta, & prorsus absurda sunt. Septem sigilla fuerunt aperta: clanxerunt quinque tubæ, sexta clangorem inchoavit: discinditur ad illius finem, quem proximè excipit septima: & in fine tubæ sextæ inchoabitur nova prophetia, quæ originem ducat ab ipso sigillo primo. Quis credet istis, nisi cui libitum est posteriora prioribus, & summa imis miscere? Et quomodo superiora tempora releguntur à versu octavo capitis decimi, cum ab illo versu usque ad finem capitis nulla omnino tempora legantur?

Quæ

Quæ verò tempora sequuntur in principio capitis undecimi, aut tempora sunt finis tubæ sextæ, aut tempora illius nulla sunt. Attamen recapitulationem illam temporum putat Synchronista indicari transitione istâ, v. 11. cap. 10. *Oportet te iterum (παλιν) prophetare.* Sed longè aliud est *iterum prophetare*: aliud autem *prophetare eadem*, aut *ab eodem exorsa temporis principio*. Hæc duo multùm differunt. Ego hoc dictum fuisse existimo Joanni, in typum rei hoc tempore eventuræ, quòd nempe Ecclesia nunc ante exitum tubæ sextæ sit reformanda, & de novo prophetatura, tum contra, tum apud populos multos, qua in re mihi assentientem habeo doctissimum Paræum. *Joannes inquit, non tam in sua, quàm in omnium præconum veritatis, qui sub finem tubæ sextæ futuri erant, persona librum devorare, iterumque prophetare jubetur. Et est sensus, oportere, ut ubi Antichristus satis sævierit prophetia adversus eum restitatur.*

Tandem relabitur Synchronista ad bimembrem suam partitionem, eamque confirmari opinatur ex eo, quòd hîc idem sit prophetiæ initium, quod fuit prophetiæ de septem Ecclesiis, item de septem sigillis: quas nemo dubitat esse novas prophetias. Sunt autem hæc initia visionis quidem de septem Ecclesiis cap. 1. 10. *Audiavi vocem magnam à tergo tanquam tubæ dicentis.* Prophetiæ autem sigillorum cap. 4. 1. *Et vox prima, quam audiavi tanquam tubæ loquentis mecum.* Denique Prophetiæ βιβλαεδίς cap. 10. 8. *Et vox quam audieram è cælo (scilicet tanquam tubæ loquentis) rursum loquebatur mecum.* Verùm hæc posterior vox non eadem est cum prima illa, cùm hoc nomine non indigetetur: nec dicitur *audita fuisse instar tubæ*

tuba loquentis : sed vox fuit proximè è cælo audita, vers. 4. ejusdem capituli: *Audiui vocem de cælo dicentem mihi, Signa quæ locuta sunt septem tonitrua, & nè scribas ea.* Eadem ergò vox quæ v. 4. vetuerat scribere voces, nunc v. 8. jubet devorare libellum & prophetare, ut bene monet Paræus. Nolo tamen hac de re acrius cum quoquam contendere. Dato itaque eandem esse vocem cum illa priore, non tamen indè sequetur, Quia alibi inchoavit novam prophetiam, ideo id quoque hoc loco fecisse. Certiora sunt indicia novæ prophetiæ, ut quòd singula aut inchoentur novâ visione, aut terminentur mentione secundi adventûs: quæ indicia sunt rerum, non aucupia verborum.

Visio Ecclesiarum terminatur mentione novissimæ cœnæ, Apoc. 3. 20. quæ cœna est secundi adventûs, Apoc. 19. Visio sigillorum terminatur mentione turbæ palmiferæ, turbæ gaudentium, quæ incidit in novissimam tubam visionis tubarum, quam Paulus esse docet tubam secundi adventûs, 1. Cor. 15. 52. Visio mulieris terminatur mentione *messis*, Apoc. 14. 15. quam ipse Christus interpretatur *consummationem seculi*, Matt. 13. 39. Visio phialarum terminatur interitu Babylonis, Apoc. 16. 19. quæ incidit in secundum adventum, Apoc. 16. 14, 15. Eodem termino clauditur visio meretricis, Apoc. 19. 2, 3, 4. Visio denique Christi vincentis clauditur mentione universalis resurrectionis, & duplicis novæ Hierosolymæ. Septem itaque erant visiones, tanquam totidem totius Apocalypsis partes principales. Sed hæc sufficiant ad præloquium: venio ad ipsos Synchronismos partis secundæ.

Synchronismum primum appellat *cardinem Synchronismorum*,

chronismorum; ego verò eundem voco cardinem vanitatum: adeò nihil est in eo veri, nihil certi. Synchronismum esse vult *sigilli septimi, quoad sex priores tubas, cum bestia septicipite, bicorni, cæterisque contemporantibus*. Sed jam antea demonstravi sex tubas non pertinere ad sigillum septimum; demonstravi insuper bestiam bicornem bestiae septicipiti & cæteris non in omnibus nec ad amussim contemporare. Nunc demonstrabo initium bestiae septicipitis non contemporare cum initio sigilli septimi, quod præcipuum est hujus Synchronismi fundamentum eversum ire. Bestia septiceps est ipsissimum regnum Antichristi, sub novissimo, i. e. septimo suo capite. Atqui Antichristus demum in lucem producit sub tuba sexta, Apoc. 11. 7. vel (quod ego malim) sub tuba quinta, Apoc. 9. 11. ubi *angelum abyssi* eundem esse puto cum *bestia ascensura ex abyssu*, Apoc. 11. 7. Et proculdubio est Antichristus, cum vocetur nomine Antichristi in Græca Ecclesia recepto, Ἀπολύων, vel ὁ ἀπολείας, 2. Thessal. 2. Hebraicè autem nomen habet *ABADU*, *servus ille* יְהוָה עֲבָדוֹ sic dictus, i. e. *servus servorum*. Sic enim Hebræus & Syrus legunt. Quòd si quis malit legere cum correctioribus exemplaribus Græcis *Abbadon*, hoc idem significat quod *Papa Dominus*: quam lectionem etiam retinuit vulgatus Latinus. Rectius igitur bestia septiceps contemporabit cum tuba quinta. Sigillum quintum tempus est persecutionis Sanctorum, ut certum est ex illis verbis, *Donec compleantur conservi eorum — qui interficendi sunt sicut & illi*, Apoc. 6. 11. Atqui hoc proprium munus est Bestiae, ipsa itaque rectius dicetur contemporare cum sigillo quinto.

Initium

Initium septimi sigilli est in obfignatione cœtûs illius virginalis cap. 7. ipso Synchronistâ confitente; atqui obfignatio ista sequitur illustrem Domini adventum, qui describitur sigillo sexto, & in quem incidit bestia interitus, ut apparet ex collatione Apoc. 6. 15, 16, 17. cum Apoc. 16. 14, 15, 16. Impossibile itaque est bestiam septicipitem contemporare cum initio sigilli septimi: at (inquit ille) *cœtûs illius obfignationem supra ostendi contemporare ad amussim cum bestia septicipite, parte primâ, Synchronismo quarto.* Respondeo; Contrarium liquet ex nostra ad eundem censurâ. quod porrò existimet obfignationem illam factam esse, nè grassantibus in orbe tubarum calamitatibus electi Dei servi extinguerentur, gratis fingitur sine ullo fundamento: obfignationem illam dico factam esse ad novas nuptias Agni in illustri Domini adventu celebrandas, ut manifestum ex hujusce loci collatione cum 4 Esdræ 2. 38. *Videte numerum signatorum in convivio Domipi:* ad quem hic certus est respectus. Scio librum istum esse Apocryphum, sed potest liber Apocryphus interdum continere quasdam antiquas & veras narrationes.

Denique fallum est, *obfignatione illa turbari non interrumpendam sigillorum seriem:* ipse enim Synchronista fatetur illam pertinere ad finem sigilli sexti, sive ad initium septimi: & meritò; quia expressè dicitur Apoc. 7. 1. *Μετὰ ταῦτα*, id est, *post hac*, nempe, quæ acciderunt sigillo sexto. Ego judico obfignationem virginum & turbam palmiferam gaudentium esse totum mysterium sigilli septimi, quod demum narratur *apertum fuisse* initio cap. 8. cùm capite septimo præmissum sit illius mysterium, quemadmodum primum

mum *vx* narratur præteriisse post præmissam illius calamitatem, Apoc. 9. 12.

Sic ergò corruiet etiam sequentium Synchronismorum fundamentum, eorum nempe qui ex primo isto deducuntur: quos tamen etiam examinabo, nè quis queratur aliquid à me præteritum esse aut neglectum.

Synchronismum secundum ait esse *contemporantium atrii interioris & prælii draconis & Michaelis de puerperio cum sex primis sigillis*. Atqui dimensuratio templi (sic enim loqui malim, quia textus expressè illius meminit) tempore prior est prælio draconis, ut visum suprâ Synchronismo sexto parte primâ; & neutrum contemporat cum sex primis sigillis. Non dimensuratio templi, quia jubetur Joannes templum metiri sub finem tubæ sextæ, Ap. 11. 1. Jam verò finem tubæ sextæ contemporare cum sigillo primo quis dixerit? Non prælium draconis, quia illud commissum & absolutum fuit brevissimo temporis spatio, puta in momento, ictu oculi. Nam statim fuit commissum post raptum partum; & absolutum fuit ante fugam Mulieris in desertum; Apoc. 12. 13, 14. At Mulier statim & immediatè post raptum partum fugere debuit in desertum, Apoc. 12. 5, 6. Itaque momento tantummodo perduravit. Quomodo ergò potuit contemporare cum sex primis sigillis?

Accedo ad Synchronismum tertium: *phialarum cum tuba sexta*. Dicendum erat, ni fallor, *cum initio tubæ septimæ*; nam tuba septima est tuba novissima. Septem autem phialæ continent novissimas calamitates; Apocalyp. 15. 1. pertinent ergò ad tubam novissimam: tuba etiam septima est tuba consummationis, quia sub ea *consummabitur*

D

mabitur mysterium Dei; Apoc. 10. 7. Septem autem phialæ sunt plagæ consummationis, utpote in quibus *consummetur ira Dei*; Apoc. 15. 1. Pertinent ergò ad tubam septimam. Sed hæc parùm ad rem.

Regnum verò bestię sub sexta tuba labefactari cœpisse, nescio unde eruat Synchronista. Finita quidem tunc fuit potestas illa quadraginta duorum mensium; sed illa non fuit simplex potestas dominandi, sed dominandi pro libitu: Nec simplex fuit potestas vincendi Sanctos, sed persecutionis novissimæ, ut suprà à nobis fuit ostensum.

Synchronismum quartum, *mille annorum ligati Draconis, seu Satane, cum tuba septima, seu excidio bestię*, non possum non laudare, cum sit verissimus & certissimus. Argumenta tamen validiora, & magis cogentia ad illius confirmationem desiderarem. Certè Draco etiam fuit ligatus toto tempore parturitio- nis Mulieris, cum toto illo tempore *steterit ante Mulierem, ut, cum peperisset, filium ejus devoraret*; Apoc. 12. 4. Neque ligatus fuit post partum ejus, cum ab illo tempore è cœlo fuerit projectus, & grassatus fu- erit *in terra & mari*, Apoc. 12. 12. sic ut *Mulierem* sit persecutus, & *semen ejus* Mulierè latitante in de- serto, Apoc. 12. 16, 17. ac conspiraverit ad Sancto- rum internecionem cum bestia maris, dando ei omnem suam potestatem; unde simul cum ipso spa- tio quadraginta duorum mensium & ultrà *adoratur*, Apoc. 12. 18. & 13. 3, 4. Non ità diu post finitos illos menses Draco cum Bestia & Pseudopropheta ac Regibus totius terræ *congregantur in prælium*; Ap. 16. 14. tandem in illo præliò Bestia & Pseudopro- pheta victi mittuntur *in stagnum ignis*; Apoc. 19. 20.

&

& Draco ligatur *in Abyſſo mille annis*; Apoc 20. 2, 3. Mille itaque anni ligationis Satanæ numerandi sunt ab excidio bestiae.

Ligatur Satanæ, nè seduceret amplius gentes, Apoc. 20. 3. nempe eâ seductione, cujus statim facta erat mentio, quam proximè secutum est bestiae excidium, Apoc. 19. 20. ergò ligatio inchoanda est à bestiae excidio. Ligatur Satanæ, ut per mille annos regnent illi qui bestiam adorare noluerint; Apoc. 20. 4. Inchoanda itaque ligatio ab excidio bestiae. nam usq; ad excidium ipsius semper fuerunt aliqui, qui bestiam noluerint adorare, & ideo fuerunt occisi. Ligatur denique Satanæ, ut post mille annos illos solvatur, & conjiciatur in stagnum ignis, in quem jam antea coniecti erant Bestia & Pseudopropheta; Apoc. 20. 10. Sic enim legendum esse patet, non tantum ex Græcis exemplaribus, sed etiam ex interpretibus Hebræo & Syro. Ergò ligatus fuit post illorum excidium, quod incidit in tubam novissimam.

Sequitur Synchronismus quintus, *mille annorum regni Christi augusti, & septima tuba, seu intervalli ab excidio Bestiae*: quem non solum laudo, sed etiam approbo ferè omnia & singula quæ ad illius confirmationem dicuntur. nullus enim dubito, quin ad singulare istud & augustum Christi regnum pertinent, quæ dicuntur Apoc. 11. 15, 16, 17. & 19. 5, 16. & in illo regno proculdubio est consummatio mysterii Dei per prophetas evangelizati, quam sub septimæ tubæ clangorem angelus Apoc. 10. futuram prædixerat; quando nec bestiae menses, nec testium lugentium dies, neque omnino aliquid de periodo temporis temporum, & dimidio temporis supererit amplius. planè juxta quod

Danieli prædictum fuit c.7.v.25, 26,27. & c.12.v.7.

Sextus Synchronismus est *nova Hierusalem Agni sponse cum septima tuba, seu intervallo ab excidio bestie.* cui non possum non suffragari: hac tamen lege, ut nova illa Hierosolyma sponsa Agni, de qua Apoc. 21. 2,3,4,5, 6, 7, 8. distinguatur à nova illa Hierosolyma Agni uxore, cuius descriptio sequitur eodem capite, Apoc. 21.9, 10, &c. usq; ad finem libri. Rationes huius distinctionis dedi in notationibus meis proœmialibus ad visionem ultimam. prior illa nova Hierosolyma est *uxor sponsi, quæ se preparavit*, Apoc. 19. 6, 7. item *civitas illa dilecta*, Apoc. 20. 9. non autem posterior.

Tandem dilabor ad Synchronismum ultimum, qui est *turba palmiferae innumerabilium orantium* (Apoc. 7.) *cum tuba septima, seu intervallo ab excidio bestie:* in cuius confirmationem illud in primis probo, quòd turba illa palmifera statuatur esse cives novæ Hierosolymæ. De ambobus enim dicitur, quòd *non esurient neq; sitient amplius &c. quia Agnus pascit eos, & ducit ad vivos fontes aquarum; quòdq; abstersurus sit Deus omnem lacrymam ab oculis eorum.*

Itaque de quatuor postremis Synchronismis Deo meo gratias ago, quòd virum hunc doctissimum mihi habeo in illis assentientem; qui oculos mentis utriusq; nostrum magis & magis velit retegere, ut propius intueamur mirabilia ejus!

EPOCHA APOCALYPSEOS.

Quam nobis exhibet Synchronista Epocham Apocalypses, prorsus incerta est & vana: ut quæ vanis & incertis Synchronismorum fundamentis innititur, quæ ferè omnia suo loco sunt protrita. Vult duas

duas esse totius Apocalyp̄seos partes principales: quarum prior sit sigillorum, in iisq; tubarum; altera posterior ἡ Βιβλος δὲ , à versu octavo capitis decimi usq; ad finem libri: quam partitionem in primis perstrinximus ad partis secundæ præloquium. Vult tubas prodire ex sinu septimi sigilli: quod falsum esse docuimus in stricturis ad præcognita partis primæ. Vult turbâ palmiferam ovantium capitis septimi, quæ narratur ante clangorem tubæ primæ, incidere in tubam novissimam; quæ demum sequitur cap. 11. Quæ Synchronistæ non potest non esse horrenda prædictionum confusio. Vult prophetiam libri aperti, quæ pertinet ad clangorem tubæ sextæ, & cujus initium est à commensuratione templi, Apoc. 10. 11. esse novum exordium totius Apocalyp̄seos: quod nemini unquam venit in mentem; quòdque; suprâ à nobis abunde refutatum. Vult novum etiam exordium esse totius Apocalyp̄seos in prælio Draconis cap. 12. Quin ergò nobis faciat partes tres totius Apocalyp̄seos principales, & non duas tantùm. Vult prælium illud Draconis contemporare sex prioribus sigillis: quod demonstravimus in unico temporis momento, in ictu oculi absolutum fuisse. Vult quadraginta duos illos menses esse totum tempus sex tubarum: cùm tempora sint finis tubæ sextæ; aut nulla sunt illius tempora. Ità nihil est certi in hac Epocha Apocalyp̄seos, nisi quòd in finem ferè Apocalyp̄seos rejiciat turbam palmiferam ovantium capitis septimi, mysterium consummandum tubæ novissimæ, mille annos ligationis Satanae & regni Sanctorum, novam Hierosolymam Agni sponsam: quæ ego non dubito ad amissum contemporare. Hic itaque pedem figam, & finem faciam Stricturarum mearum.

Quæstio nobilissima, & ad intelligen-
tiam superiorum Prophetarum atq;
ipsius Apocalypseos apprimè necessaria;
De
Temporibus ac momentis secundi adventûs.

IN secundo Christi adventu videtur confi-
derandus esse longissimus quidem tempo-
ris tractus; quemadmodum in adventu
ejus primo: ut probari posse videtur ex se-
quentibus Sacræ Scripturæ testimoniis.

Primò, ex Esaïæ 34. 8. & 63. 4. ubi tempus secun-
di adventûs appellatur *dies ultionis Domini, annus re-
tributionum judicii Sion*. Et certum est in eo respectum
haberi ad veteris Testamenti Jubilæum. Tempus
itaq; erit ad minimum unius anni: alioqui Synecdo-
che partis esset de nihilo. Idem propheta, Esa. 65. 17.
meminit *novi cæli, & nova terra*, quæ in secundum
Domini adventum rejiciuntur, 2 Pet. 3. 13. & in illis
necessariò considerandus est longissimus quidem tem-
poris tractus, propter illud, quod apud prophetam se-
quitur, *Non erit ibi puer infans aut senex qui non impleat
dies suos: nam puer infans centum annorum morietur,
& peccator centum annorum maledictus erit.*

Secundò, ex Luc. 17. 22. *Venient dies quando de-
sideretis videre unum diem, sive unum ex diebus Filii ho-
minis, & non videbitis.* quod intelligendum esse de
diebus secundi adventûs rectè statuit glossa ordinaria
ex Beda. Id enim apparet ex duobus. Primò, quia dies
illi intelliguntur, quos conabuntur ostendere Pseudo-
prophetæ

prophetæ dicendo, *Ecce hic, Ecce illic*, vers. 13. Secundò, quia dies illi intelliguntur, qui gloriofi futuri sunt, & illustres, *sicut fulgor coruscans de sub cælo*, v. 24. qui dies sunt, non præteriti adventûs primi, sed futuri adventûs secundi. Profectò frustra discipuli desiderarent dies præteritos, qui certi erant de futuris, quos præ foribus adesse semper putabant, & cervicibus suis imminere.

Tertiò, ex Act. 3. 20, 21. ubi tempus secundi adventûs appellatur in plurali *tempora refrigerii, & tempora restitutionis omnium, de quibus locuti sunt omnes prophetae*. Velle autem id accipere de temporibus æternis, est cum ratione velle insanire, cum de talibus temporibus prophetæ non sint locuti, ut constat liquidò ex vers. 22, 23. *Ipsam audietis juxta omnia quacunque locutus fuerit vobis: Et omnis anima que non audiverit illum, exterminabitur de plebe*. quæ prophetia est de finali Judæorum conversione.

Quartò, ex Act. 15. 16, 17. ubi docetur, tabernaculum David, sive regnum Israelis restituendum esse in Domini reditu, & omnes Gentes esse ad illud aggregandas, quod certè brevi temporis spatio non perficietur: esse enim ibi sermonem de secundo Domini reditu apparet potissimùm ex duobus argumentis. Primò, quia reditus ille futurus dicitur post primam vocationem Gentium: *Visitavit primum sumere populum ex Gentibus, --- sicut scriptum est, Postea revertar. Item, Ut requirant eum cætera Gentes, super quas invocatum est nomen meum*: nempe jam antea in prima Gentium vocatione; quam secutura est vocatio universalis. Secundò, quia ipse Dominus promissam regni Israelis restitutionem passim rejicit in tempora secundi adventûs,

adventûs, ut videre est Matt. 10. 23. & 23. 37, 38. Lucæ 21. 28, 31. Act. 1. 6, 7.

Quintò, ex Rom. 11. 26, 27. *Omnis Israel salvus fiet, sicut scriptum est; Veniet Redemptor ex Sion: quibus verbis docetur novissimam Judæorum salutem, sive redemptionem incidere in secundum Domini adventum. Atqui eadem illa Scriptura in eodem ille Domini adventu, versu statim sequenti, mentionem facit pangendi novi foederis cum illis, quod ad minimum duraturum est per tres generationes. Esa. 59. 21. Hoc fœdus meum cum eis: Verbum & Spiritus non recedent de ore tuo, & de ore seminis tui, & de ore seminis seminis tui, à modo usque in sempiternum.*

Sextò, ex Matt. 12. 32. ubi docetur Messiaë seculum esse duplex: unum præsens, alterum futurum: & in utrumque incidere remissionem peccatorum propriè dictam. *Non remittetur ei neque in hoc seculo, neque in futuro. Neque enim, ut rectè Augustinus lib. 21. de civ. Dei, cap. 24. de quibusdam veraciter diceretur, quòd non iis remittatur, neque in hoc seculo, neque in futuro, nisi essent, quibus, etsi non in isto, tamen remittetur in futuro: ubi vim faciunt verba ista, etsi non in isto, nè quis id de tota remissionis patefactione interpretetur.*

Septimò, ex 2. Pet. 3. 8. ubi de die judicii loquens, & perditione impiorum hominum, ait, quòd *unus dies apud Dominum sicut mille anni: nè quis putaret tempus secundi adventûs nimis breve esse ad judicandum & perdendum impios, eò quòd in Scripturis vocetur unus dies. Et sic verba interpretatus est Augustinus, vel quisquis ille author est Sermonum de Sanctis, qui Augustino attribuuntur. Nec immeritò. Stultum enim*

enim

enim est cogitare velle unum diem naturalem, vel artificialem, esse apud Deum sicut mille annos: ad tempus verò quod antecessurum est iudicium pertinent verba sequentia, *Et mille anni sicut dies unus*: Nè quis putaret tempus iudicii nimis diu tardari, si per mille annos & plures differatur. Deus enim tempus mille annorum *unum diem* vocat in Scripturis. His postremis verbis propheta quoque usus est, Psal. 90. 4. de toto vitæ nostræ tempore: quæ licet per mille annos duraret, attamen apud Deum esset brevissima, qui tempus mille annorum vocat *unum diem*.

Octavò, ex Heb. 3. 7, 8, 9. ubi docet, Diem terminatum esse apud Davidem in voce *Hodie*: qui futurus sit populo Dei novus Sabbatismus: non quidem æternus, sed temporalis: utpote in quem solum quadraret illa commonefactio Davidis, *Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra*.

Nonò, ex fine Apoc. 19. collato cum principio Apoc. 20. Nam in fine Apoc. 19. describitur secundus Domini adventus, ut manifestum est ex tribus. Primò, ex illis, *Reges eas in virga ferrea*: quod Johannes futurum prædixit in secundo adventu, Apoc. 2. 27. Secundò, ex istis, *Reges terra, & exercitus eorum congregatos ad faciendum prælium*: quod prælium est faciendum in secundo Domini adventu; utpote futurum in die illo magno omnipotentis Dei, ad quem venturus est Dominus, *sicut fur*; Apoc. 16. 14, 15. Denique ex ultimis illis verbis, *Vivi missi sunt hi duo in stagnum ignis*: quibus indicatur bestia Romæ, id est, ipsius Antichristi interitus; quem ipse Paulus rejicit in secundum Domini adventum, 2 Thess. 2. 8. ubi illud quoque notandum, *Et spiritu oris sui interficiet*

E

ficiet

faciet impium: quod prorsus idem est cum isto, & cæteri occisi sunt in gladio oris sui, Apoc. 19. 21. At qui certissimum est in illo adventu numerandos esse mille istos annos pacis & regni sanctorum, qui sequuntur, Apoc. 20. 4.

Denique, ex Apoc. 20. 8, 9. collato cum Ezech. 39. 9, 13. ubi rejicit Joannes in secundum Domini adventum Gogi & Magogi interitum; post quem tamen Ezechiel docet numerandos esse ad minimum septem annos, & totidem menses certissimè finendos. Ergò secundus Domini adventus complectitur longissimum aliquem temporis tractum. Tale quid * Beza suspicatus est de secundo Domini adventu, qui eundem purat inchoatum fuisse à promulgato inter Gentes Evangelio: at nos cum rectiùs putamus inchoandum ab interitu Antichristi, sive excidio Bestiæ.

* Notat. in
Luc. 17.

F I N I S.

• Responsio

Responsio ad
DANIELIS LAWENI
STRICTURAS

In

CLAVEM APOCALYPTICAM.

Non videtur, Clarissime Domine, A. Lawenus vester, aut meum in Clave Apocalypica propositum, aut quibus eam subnixam esse volui fundamentis satis attendisse: alioquin non putasset, argumentis ex interpretationum pharetra depromptis me cessurum. Quorsum enim, obsecro, me istiusmodi telis oppugnare satageret, qui ipse interpretationem nullam præsuppono? imò nec istiusmodi sive præjudiciis, sive hypothesebus ullis in hoc negotio locum esse debere contendo. Sed hâc ejus *περὶ* nimîâ in præsentî omîssâ, (quâ de aliâs passim erit monendi occasio) accedo ad Censuram ipsam, & primò Generalem.

Ad Censuram Generalem.

Quatuor enim, ait, in toto meo discursu præsupponi, quæ censuram merentur.

Primò, quòd liber ille clausus & obsignatus sit ipse liber Apocalypseus. Miror unde hoc colligat. Num ex istis præcætionibus meæ verbis, *qui solus dignus eras librum hunc accipere, & aperire?* At allusio esse potuit, non sententiæ argumentum. Certè hypothesis

non fuit. Rem ipsam quod attinet, ego librum illum obfignatum, sigillorum librum esse puto, Apocalypses non puto. Sed esto me putasse: non tamen huic fundamento quidquam Synchronismorum meorum superstruxi. Nec certè si Apocalypsis nihil aliud sit quàm compendium quoddam & comportatio veterum prophetiarum quæ adhuc implendæ post Christi adventum supererant; (quæ ipsius Laweni sententia est,) adeò multùm intererit an quis librum obfignatum, cum eo, librum veterum Prophetarum esse dicat, an cum aliis librum Apocalypses. Sed hanc opinionem in notationibus suis proœmialibus in Apocalypsin ut erroneam validissimis argumentis se confodisse refert: mihi verò, qui legerim, nè verisimilibus quidem id fecisse videtur. *Judicet alius.*

Secundò, ait à me præsupponi, nullas fieri futurorum prædictiones ante reserationem sigilli primi. Ego verò hoc nusquam præsuppono, imò contrarium potiùs præ se ferunt verba mea in præloquio partis secundæ, lin. 8. *Quid, quòd ibidem nè septem quidem Ecclesiarum visionem negavi futurorum prophetiam esse: sed in medio reliqui, nec quid de eo me interponere velle dixi?*

Sed (ut sententiam meam aperiam) ità quidem sentio; saltem nihil esse prophetiæ in capitibus istis quarto & quinto sigillorum reseratione antiquius, quòdve altiùs ratione rei gerendæ ascendat. & hoc quidem ad institutum meum satis erat: nec id puto Dominum Lawenum negaturum. Addo ampliùs, nec esse visionem ibidem exhibitam rei futuræ prophetiam, sed prophetiæ exhibendæ apparatus. Ut enim in Cantico Presbyterorum & Animalium in-

seratur

feratur aliquid de re futura, visionem tamen ipsam, prophetiam esse de futuris, id verò non magis inde sequi, quàm eandem esse historiam de præteritis, ex eo quod in eodem Cantico verba illa, *Occisus es & redemisti nos Deo per sanguinem tuum*, de præterito loquantur. non enim si quid in visione aliqua incidenter dicatur aut cantetur, statim illud τὸ ἀεὶ γινώσκον visionis est. Sed in quarto capite (inquit) futura prædicuntur, quòd verba illa, *Dederint, procident, & adorabunt, &c.* sint futuri temporis, Græcè δίδουσι, προσκυνησάτωσι, προσάψουσιν. Respondeo, futurum in Hebraismo (ejus autè notione passim utitur Apostolus) significare actum solitum vel debitum, ità ut hoc loco Joannes referat non quidem quid tum factum sit (ut à nonnullis exponitur) sed quid Animalibus & Presbyteris istis ex officio pro re nata faciendum esset, quòdque ipse postmodum in sequela visionum semel atque iterum ab iisdem factum vidit.

Tertiò, ait me præsupponere septem Tubas esse visum sigilli septimi: hoc enim vult, cum ait me præsupponere *Tubas necessariam habere connexionem cum sigillo septimo*. Et hoc quidem verissimè dixit, me præsupponere. præsuppono autem, & quidni præsupponerem? Annon grammaticum contextus sensum, quo vix alius est in Apocalypsi de rerum narratarum serie clarior & luculentior, necesse fuit præsupponi? Ad præcedentium sigillorum omnium apertionem, visum aliquod subjicitur rem sigillo significatam exhibens. Ad apertionem primi, *Aspexi*, inquit, *& ecce equus albus*, &c. Ad apertionem secundi, *Prodiit equus rufus*, &c. ad apertionem tertii, *Aspexi*, inquit, *& ecce equus niger*, &c. & sic in quarto, quinto,

& sexto. Quis igitur pari ratione non credat, quod septimi sigilli resignationi subijcitur, esse ejus sigilli visum? Quomodo absurdum non est affirmare, solius sigilli septimi aut visum nullum esse, aut ejus descriptionem sigilli apertioni præmitti præter omnium Sigillorum, imò Tubarum & Phialarum morem? *Cùm aperuisset, inquit, sigillum septimum, factum est silentium in cælo quasi per semihoram: & vidi septem Angelos stantes in conspectu Dei, & data sunt illis septem tubæ.* Aut hîc clarum est, rem sigilli septimi describi, aut omnino fatendum nihil esse in hoc libro de ordine certi, sed quidvis cuius pro libitu præponendum aut postponendum, nullâ sensûs Grammatici ratione habitâ. Hoc viderunt ex veteribus Andreas & Aretas: ex Pontificiis Lyranus, Aureolus, Ribera, Alcazar, Viega, Cornelius à Lapide: ex nostris Junius, Graferus, Brightmannus, Napierus, Reverendissimus Episcopus Aberdonensis, Clarissimus Alstedius. Qui omnes pro concessio habent, rem seu visum sigilli septimi esse mysterium tubarum. Nec crediderim quenquam interpretum id unquam negaturum fuisse, nisi in visionum dispositione magis ad apparentem nescio quam interpretationis concinnitatem, quàm ad naturalem & simplicem textûs sacri mentem respexisset.

At hæc dispositio, inquit, absurda est, ex ipsius Synchronistæ hypothese; utpote cui turba palmifera capitis septimi incidat in tubam novissimam. quomodo ergò cum ea connectuntur sex tubæ priores? quod tamen necesse est fieri, si &c. At verò Synchronista nusquam connectit turbam palmiferam cum prioribus sex tubis. Fallitur Lawenus si me *Cærum centum quadragesima quatuor mille* obigna-

obsignatorum, & Turbam palmiferam innumerabilium gaudentium, pro iisdem habere putat. Diversa sunt & diversorum temporum. Quæ quidem junctim totum sigilli septimi, id est tubarum, intervallum pervadunt. Seorsim verò cœtus obsignatorum cum sex primis tubis, turba palmifera cum tuba septima συζησιζει. Inspice sodes schematicum meum.

At impossibilis est. Quid ità verò? Quia sigillum sextum tempus est secundi adventûs. At tubæ saltem sex priores præcedunt adventum Christi. Hoc scilicet est (quod dixi) visionum ordinationem ex privata interpretatione suspendere: ego verò pernego sigillum sextum esse tempus secundi adventûs. neque hujusmodi interpretamentum ex verbis illis ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, aut ex prognosticis illis Matth. 24. 29. exculpi potest. non ex appellatione diei magna: eam enim integram habes Zeph. 1. 14, de clade Judææ usurpatam; ἡ γὰρ ἡμέρα κείνη ἡ μεγάλη & vers. 15. ἡμέρα ὀργῆς ἡ ἡμέρα ἐκείνη. Alibi quoque similis est apud prophetas de judiciis particularibus diei Domini usurpatio: ut Esa. 13. 13. Dies ira furoris Domini, de onere Babylonis: Jer. 46. 10. de clade Egyptiorum, Dies ille Domini Dei exercituum dies ultionis. Quod verò hic urget de geminato articulo ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη, nullius est ponderis: fit enim ex consuetudine linguæ cùm adjectivum postponitur, ἡ μεγάλη ἡμέρα, & ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη, tantundem valent. Accedit quòd apud Zephaniam quoque in Hebræo geminetur articulus היום ההוא quasi ἡ ἡμέρα ἡ ἐκείνη quod Græci respuunt. Nec in cætera hujus sigilli descriptione omnino quicquam est, quod non aliis, citra magnum illum universalis judicii diem, rerum conversionibus & ruinis describendis à prophetis

Drusius ad cap. 1. Fœlis. Dies Domini. genus loquendi forinse; ut si dicas, Judiciū Domini. quomodo Apost. Diem humanum dixit pro Judicium humanum, 1. Cor. 1. 3.

prophetis jamdudum adhibitum fuerit. Communes sunt hæ magnarum calamitarum & horridiorum cladum imagines Orienti usitatæ, ut nostris quoq; poetis sua sunt schemata, suæ picturæ. Videamus de singulis.

Ecce, (inquit c. 6. vers. 12.) *terramotus magnus factus est*, Græcè σεισμὸς, id est, *cæli terræque motus*. Terræmotus autem hujusmodi (teste Apostolo Heb. 12. de loco Haggæi, c. 2. v. 7, 8. *Adhuc semel, & ego commovebo cælum & terram*) denotat τῆς σαλευθῆναι τῶν μετέθετον, *mutationem eorum que commoventur*. Idem nos de hoc cæli terræque motu in Apocalypsi putamus. Sequitur, *Et sol factus est niger ut saccus cilicinus, & luna facta est ut sanguis*, id est, per ellipsin adjectivi, *Rubicunda ut sanguis*. Periphrasis autem est deliquii luminarium ubi sol ater apparere soleat, luna verò rubicunda: cui planè geminum est illud Esa. c. 13. v. 10. de vindicta Babylonis: *Obscurabitur sol in exortu suo, & luna non splendere faciet lumen suum*. Græcè, ἡ ἡ σελήνη ἡ δώσει φῶς αὐτῆς, ut Matt. 24. 29. Adde Ezech. 32. 7. de clade Pharaonis, *Et operiam cælos, & nigrescere faciam stellas ejus; solem nubetegam, & luna non dabit lumen suum, &c.* Item Joel 2. 10. de horrenda Judææ vastatione ab exercitu locustarum Aquilonarium, *A facie ejus, inquit, contremuit terra, moti sunt cæli: sol & luna obtenebrati sunt, & stelle retraxerunt splendorem suum*. Sed ohe! jam satis est. Vide tamen Jer. 4. 23, 24 &c. de excidio Judææ; ubi omnia in antiquum chaos rediisse putares.

Vers. 13, 14. *Et stelle cæli ceciderunt in terram, sicut ficus abjicit grossos suos cum vento magno concutitur. & cælum abscissit (vel cælum evanuit &c.) sicut liber*

liber convolutus. id est, Stellæ cœli disparuere quemadmodum literæ evanescent libro veterum, more convoluto. Ellipsis enim est utrobique prioris substantivi Hebraismo familiari, ut Deut. 20. 19. 2. Reg. 18. 31. & alibi passim. ita ut hoc de cœli disparitione, & illud de stellarum casu mutuò sese explicent. Integer autem locus desumptus est ex Es. 34. 4. ubi eâdem planè imagine, sed inverso ordine, depingit Sp. sanctus cladem Idumææ: *Convolverentur, inquit, sicut liber cœli, & totus exercitus eorum* (id est, stellæ) *decident ut folium è vite, & ut deciduus gressulus è ficu.* cujus sententiam aliquantò clariorem reddere voluit Spiritus Apocalypticus duplici verborum additamento, illinc τὸ ἀπὸ περιδῆν, hinc ἀπὸ μεγάλης ἀνέμου σεισμῶν. porro de eadem clade Edomitica haud mitioribus, quàm Esaias, circumstantiis, agunt Obadias, Jer. c. 49. à vers. 7. ad 22. Ezech. c. 35. tot. & 25. vers. 12. quod idcirco moneo nè quis hunc quoque locum, cum mysticorum sensuum admiratoribus, ad magnum illum universalis judicii diem detorqueat; *Omnes montes & insulæ è suis locis emota sunt*, scilicet, ut in terræmotibus fieri nonnunquam contigit. de montibus autem similem imaginem vide Jer. 4. 24. Ezek. 38. 20.

Restant vers. 15, & 16. *Reges terræ & magnates, &c. absconderunt se in speluncis & petris montium, dixeruntque montibus & petris, Cadite super nos, & abscondite nos à facie sedentis super thronum, & ab ira Agni.* Fœda imago est quæ fugientium & latitantium, quæ pro rerum suarum desperatione vitæ tædentium: cui similem habes de clade Hierosolymitarum Luc. 23. 30. item Hof. 10. 8. de clade Samariæ ejusq; idolorum: sed integram Esa. 2.

18, 19. Hæc autem paulò fuſius oſtendere viſum fuit, nè Dominus Lawenus me abſq; ratione negaſſe putaret ſigillum ſextum eſſe tempus ſecundi adventûs: cujus verò temporis, & cujuſmodi rerum converſionibus & ruinis applicandum ſit, non eſt hîc dicendi locus. Pergo ad cætera.

Quartò, hypotheſibus meis annumerat, quòd quadraginta duo illi meſes ſint tota duratio ſex Tubarum. At hæc hypotheſis non eſt, ſed conclusio ex præmiſſis Synchroniſinis neceſſariò ſequens. At (inquit) *meſes iſti rejiciuntur in finem ſextæ Tubæ, Apoc. 11. 2.* Nego: non eſt caput undecimum pars viſionis Tubæ ſextæ; ſed nova prophetia, ut poſtea videbitur. *Sed certum eſt (inquit) meſes illos proprie & ſecundùm literam accipiendos eſſe de meſibus dierum, non annorum; proindeq; iſtis temporum anguſtiis ſex Tubarum intervallum includi non poſſe.* Magnum verò poſtulatam: miror illud doctiſſimo viro certum eſſe, quod à plerique noſtrorum non modò negari, ſed & magno ſtudio impugnari noverit. Hoccine autem pro conſeſſo ſumendum fuit? Mihi contra inter alia illud argumento eſt, meſes iſtos ſecundùm literam accipi non poſſe, quòd Beſtia cujus duratio fuit cœtui centum quadraginta quatuor mille obſignatorum, cœtus autem obſignatorum ſex primis tubis contemporet; Tubarum verò res tantillo tempore decurri non poſſe. Adhæc, ſi tres iſti dies & dimidium mortis teſtium, quæ pars ſunt dierum mille ducentorum ſexaginta, ſeu meſium quadraginta duorum, literaliter accipi nequeant; tum neq; dies mille ducenti ſexaginta, ſeu meſes quadraginta duo, ſic accipi debent. At tres iſtos dies & dimidium diei literaliter accipi non poſſe, patet

patet ex iis quæ tunc gerenda prædicuntur. Quis enim credat tridui & dimidii diei spatiolum, aut famæ necis testium per orbem disseminandæ, aut legatis cum muneribus ultro citroque inter gentes mittendis sufficere? imò nè parandis quidem inuneribus sufficeret. Adde quòd dimidium diei, seu horæ duodecim, si literaliter accipias, actionibus hujusmodi determinandis prorsus ineptum sit. non enim ad horas istiusmodi res observari solent, quinimo ad menses; saltem ad dies integros.

*Responsio ad Censuram Specialem & primò
Ad Censuram Synchronismi primi.*

AD primum Synchronismum, *Mulieris in eremo Agentis, Bestiæ septicipitis instauratæ, Atrii calcanti, & Testium prophetantium in sacco*, primum illud notat, *Bestiam diu fuisse septicipitem, antequam fuit instaurata*, ac proinde non bene hîc conjungi tanquam *Synchrona*. Putat scilicet, me nomine *Bestiæ septicipitis* Bestiam sub novissimo tantùm seu septimo capite agentem intellexisse. In quo fallitur. Ego enim Bestiam septicipitem vocavi *δρακονίως* Bestiam illam primò descriptam, quocunq; statu; quia cum tot capitibus eam Spiritus ubique, etiam sub sexto capite, videndam exhibuerit. Quamvis enim non simul, sed ordine & deinceps capita vices suas egissent, tamen Bestia ipsa una eadèmq; censetur omni statu. Addidi autem *instauratam*, ut novissimum ejus statum designarem; nè quis me cum Bestia simpliciter, & omni statu, Synchronismum hîc astruere velle existimet, sed tantùm novissimo. Sed nè sic quidem in tuto res

est. Nam porrò inquit *Bestiam etiam aliquandiu sub septimo illo & novissimo capite grassatam esse antequam plagam gladii accepit, ex eaque denuo revixit. Ad hæc, Menses quadraginta duos, nec esse totam durationem regni Bestiæ instauratæ, sed sevissima & novissima persecutionis.* Et hîc quidem sibi nudè affirmanti credi postulat, argumentum enim nullum affert.

Ego verò contrà assero nullum alium Bestiæ septicipitis statuin cap. 13. describi, quàm instaurationis; esseque eum statum integrum Bestiæ capituli novissimi. Quicquid enim mali bestia fecisse dicitur, quicquid cultûs & adorationis eidem ab incolis terræ delatum est; id omne post instaurationem ipsius seu plagæ curationem factum legitur: *Et vidi, inquit, unum ex capitibus ejus cuius ò; ἐξαγυδιὸν εἰς θάνατον, quasi lethali- ter occisum fuisset: (nempe non nunc videntè Joanne, sed ante hunc exortum suum:) sed plaga ejus sanata fuit: (nimirum statim ab exortu suo aut in ipso:) & admirans universa terrâ secuta est Bestiam, (nempe jam sanatam,) & adorârunt Draconem, &c. Tuncque datum est ei os loquens grandia, & blasphemans, &c. & aperuit os suum adversus Deum, &c.* Omnia hæc post sanationem facta sunt, sed ante sanationem nihil est quod fecisse legitur, nec ei quicquam honoris à Gentibus delatum. fuit igitur instauratio ista Bestiæ novissimi capituli (quo eam statu Joannes è mari emergentem vidit) non factum aliquod posterius, sed ipsa nativitas. A reliquorum enim capitulum singulis ad caput sequens sine plaga transitum est. Atqui in transitu à sexto ad novissimum lethali vulnere decubuit Bestia, quo eam vulnere fauciam (id est, sexto capite vulneratam) Joannes è mari emergentem vidit; non vidit
eam

eam cum vulneraretur; siquidem τὸ ὡς ἐσπαγμένον sensu plusquamperfecti accipiendum est, quemadmodum supra c. 5. v. 6. *Vidit in medio presbyterorum & animalium Agnum stantem ὡς ἐσπαγμένον, quasi mactatus fuisset*, non eo tunc vidente mactatum. Hic sensus simplicissimus est, quem litera & ordo contextus ultro suppeditat; à quo temerè recedendum non est, ubi nec ratio nec necessitas ulla ad id compellit. Frustra igitur est Dominus Lawenus, dum Bestiæ instaurationem unâq; menses illos quadraginta duos ad supremam & novissimam Bestiæ persecutionem rejiciat; nisi eodem quoque rejicere velit Bestiæ adorationem, grandiloquentiam, blasphemiam, & (ut verbo dicam) omnia in universum Bestiæ facinora; sicque Bestiam nobis cudet Antichristianam, cujus per tot secula nulla prædicentur facta, nulla persecutio. Sed nihil agens nè cogitari quidem potest quod sit. Sed quod ferè prætermiseram, De mensibus Bestiæ in novissimam ejus persecutionem rejiciendis lectionem Complutensem sibi favere putat; quia scilicet, pro *potestatem faciendi menses quadraginta duos*, legit *potestatem bellum faciendi*. Hoc verò ut neutiquam ei patrocinetur, (cum totum bestiæ dominium non aliud sit quàm quoddam contra sanctos bellum,) ità cum neque interpres Latinus, neque Syrus eam vocem agnoscant, ad hæc, cum ex quindecim Stephani exemplaribus duo tantum eam habuerint; omnino in eam sententiam devenio, à Sciolo aliquo additam esse, qui vim verbi *πολεῖν* *vivendi & durandi* significat; one cum nominibus temporis ignoraverit. de qua vide Act. 15. 33. 2. Cor. 11. 25. Jac. 4. 13.

De Bestia & Muliere.

Huic Synchronismo speciatim opponit, *instaurationem Bestia initium quidem sumere cum initio peregrinationis Mulieris in deserto, ipsam tamen longius perdurare.* Sed si eadem sint & æqualia tempora Mulieris & tempora Bestiæ, ut ipse quidem fateatur; quî fieri possit, ut quæ eodem tempore incipiant, non etiam simul desinant, fateor me non capere. Sane apud Mathematicos magnitudines æquales sunt etiam congruæ, id est, prima primis, media mediis, extrema extremis respondent.

De Atrio Exteriori à Gentibus calcato.

Atrium à Gentibus calcatum esse se nescire, ait, unde hauserit Synchronista, cum Apoc. II. tantum dicatur illud Gentibus datum esse. Dicam unde hauserim. Putabam Atrium exterius & Civitatem sanctam sese mutuò in hac visione explicare. quia nimirum Atrium exterius locus fuit ubi Civitas sancta conveniret, proindeque dictum *Atrium Israelis.* Inò in deserto, unicum tantum atrium habente Tabernaculo, (quò non nisi Sacerdotibus & Levitis ingredi fas erat) Atrium exterius nullum erat præter castra Israelis ceu Civitatem sanctam. Accepi igitur acsi scriptum fuisset, *Atrium quod extra templum est nè metiaris, nam datum est Gentibus, & calcabunt illud mensibus quadraginta duobus.* Nam enallage Substantivi pro Relativo non infrequens est, tum in hoc libro, tum alibi; nempe aut Substantivum quod præcessit repetendo, aut ejus Synonymum loco Relativi substituendo. cujus exemplum vide Act. 25. 21. & sanè quid aliud esse dicemus

dicemus *Gentibus dari*, hoc est, occupandi potestatem fieri, quàm calcari? & quid tandem calcarent Gentes nisi id quod datum fuerat? Adeò ut hæ quoq; voces non minùs quàm *Atrii & Civitatis sanctæ* mutuò sese explicare videantur.

Sed ut adhuc magis vapulem, addit præterea, *Atrium hoc exterius apud Joannem non esse, quod ego sentio, Atrium Israelis, sed Atrium Gentium; Atrium verò Israelis sub illis verbis. intelligi, ET ADORANTES IN EO.* Sed hîc mirum est quàm fallitur. Nusquam enim in tota Scriptura Atrium illud Gentium (quod prophanum erat, non sacrum) Atrii exterioris nomine intelligitur. Sed Atrium Israelis, id est, populi Israelitici. Neque populus in eo atrio adoratum veniebat ubi altare situm erat, sed Sacerdotes & Levitæ: quod eum Drusus docere potuit ad hunc locum. Res sic se habet.

Τὸ ἱερόν (quo nomine universum Templi ædificium complector) gemino discriminabatur atrio: uno interiori, in quo templum ipsum (Ναὸς) cum altari holocausti situm fuerat; patebatq; solis Sacerdotib' & Levitis: altero exteriori, quod *Atrium magnū* dicitur 2. Paral. 4. 9. Ezechieli plusquam duodecies חצר החיצונה id est, Ἀυλὴ ἡ ἔξωθεν seu ἔξωτις. Hoc Israelitarum erat seu populi Israelitici, ideòq; *Israelis Atrium* nonnullis dictum; quamvis alioquin speciatim sic vocabatur ea hujus Atrii pars quæ virorum esset. Priùs Atrium nomine *Templi* & Θυσιασθείου à Joanne circumscribitur: ubi Θυσιασθείου, non Altare tantum holocausti, quod inibi situm erat; sed totum Altaris, id est, Sacrificii locum designat; ut ex illis verbis colligi potest, ἡ θεοσκηπῆντες ἐν αὐτῷ, id est, ἐν τῷ θυσιασθείῳ. Quomodo

&

& Θυσιασιέιον sumitur cap. 14. vers. 18. & cap. 16, 17. Vide Bezam. unde Lexicon vetus Θυσιασιέιον, *Altarium, Sacrarium*. Posterius Atrium appellatur Ἀυλὴ ἢ ἔξωθεν τοῦ ναοῦ, id est, per ellipsin prioris Substantivi Hebraismo non ignotam, ἢ ἔξωθεν τῆς αὐλῆς τοῦ ναοῦ, *Atrium quod est extra templum*, καὶ τὸ θυσιασιέιον seu *altarium*, in quo cum Gentes præter jus & fas admissi stabularentur, nequaquam mensurari sed ejici jubetur & pro prophano haberi. Duobus hisce Atriis (quorum & non plurium * Scriptura meminit) posterioribus seculis, in templo nimirum Herodiano, tertium additum fuit, quod *Gentium & immundorum* dicebatur, sed pro sacro non habitum. unde in columnis ibi positis inscriptum fuit tum Græcis tum Latinis literis (Josepho teste) μὴ δεῖν ἀλλόφυλον ἐντὶς τοῦ ἁγίου παρεῖναι, *In Atrium sanctum alienigenam transire non debere*. De Bell. Jud. 1. 6. c. 6, sive 10.

* Vil. 2. Paral. 33. 5.

De Bestia & duobus Testibus.

Prophetia Testium, inquit, licet initium sumat cum instauratione Bestiæ, non tamen cum eadem terminatur. Hoc ego tantundem intelligo, quantum illud de Bestia & Muliere. Nam si dies mille ducenti sexaginta initium sumant cum mensibus quadraginta duobus, quæ fieri potest ut non simul terminentur? si simul, ergo cum exitu tubæ sextæ aut ineunte septimæ; nec enim ulterius prorogari potest Testium prophetia.

Ad Censuram Synchronismi secundi.

Bestiæ bicornis, inquit, ortu posterior est Bestiæ septicipite. Fateor, quæ septiceps est; non quæ decem-cornupeta.

cornupeta. neq; ego hîc Bestiam bicornem cum septicipite cõpono, alio quàm instaurationis seu capitis novissimi statu. In transitu à sexto capite ad novissimum lethali vulnere decubuit bestia, ut jam antea dixi; quo vulnere omnino periisset, nisi medicam ei manum commodè adhibuisset pseudopropheta. Hoc autem statu (instaurationis nimirum) fatetur Lawenus bestiam bicornem septicipiti coævam esse. Ait enim, *Nata demum videtur circa instaurationem bestiae prioris, utpote quae fecerit adorari bestiam primam, cujus curata est plaga.* Hoc cum ipse dixerit, non video cur me reprehendat, quòd bestiam bicornem septicipitis (instauratae nimirum) *conditorem* seu *instauratorem* vocaverim. Annon qui de novo adorari fecit, post potestatem ex lethali plaga intercisam, aut collapsam, instaurare censendus est? At, inquit, Bestia illa prior dicitur. Scilicet, non *temporis*, sed *narrationis* ordine. Nullum enim hîc bestiae septicipitis statum agnosco à Joanne visum, præterquam instaurationis. *At opus illud instaurationis, inquit, draconi tribuitur, non pseudopropheta.* Respondeo; Cessit quidem draco potestatem suam bestiae; sed eandem bestiae conciliavit pseudopropheta, tum cum orbis incolis persuaserit, ut facerent imaginem bestiae vulneratae, imaginem (ut videtur) ejus statûs quo plagam acceperat; quâ imagine factâ, bestia illa pridem sauciata *revixit*. Sic enim referri & exponi possunt verba *χρῆνον* v. 14. quamvis etiam non incommodè referri possunt ad descriptionem bestiae prius factam, eo sensu, acsi diceretur Joannis personâ, *ut facerent imaginem Bestiae*, Bestiae nimirum illi quam ego sauciatam denoq; sanatam me vidisse dixi.

Ità enim sentio, Joannem utramque bestiam simul emergentem vidisse: hanc ex mari, illam ex terra: priùs autem ejus, quæ ex mari capite sauciato ascenderat, historiam describere, deinde ejus, quæ ex terra. Nam quæ simul gesta sunt, simul tamen narrari non potuerint, sed seorsim & deinceps. Primò igitur septicipitis sanatæ tyrannidem & blasphemias recensere: Postea ut ei vulneratæ bicornis medicam manum adhibuerit, populos in obsequium ejus flexit, eique potestatem conciliavit, cujus ipsa præfecturam gereret, cæteraq; quæ fecit in conspectu ejus.

Ad Censuram appendicis de alternatione nominum Bestiæ, Imaginis Bestiæ, & Pseudopphetæ.

JAm appendix illa de alternatione nominum non somnium fuit, sed conjectura probabilibus argumentis subnixæ. Ejus duæ quasi partes. Una, imaginem, quæ dicitur *bestia*, esse ipsam bestiam septicipitem sub instaurationis statu. Altera, ubicunque bestia cum imagine bestię conjunctim legitur, ibi *bestia* nomine non decemcornuperam, sed bicornem intelligi. De primo, Quòd dixi, imaginem bestię esse ipsam bestiam septicipitem sub instaurationis statu; eo sensu dixi, quò dicitur *Anima cujusque est quisque*. Ità enim etiamnum vigilans sentio, imaginem illam esse (non, quod Lawenus vult, idolum magicum, sed) bestię instaurationis formam, juxta quam instaurari dicitur. Bestia scilicet novissimi capitis, pseudopphetã auspice, facta est imago bestię sexto capite mactatæ, id est, draconis septicipitis, qui draco quasi revixisse

Bestia septimi capitis est imago Bestiæ sexto capite mactatæ, vel imaginem gerit &c.

vixisse dicitur. Esse enim draconem septicipitem (*septicipitem* dico non *simplicem*) sexti capitis bestiam ex eo liquere potest, quod eidem novissimi seu septimi capitis bestia in eodem throno proximè successerit. sic enim colligo, Draco thronum suum cessit bestiae capitis novissimi; ergò decessor ejus fuit, seu penultimi capitis bestia. Hujus imaginem (*draconismum*, si libet, voca; aut quid si *demonolatriam*?) novissimi quoque capitis bestia, bicornis iste draconiloquus adedò inculpi curavit, ut qui eam adoraverit, draconem pridem debellatum quasi de novo adorasse dicatur.

Sanè citra imaginem istam (juxta quam bestiam adorabant si quorum nomina non sunt scripta in libro vitae Agni) bestiam adorare (quo sensu hic dicitur) non magis impium fuisset, quam cuivis alii potestati mundanae morem gerere. Hoc autem ostendo, quia *Bestiam adorare* ex Hebraismi & Orientis usu nihil aliud est quam *eidem subjici*: id quod ex eo apparet, quod verbo *Adorandi* ἱερωτικῶς subjungitur vers. 4. *Et adorârunt bestiam dicentes, Quis similis bestia, & quis potis est belligerare cum ea?* Bestiam igitur adorare est Bestiae se dedere tanquam potentiori, & cui nemo sit resistendo, & belligerando. Quo eodem sensu terra ipsa, non modò incolae ejus, bestiam *adorare* dicitur vers. 12. id est, *ei subjici*: καὶ ἐπιείσθη (inquit) τῷ γῆν καὶ τὸ ἐν αὐτῇ κατοικῶντας ἵνα προσκυνήσωσι &c. de hac notione verbi προσκυνῆσαι, vide Gen. 27. 29. 37. 7. 49. 8. Item Esa. 45. 14. At bestiae juxta imaginem suam subjici quâ draconem septicipitem referat, id verò in Deum blasphemum est & impium. Unde qui sic bestiam adorant, in bestiam adorando *draconem adorare* dicuntur, vers. 3, 4.

Ad alteram appendicis partem venio. Dixi, Ubi-
 cunque Bestia & Imago ejus tanquam jugales audi-
 untur, ibi *Bestia* nomine bicornem intelligi. De hoc
 fatebor ingenuè meipsum jamdudum dubitare cœ-
 pisse, ex quo observaverim copulationem istam, *Be-*
stiam & Imaginem ejus per figuram "Εν δὲ δὴ δὴ ἐν
 ni posse, quasi bestiam in imagine, vel juxta imagi-
 nem ejus, vel quid simile: quod tamen alium forsan
 non movisset. Utut sit, in neutro videtur Lawenus
 argumentis meis satisfacisse. Ad id quod de imagine
 bestię adduxi, Dicit *eam facere ut quicumque non ado-*
rârint imaginem bestię (id est, seipsam) *occidantur*, id
 verò alterutrius bestię opus videri; respondit, *Ima-*
gini bestię adscribi quod pseudopropheta facit imaginis
illius autor, metonymiâ effectûs. Mira verò meto-
 nymia! quâ actio agentis circa objectum tribuatur
 objecto in seipsum, cujusmodi credo metonymiæ ex-
 emplum nullum dari posse. Scio quidem effecto non-
 nunquam tribui actionem causæ principalis in obje-
 ctum ab utroque diversum; sed non cùm effectum
 ipsum actionis objectum fuerit. Porro huic responso
 præsidium quærit in Editione Complutensi, quæ unâ
 cum Andrea (diceret Areta) legit *καὶ ποιεῖ, & facit*,
 nempe Bestia bicornis. Sed dixerim lectionem hanc
 corruptam videri, & fortasse Aretæ ævo natales suos
 debere. R. Stephanus non annotavit, quia, ut con-
 jicere est, in nullo suorum codicum reperit. Aut con-
 junctionem *καὶ* ante verbum *καλίσθη* pro depravatæ le-
 ctionis argumento habuit, ut quæ in sequenti mem-
 bro postulare videatur *καὶ ποιήθη.*

Quod dixi, Ubi Bestia cum Pseudopropheta simul
 adsit, ibi imaginem bestię non comparere, opponit

Apoc.

Apoc. 19. 20. ubi simul comparent Bestia, Imago bestia, atque Pseudopropheta; ut ibi Bestia nomine Pseudopropheta intelligi nequeat. Respondeo, in eodem versu comparere, sed combinatione & sententiis diversis. Prima combinatio est Bestiæ & Pseudoprophetæ illis verbis, *Et comprehensa est Bestia & cum ea Pseudopropheta.* Secunda est Bestiæ & Imaginis ejus; ubi dicitur, *Seduxit eos qui acceperant characterem Bestia, & adoraverant Imaginem ejus.* Possum igitur affirmare primâ combinatione Bestiam dici *Septicipitem Bestiam*; secundâ verò, *Bicornem.* Quod verò paulò post obtendat, Adorationem soli Bestiæ Septicipiti non Bicorni competere, utpote de qua illud solummodo dicatur, quòd *fecit adorari Bestiam Septicipitem,* Respondeo; De Bicorni bestia & illud quoq; dici, quòd exerceat omnem *ἐξουσίαν* bestia Septicipitis in conspectu ejus; hujus autem *ἐξουσίαν* partem vel præcipuam esse adorationem accipere; ut apparet v. 7, 8. Præterea, cum *Bestiam adorare* nihil aliud sit, quàm homines sese imperio ejus subdicere; constat bestiam absque adoratione bestiam esse non posse.

Quod porrò ait, ad tertium meum argumentum, *Nomen numerumque bestia, bestia Septicipitis esse, non Bicornis;* novit doctissimus vir, illis contrarium videri, qui solam bestiam Bicornem pro Antichristo habent, Bestiam autem primam pro imperio Romano Ethnico; quibuscum tamen ego de interpretatione non sentio.

Denique falsum esse ait (quod mihi etiam in hac dissertatione excidit) *Bestiam Septicipitem restitutam totam se arbitrio Pseudopropheta tanquam supremi Domini regendam permittere.* Ego verò id ipsum verbis

illis innui puto, quibus dicitur, eam omnem potestatem bestię prioris exercere in conspectu ejus. Sed hæc omnia interpretatione multò magis clarescerent, nisi quòd ab ea, juxta instituti mei legem, hęc prorsus abstinendum sit.

Ad Censuram Synchronismi tertii.

Tertius Synchronismus, inquit, *MERETRICIS ET BESTIÆ SEPTICIPITIS DECORNUPETÆ*, castigatione indiget; quia Mulier meretrix, id est, urbs Roma, jam tempore Joannis extabat, quando bestia Septiceps capitis novissimi adhuc futura erat.

Respondeo; Mulier quidem Joannis ævo fuit, & ante Joannis ævum, eadẽque toto illo tempore bestia reginã; sed Meretrix non fuit Mulier nisi bestia demum novissimi capitis agente vicem. Siquidem meretricis nomine Scriptura moecham intelligit; jam moecha non est, nisi quæ fidem conjugalem violaverit. At Civitas illa magna nondum Joannis ævo Christo in manum convenerat, ut Mœcha dici potuisset. Dixi ergò Meretricem, non Mulierem, bestię non septicipiti simpliciter, sed ei jam decemcornupetæ contemporare.

Sed suspecta est mihi, inquit, *lacinia ista, DECORNUPETÆ*; quasi Bestia demum facta esset Decemcornupeta sub septimo, id est, novissimo ejus capite. Ità est omnino. Pictores quidem hęc pro libitu decem cornua in septem capita distribuunt; aliis singula, aliis pro liberalitate sua bina largientes. At hoc non tantum inconcinnum est, sed etiam falsum. Joanni

anni enim solum caput septimum, situ (in illa capitum sese invicem scandentium scalâ) summum, vice novissimum, cornuum gestamine superbit: id quod sic probatum dabo. Florente capite florescunt cornua; quo occidente, etiam cornua indè enascentia occidere necesse est. In primis igitur quinque capitibus hæc cornua inesse non poterant, quia quinque illa capita jam abierant, & unâ cum capitum vicibus cornuum quoque vices abiissent: neque in sexto; quoniam eo Joannis ævo regnante, cornuum tamen tempus nondum advenerat. Relinquuntur igitur capiti novissimo.

At inquit Lawenus, *Verba Apocalypseôs clarè & disertè docent, decem illa cornua ipsis temporibus Joannis extitisse.* Imò contrarium docent clarissimè & disertissimè. *Decem cornua*, inquit Angelus, *sunt decem reges qui regnum nondum acceperunt.* SUNT autem in hujusmodi sententiis copulativè sumitur, non ὁπαρτηκῶς, quod Logici nôrunt. Alioquin concludendum quoque esset, Omnes septem reges Joannis temporibus extitisse, quia de septem quoque capitibus dicitur, *Septem capita sunt septem reges*, βασιλεῖς ἐπὶ αὐτῶν.

Sed & ab eventu sententiæ adversanti præsidium quærit. *Certum enim est*, inquit, *ex historiis imperium Romanum dum hæc scriberet Joannes ex decem regnis sive regalibus provinciis tanquam partibus constitisse.* Imò, certum est, si Straboni fides, (qui solus hîc laudari solet, quemque Lawenus hujus rei autorem laudat) Imperium Romanum eo seculo, non in decem tantum, sed in viginti provincias divisum fuisse; quarum nempe decem Imperator sumebat sibi, alteras decem populo Rom. tribuebat. Inspiciat Strabonem

nem ipsum, & de numero provinciarum, & quæ fuerint; ut videat quàm non nimis tutum sit alienis oculis fidere.

Ad Censuram Synchronismi quarti.

Synchronismum CENTUM QUADRAGINTA QUATUOR MILLE VIRGINUM CUM MERETRICE BABYLONICA ET BESTIA, eodem vitio laborare ait. Quia cœtus centum quadraginta quatuor mille virginum in solidum non contemporat Meretrici & Bestiæ, sed temporibus earum postremis. Respondeo; Cœtus virgineus in solidum contemporat Meretrici, non Mulieri. Neque, quod vult Lawenus, exuperat Bestiæ regnum, sed ut cum eo cœpit, ità quoq; (quod statum illum obsignationis attinet) cum eodem desinit, migratque postmodum in statum novum Turbæ palmiferæ. Quæ nimirum est massa illa numerosa Agni post devictam Bestiam sequacium; cujus respectu cœtus ille centum quadraginta quatuor mille sub Bestiæ adhuc blasphemantis tyrannide Agno adhærentium, *primitiæ* tantùm dicebantur. Sed video Dominum Lawenum duas istas visiones hîc & ubique confundere; quas tamen diversas esse constat & diversorum temporum. Cœtus enim virginum numeratus est: Turba palmifera innumerabilis: ille sub Bestia rerum potiunte gemuit, hæc post Bestiam occisam ovat: *Hi sunt*, inquit, *qui venerunt de tribulatione magnâ*, id est, de tyrannide Bestiæ Sanctos tribulantis. Unde illis sigillo prospectum fuit nè læderentur; istis obsignatione istiusmodi nihil opus erat. Nec si fortè personæ ipsæ in utroque
statu

statu aliquatenus eadem sint, proinde diversi rerum status confundendi sunt. Ecclesia semper una est, sed fortunâ & conditione pro temporum statu dissimili. Quæ diversæ Ecclesiæ, ut ità dicam, facies diversis visionibus exhibentur.

Ad Censuram Synchronismi quinti.

Quintus Synchronismus, inquit, *DE GENERALI ANTEDICTORUM SYNCHRONISMO potuisset omitti.* Fateor. Sed potest etiam retineri, & suum usum mihi habere visum, ut tot Synchronizantium vaticiniorum systema uno intuitu exhibeatur. Præterea non est, quod ait, nuda præcedentium Synchronismorum repetitio. Nihil enim adhuc de Meretricis cum Muliere eremitica & Testibus, aut de Coetu virgineo cum iisdem Synchronismo dictum fuit. Nec pari ratione duo sequentes Synchronismi repeti potuissent, cum illi nequaquam contemporent, ut proinde quod scitè à se dictum putat de octavo Synchronismo, ut non urbanè admodum, ità nec verè dixerit.

Ad Censuram Synchronismi sexti.

Peccat, inquit, ἀκρωλογία verborum, quia Apocalypsis expressè non meminerit atrii mensurabilis. Quid si expressè non meminerit? num ideo est ἀκρωλογία; sed valuit retineri nomen expressum *TEMPLI MENSURABILIS*. At hoc non suffecisset; namque etiam metiri iubetur *δοσιαστέον ἐν τῷ πνευματικῷ ἐν αὐτῷ*. hæc ego omnia uno illo *Atrii interioris nomine complecti*

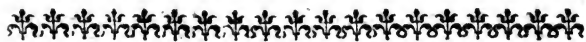
Et volui, cùm illud istâ verborum periphrafi designari non dubitârim. *At atrium interius, inquit, est Atrium Israelis.* Fallitur ut jam antè ostendi.

Porro, ait, *peccare hunc Synchronismum confusione temporum.* Licet enim ex eo quòd ambo sint antecedanea contemporaneorum, illud sequatur, *Praëlium Draconis incidere in tempus Templi mensurabilis; Templum tamen non prius & citius mensuratum fuisse, quàm prælium illud commissum fuerit, eo argumento probari nequit.* Fateor. Neque id in clave meâ celavi. Inspice sodes p. 10. l. 20. At ex eò quòd sint proxima antecedentia contemporaneorum, sequitur ea communem exitus sui terminum fortiri. Quòd verò, ut in fine, sic etiam initio concurrant, alio argumento, eòq; mihi sat verisimili astruere conatus sum. Cujus quidem fundamentum de initio prophetiæ repetitæ, hic insanix deputat Censor, & paulò post se refutaturum pollicetur. Ibi igitur responsum habebit.

Quinimo, inquit, Praëlium illud Draconis commissum & absolutum fuit in ictu oculi; idèoque cum Templi dimensionatione, utpote continui temporis prophetiâ, contemporare nequit. Respondeo; Et si in toto hoc negotio ab interpretatione vaticiniorum abstinerim; tamen necesse fuit, sensum aliquem Grammaticum præsupponi, & pro fundamento rebus demonstrandis subterni. Ex hac autem objectione demum perspicio me non satis cautè locutum esse. Draconis insidias & dimicationem pro iisdem habui; Dominus Lawenus distinguit. Ut sit, ad rem ipsam parùm interest. Intellego enim Draconis molitionem (itâ posthac vocabo) durante puerperio, quicquid tandem fuerit, sive prælium, sive aliud. Hanc, puto, non est dicturus in
ictu

ictu oculi peractam. Non potest enim, nisi etiam puerperium momentaneum dicat. Denique, si saltem puerperii cum Atrio mensurabili Synchronismum mihi concesserit, de Dracone non pugnabo. Neque certè eum hîc alio argumento impugnat (dum dimensionationis initium puerperii multò recentius asserit) quàm ex privatæ interpretationis hypothese, cui ut respondeam non est opus.

De Septimo Synchronismo mihi assentitur. Pergo igitur ad stricturas ejus in Partem secundam.

Responsio ad Stricturas in Partem secundam.

IC à præloquio meo incipit, quod miror admodum cur tantopere exagitet, innocuum certè, & nihil mali meritum. Neque enim mihi animus fuit in eo demonstrare quicquam, imò nec fundamentum substernere Synchronismis mox demonstrandis: sed tantummodo Lectorem præmonere, quid singulis visionibus juxta mox futuras Synchronismorum ἀποδείξεις ritè dispositis, tum ipse observaverim, tum ille observare poterit: nimirum intervallum seu periodum Apocalypticam bis tantum integrè percurri; Primum prophetiâ Sigillorum, Secundò eâ quæ à libro aperto incipit: atque eâ ratione Apocalypsin, indè à capite quarto ad finem, in duas prophetias principales dispertiri. Dixi *prophetias*, non *visiones*. Sciebam visiones esse plures, sed ex iis non nisi duo prophetiarum

syntagmata confieri, quibus periodus Apocalyptica integrè percurratur. Id verò est quod affirmavi, atque etiamnum affirmo. Quid peccavi? nunquid affirmabit Lawenus, pluries, id est, septies, periodum Apocalyptiam percurri? haud facilè credo. An negabit partitionem istiusmodi ex Synchronismis meis securam? Non potest. At ego hoc solùm in præloquio meo volui. Ergò cum larvis hïc pugnat; & potuit omni labori pepercisse. Nam si Synchronismos meos refutasset, partitio hæc bimembris visionum Apocalypticarum per se concidisset; utpote quæ ex Synchronismis istis extracta est, non verò iis pro fundamento substrata. Sed voluit fortè hanc præloquii mei flagellationem vice præloquii esse ad stricturas sequentes.

Videamus igitur, quòmodo partitionem meam destruat. *Primò*, (inquit) *confundit finem unius prophetiæ cum principio alterius*. Intelligit, ni fallor, finem prophetiæ consummantis. Alioquin enim vitiosum non est, fini unius prophetiæ continuari principium alterius. Ità visioni Draconis rufi-Septicipitis finienti continuatur visio Bestiæ marinæ redintegratæ, Visionem Phialarum vult Lawenus concatenari fini Tubæ sextæ. Sed visioni consummanti (ità voco quæ finem periodi Apocalyptiæ attingit) fateor, non posse etiam visionem continuari. *Sed*, inquit, *partitione meâ continuari initium prophetiæ Tubarum cum fine prophetiæ Sigillorum, prophetiæ consummantis nempe cum fine sigilli septimi*. Ego verò illud nego, & aio prophetiam Tubarum esse ipsummet sigillum septimum, ideòque à me nec confundi nec continuari cum fine sigilli septimi; sed, ut æquum erat, conjungi cum fine sexti

sexti. At, inquit, *Finis prophetiæ Sigillorum est in Tubarum palmifera, idque fatente meipso.* Respondeo. Aliud est, esse finem prophetiæ sigillorum *contemporando*, aliud (ut ita loquar) *exhibendo*. Fateor prophetiâ obsignatorum & succedaneâ prophetiâ Palmiferorum (quas Lawenus malè confundit) totum Sigilli septimi intervallum percurri contemporando: sed in illis *exhiberi* visionem sigilli septimi, id verò pernego. Visio sigilli septimi ea demum est, quam exhibet apertio sigilli septimi; Visio, inquam, Tubarum, ut supra ostendi. Visio autem gemina illa Obsignatorum & Palmiferorum est visio interposita in usum characteris; quò scilicet sciremus secuturas post *Βεβαρηδεις* commestionem visiones reliquas cum Sigillorum prophetia aptè connectere; ut monui Synchron. 1. part. 2.

Quod porrò ait de silentio illo *semihoræ ad initium prophetiæ Tubarum, seu apertionem sigilli septimi, esse illud nova prophetia indicium*; gratis dicit, nec ad rem quicquam facit. Neque enim ego negârim, visionem Tubarum esse novam prophetiam, & à præcedentibus sigillis diversam; sed esse prophetiam de novo repetitam, illud verò est quod inficias eo; ideóque novitate suâ non obstante, aio præcedentibus sigillis ratione rei gerendæ continuandam esse. Id quod Alstedius minimè dubitavit, qui tamen de numero visionum Apocalypticarum juxtâ cum Laweno sensit. Sed unum est quod non capio. *Silentio semihoræ, ait, nihil aliud significari, quàm Joannem à visionibus præcedentis prophetiæ ad medium horæ quievisse.* Quid hoc est? an igitur Joannes videndo aut audiendo sonitum fecit? Hoc aio me non capere.

Sed quoniam tantum causæ suæ præsidium in hoc

silentio Lawenus ponit; videamus annon ea sit silentii hujus mens, quæ commentum illud de Tubarum prophetia à sigillis abjungendâ, nedum juvet, sed penitus destruet, cui ille astruendo servire putet. Notum est in sacris ubivis ferè Gentium silentium de religione fuisse. Favere linguis dicebant. Id à populo Dei observatum, tum cum incensum fieret. Dum enim sacrificia offerrentur, Templum canticis tubis aliisque instrumentis musicis personabat; 2. Chron. 29. 25, &c. At tempore Incensi omnia filebant, & populus tacitè secum precabatur, Luc. 1. 10. Huc igitur allusum esse videtur, dum Angelo ad altare aureum sacra facturo, factum esse dicitur in cœlo silentium ad semihoram, id est toto tempore incensi. Ità quoque apud veteres mos erat, teste Servio; ut *lumine incenso silentium praberetur.*

Quod denique addit Lawenus de igne è cœlo in terram misso, eundem esse de quo Salvator dixerat, Luc. 12. 49. interpretamentum est, ideòque ab hac dissertatione alienum. Atque ità ab hoc aricete partitio mea firma manet & inconcussa. Videamus an non eadem quoque facilitate eorum, qui supersunt, impetum sustinere possit.

Secundò, inquit, *Partitio hæc discerpit membra unius ejusdemque prophetiæ arctissimè inter se coherentia, nempe finem Tubæ sextæ divellit ab ipsius principio.* Respondeo, peti principium. Tantùm enim abest, ut aut libri comestio, aut Templi mensuratio sit pars Tubæ sextæ, ut ad eam nullo prorsus modo pertineant. Quid enim, an quicquid narrandi ordine sequitur, statim pars est ejus quod præcessit? Cur non igitur septem tonitruum voces etiam pars essent Tubæ sextæ;

sextæ; quod tamen negat? Quod propius illius Tubæ clangorem excepit, eò non pertinebit; & pertinebit, imò pars erit quod remotius est? Quis hîc discerpit membra unius ejusdemque prophetiæ: Egóne, an Lawenus?

Tertiò, inquit, *Commisceat hæc partitio duas ad minimum integras prophetias toto cælo à se invicem distinctas. Nempe prophetiam libri aperti, & de Muliere parturiente; quoniam hanc illius partem facit.* Hæc enim, ni fallor, est quam intelligit commistio prophetiarum; cùm me prophetiam de Muliere parturiente eandem facere dicit cum prophetia libri aperti. Ego verò; ut jam antè monui, prophetiam libri aperti voco, non unicam aliquam visionem, sed totum illud visionum Syntagma quas Joannes vidit, postquam ei, libro devorato, dictum fuerit, *Oportet te iterum prophetare, &c.* Annon autem hujus Syntagmatis seu prophetiæ iteratæ pars est visio Mulieris parturientis? Ipsum Lawenum appello in notationibus suis proœmialibus in visionem quartam Apocalypt. *Certum est, inquit, hanc visionem (de muliere parturiente, Bestia marina, & CXLIV Mille obsignatorum) partem quoq; esse illius prophetiæ de qua Joanni dictum fuit, Oportet te iterum prophetare gentibus, populis, ac linguis, & Regibus multis.* Hæc sunt ipsissima Laweni verba. Si modo is sit, (quod audio) qui se Theocritum Justum appellat. Quomodo tunc certum erat, quod nunc pro errore manifestario traducit? Adeóne cùm duo affirmant idem non est idem? Aut valde fallor, aut hic vir doctus præ nimio stringendi calore sui oblitus est. *At, inquit, certum est, prophetiam libri aperti terminari cum fine Tubæ septimæ; prophetiam verò de muliere parturiente,*

ente, qua hanc sequitur, prophetiam planè novam quàm nihil antiquius habet Apocalypsis. Quomodo igitur hæc pars erit libri aperti? Hoc scilicet argumento suam meamque sententiam labefactatum it. Sed Respondeo pro meipso & pro Theocrito Justo, omnino facillimè. Prophetia enim libri aperti non est una aliqua prophetia continua, sed multarum, ut dixi, Visionum, partim continuantium, partim contemporantium systema, quarum una sola, id est, prima, totum intervallum Apocalypticum pervadit, reliquæ huic tanquam partes contemporantes annectuntur. Ità visio de Muliere parturiente pars est prophetiæ libri aperti, non continua, sed primæ visioni (quæ in communem illam Tubæ novissimæ catastrophem definit) contemporanea, & parallela.

Quæ porrò subjungit de interpretatione visionis de puerperio, *Mulierem parturientem esse Synagoga Fudaicam, quæ patrem habuit Jacobum, qui assimilatur soli; matrem Rachaelem, quæ comparatur luna, &c.* ut nimirum demonstret visionem istam provehi ad caput & originem periodi Apocalypticæ, ac proinde in ea novam prophetiam inchoari: hæc (inquam) & similia sicco pede pertranseo; cum, ut sæpe jam monui, nullus sit in hoc examine id genus interpretamenti locus concedendus.

Absolutâ interpretatione Puerperii redit ad rem ipsam; & solito commotior, quasi stimulum alicunde sensisset, acerrimè invehitur in id, quod bimembri meæ partitioni. subjunxerim, nempe posteriorem Apocalypseos partem, quæ est τὸ βίβλος λίθου, ab eodem temporis seu periodi Apocalypticæ principio exordiri, unde prior illa quæ est sigillorum. Hic, qui visio-

nem

nem Tubarum, ad septimi sigilli apertionem exhibitam, ad primi sigilli initium retraxit, & sigillorum tramitem relegere fecit: mihi tamen pro immani crimine impingit, quòd post finitam sextæ Tubæ descriptionem (nam uniuscujusque tubæ, ut dixi, visum tantum unicum est) postque septimæ Tubæ præconium disertè exhibitum de consummatione mysterii Dei tum futurâ, postquam etiam septem tonitrua voces suas edidissent, quas ipse ad septimam Tubam pertinere affirmat; voluerim tamen ex sequentibus novæ prophetiæ initium facere: cum illud non modò ex Synchronismorum meorum syntaxi necessariò secuturum advertissem, verùm eòdem etiam præter opinionem facere viderem verba illa longè disertissima, *Oportet te iterum prophetare populis & gentibus & linguis & regibus multis.* Hic sibi silentium semihoræ sine ratione aut exemplo interpretanti credi postulat, quòd sit novæ & repetitæ prophetiæ indicium; mihi spiritui sancto id disertis & perspicuis verbis affirmanti credere non licet. Sed plus ego, Lawene, hujusmodi *verborum aucupis* (sic enim vocas) fido, quàm cujusvis hominum interpretamentis, nisi ea quoque verba perspicuè consentientia habuerint; ut omnino frustra sis, qui mihi hîc pro verbis clarissimis *Δὲ σὶ πάλιν αὐροφῆτεῦσαι* interpretationem maximè dubiam & incertam (alius violentam dixerit) obtruseris.

Ad objectum de currente adhuc, nec dum absolutâ sextæ Tubæ descriptione, Respondeo, Finem Tubæ sextæ esse ad finem capitis non, nec ultra protendi visionem ejus: nam unicum esse cuique tubæ visum, sicut & sigillis & phialis, non duo vel plura. Deinde primam partem capitis decimi ad septimam Tubam

I

pertinere,

pertinere, quod ipse quod ad septem tonitrua, non
 diffitetur, & Angeli verba manifesta sunt; Quod re-
 liquum est hujus capitis cum capite sequente ad no-
 vam prophetiam pertinere, monente id ipsum Spiritu
 Sancto; Ità prophetiam Sigillorum & Tubarum pro-
 priè & reâpse claudi magno illo angeli tonitruum de
 tempore ad clangorem Tubæ septimæ finiendo, &
 mysterio Dei consummando, præconio. Sed quo-
 niam mysterium illud communius foret tum hujus
 tum alterius prophetiæ catastrophe; tum maximè ut
 sciretur, quâ demum ratione sequens prophetia cum
 hac Tubarum connectenda esset: ideo clangoris ipsi-
 usmet de præsentis exhibitionem & revolutionem ple-
 niozem ab angelo eousque suspensam, donec & altera
 prophetia primâ suâ visione ad idem temporis Apo-
 calyptici momentum provecâ tanquam limes syn-
 chronisticus & communis utriusque prophetiæ exitus
 interfereretur. Dicam (si possim) plânius, quoniam
 video me à Domino Laweno non intelligi. Utraque
 prophetia tam sigillorum quàm *βιβλιαπιδις* uno eo-
 démque rerum exitu clauditur, quem exhibet Tuba
 novissima. Cui indicando, Spiritus Sanctus tubæ se-
 ptimæ mysterio suo loco in tubarum serie, quantum
 satis erat, designato clangorem ipsum distulit; donec
 ad novam *βιβλιαπιδις* prophetiam transitione factâ, pri-
 mam ipsius visionem (stadio Apocalyptico simili-
 ter emenso) ad eundem rerum exitum provecisset.
 Tuncque mysterium illud Tubæ septimæ, utriusque
 prophetiæ clausula communis, in priori prophetia de
 genere tantum promulgatum, hîc clangore edito,
 pleniùs evolvitur; idque commodissimè, cum alio-
 quin, absque utriusque prophetiæ præcognitione quod
 ab

ab utraque pendeat, intelligi non potuisset. Et profectò ni hæc Spiritûs Sancti mens fuisset, nec iuramentum de septimæ Tubæ clangore & mysterio eo loci inseruisset, nec verba statim Joanni de prophetia repetenda fecisset. quorsum enim hæc? nisi ut duplici illo indicio, certos nos faceret de fine prophetiæ Tubarum illic indubiè statuendo; non obstante quod postmodum de clangore Tubæ septimæ novæ isti prophetiæ interferendum esset. Ego tamen (ut quod initio dixi iterum repetam) nihilominus hujusmodi discursibus bimembrem meam partitionem non superstruxi; neque in præloquio meo tanquam fundamentum proposui; sed solummodo monui eam consuetarium fore Synchronismorum mox demonstrandum, eique apprimè convenire Angeli verba, & visionem cap. x. exhibitam. Nisi igitur quos demonstravi Synchronismos istiusmodi partitionem conficiant, causam non dico quin prorsus eliminetur.

Postremùm addidi & illud Lectoris animadvertione non indignum fore, ad utriusque istarum, perinde atque primæ omnium visionis de septem ecclesiis, quasi trium integrarum prophetiarum initia singula voce tanquam tubæ de cælo loquentis proclamari, &c. Hic mihi opponit Lawenus *multò certiora nova prophetia indicia, ut quod singula aut inchoentur novâ visione, aut terminentur mentione secundi adventûs.* Sed annon quæ ego attuli sunt novarum visionum initia? aut dicat quo tandem signo internoscatur novæ visionis exordium; præsertim si illud *Δεῖ σε πάλιν θεωρεῖν πύλαι* pro hujusmodi signo non sit habendum? Sed vult, ni fallor, eam visionem pro nova habendam esse quam proximè præcessit mentio secundi adven-

tus. Neque hujus notæ tribunal partitio mea recusat. Quid enim? annon Angeli septem tonitruum præconium de consummatione mysterii Dei (quod libri comestionem præcessit) ad secundum adventum pertingit? Sed quorsum hæc omnia? non enim hîc de novæ visionis aut prophetiæ cujuslibet initio quæritur: sed de initio prophetiæ repetitæ: nam ubicunque mentio secundi adventus præcessit, ibi initium est prophetiæ repetitæ, id est, quæ eundem tramitem propheticum remeat? Non credo. At de ejusmodi initio inter nos agitur. Interim ut non diffiteor secundum adventum, si dextrè accipiatur, esse certissimum indicium prophetiæ consummantis; eoque visionem quæ sequitur ejusmodi esse, quæ priori continuari non possit: ità nego hunc adventum pro unico visionis novæ structuræ indicio habendum esse. Nego item cujusvis interpretamentum pro secundi adventus argumento admittendum. Mihi quidem persuasissimum est sigillum sextum non esse de secundo adventu; & novit Dominus Lawenus me non paucos suffragatores habere, & in eorum numero esse Andream Casariensem: nihil tamen ei superstruo, quia interpretamentum est; ideoque negari possit nisi aliunde firmetur. Et messem illam c. 14. v. 15. esse secundum Christi adventum quo argumento negantem convinceret? Nam alia quoque est Salvatoris messis præter consummationem sæculi: *Messis*, inquit, *multa, operarii vero pauci*. Imò si messis c. 14. sit consummatio sæculi; quid tandem erit vindemia, quæ messem sequitur? Eadem quoque de cœna dici possunt c. 3. 20. nec ignorat Dominus Lawenus hæc ab aliis aliter interpretata esse. Unicum illud de universali resurrectione

one

ne & iudicio c. 20. clarum & disertum, est ideoque indubium. Videt igitur Dominus Lawenus quàm istiusmodi argumenta imbellia sint. Interim ego non nego septem esse in Apocalypsi visiones insigniores, ortè etiam plures: neque hoc bimembrem meam divisionem quatit, ut quæ aliò spectavit, neque visiones distinxit, sed syntagmata visionum.

Ad Censuram Synchronismi I.

Sigilli septimi, quod ad priores sex tubas cum bestia septicipite bicorni, caterisque contemporantibus.

IN hujus demonstratione Lawenus totus interpretationum præjudiciis occæcatus nihil omnino veriternere potuit. Adjuvabo igitur, si possum, admotumine. Summa demonstrationis hæc fuit, quæ de initio, quæ de fine.

De initio sic. Cùm cœtus obsignatorum tanquam Bestiæ regnantis *ἀρχιστοιχου* Bestiæ contemporet; idemque cœtus obsignatorum contemporet initio sigilli septimi, seu Tubarum: sequitur Bestiam quoque contemporare initio sigilli septimi, seu Tubarum.

De fine autem sic. Cùm Testium in sacco lugenium dies mille ducenti sexaginta finiantur ad exitum Tubæ septimæ, seu ineunte septimâ: ibidem quoque Bestiæ menses quadraginta duo finiri necesse est; & per consequens illam Bestiæ tyrannidem intra sex primarum Tubarum ambitum contineri.

Fatetur Lawenus cœtum obsignatorum contemporare sigillo septimo. Vult enim obsignationem illam esse totum sigilli istius mysterium; quod quidem nimium est, sed indè sumo quantum mihi satis est;

nempe cœtum illum sigillum sextum proximè sequi, atque ità inire cum septimo. Hoc autem posito, nulla ei amplius elabendi copia superest, nisi aut negando, septem Tubas rem esse sigilli septimi, aut cœtum virgineum cum Bestia (semper Bestiam novissimi capitis intelligo) in solidum contemporare. Illud jam ostensum est in textu disertissimè haberi, neque in re tam manifesta ut cedam ullis unquam fidiculis extorquebit. Alterum de cœtûs virginei, & Bestiæ in solidum contemporatione, quoniam eam in clave mea non factis ab omni parte munitam dedi, jam porrò firmiùs demonstrabo, quà de initio, quà de fine. Nam de contemporatione simpliciter dubium non est:

Initialem igitur contemporationem sic ostendo, cœtus iste virgineus, (prout nuda ejus descriptio cap. 14. attento Lectori fidem faciat) copiæ sunt Sanctorum militum in Agni fide (tum cum cæteri orbis incolæ desertores & transfugæ bestiæ characterem accepissent) firmiter permanentium: unde ut olim prisco ritu milites stigmatè aliquo notari, & Imperatoris sui nomine inscribi; ità isti Agni & patris nominibus in fronte scribuntur. imò cap. 13. v. 8. in Agni quoque codice, ceu matriculâ extare dicuntur. Hi nimirum sunt Sancti isti, quibúscum belligerat Bestia; quique soli ex omnibus orbis incolis ipsam adorare abnuerint. Necesse est igitur eosdem Bestianis cœvos esse; quandoquidem incesta Besticolarum coitio, eodem tempore illibatum Agnisequorum cœtum necessario discrimine progenuerit.

Secundò, si cœtus virgineus cum Bestia initio non contemporet, aut Bestia antiquior est aut recentior. Utramcunque dixeris, illud absurdi sequetur, ut aut
cœtus

cœtus, aut Bestia nimium dissimilibus rerum statibus contemporet. Si enim cœtum dixeris Bestiâ antiquiorem; illud sequetur, ut cœtus, partim Bestiæ decemornupetæ, partim verò puerperio & Draconi rufo contemporet. Nam quod ultra bestiæ exortum ascendit; illud necessario in draconis & puerperii tempora impingit. Ut quæ nempe Bestiæ exortus continuo secutus est. At quâ tam uniformis prophetia, tam dissimilibus rerum statibus aptabitur? quæ ἀντιστοιχίας rationem dissimili parallelismo constabit?

Sin cœtum Bestiâ recentiore dixeris, sequetur, ut Bestia, partim sex primis sigillis, (eorum nempe ultimis) partim verò septem Tubarum, dissimilis proculdubio rei, sigillo contemporet, ubi eadem planè absurditatis ratio rem omnem circumspicienti apparebit.

Initialem contemporanationem firmavi: Restat de finali; quæ non modò, ut prior, ex ἀντιστοιχίας ratione; sed porrò ex eò ostenditur quòd utriusque tam bestiæ tyrannidis, quàm cœtus virginei limes sit Turba Palmifera. Bestiæ, quia de Palmiferis dicitur, *hi sunt qui venerunt ex tribulatione magna.* quâ verò tribulatione, nisi Bestiæ Sanctos tribulantis? ergò Bestiæ tyrannidem à tergo relinquunt. Cœtus virginei, quia cum Turba Palmifera continuo sequitur. Sicut ipse cœtus secutus est Tubam sextam; id quod ex eadem utrobique transitione Μετὰ ταῦτα εἶδεν manifestum est, vel ipso Laweno iudice.

Potest & hæc finalis contemporatio sic demonstrari: quia utriusque limes est exitus Tubæ sextæ; Bestiæ, ut ex cap. undecimo ostensum est Synchron. 1. § 2. part. 1. Cœtus, quia cum excipit Turba Palmifera; quæ contemporat tubæ septimæ.

Atque

Atque hinc, credo, apparet Synchronismum sigilli septimi, quod ad priores sex tubas, cum bestia septicipite novissimi capitis, cæterisque contemporantibus non esse (quod acerbiusculè dixit) *cardinem vanitatum*, sed istiusmodi censuram fuisse omnino vanam.

Ad objecta non opus est ut respondeam, cum nihil novi præter interpretamenta afferat, ut de *Antichristo sub tuba quinta primùm in lucem prodeunte*, utpote *Angelo illo Abyssi, Apollyone & Abaddonte*, proindeque *minimè, quod ego vellem, cum ipso Tubarum clangore nato*. Item de *cætu virgineo obsignatorum demum post illustrem Domini adventum (sigillum sextum esse vult) exhibendo*. Hæc igitur omnia, (ut ut argutum illud sit de *Abbadonte quasi אבאדא פאטר דומינא* Pater Dominus) uno spiritu disflabo, omnia scilicet negando. Quorsum enim aliter refutarem, quæ & aliena sunt, & solido fundamento carent?

Illud tamen unum præterire non debeo, quod *obsignationem eam centum quadraginta quatuor mille cap. 7. factam esse dicat ad novas nuptias Agni in illustri Domini adventu celebrandas, idque manifestum esse ex colatione cum 4. Esd. 2. 38. me verò perstringat, eò quòd existimârim illam factam esse, nè grassantibus in orbe tubarum calamitatibus electi Dei servi extinguerentur*. Sed inspice, (sòdes) textum, Lawene. Annon Angelus illic ab ortu solis clamavit ad Angelos, quibus datum est lædere terram, & mare? dicendo: *Nè lædite terram, neque mare, neque arbores, quoadusque obsignaverimus servos Dei nostri in frontibus suis*. Sintne calamitates illæ tubarum necne, non laboro. At de calamitatibus, quæcunque tandem sint, orbi superventuris, electis Dei servis (quibus omnia in bonum

num cedere debeant) omnino hîc caveri dico. De nuptiis verò planè nihil audio. Imò qui tubarum Synchronismum, & quòd porrò, in eandem omnino rem ad tubam quintam habetur c. 9. v. 4. consideraverit; calamitates, quæ à tubis sunt, in hunc censum venire, haud gravatè mihi concessurus est.

Ad Censuram Synchronismi I I.

Contemporantium visionum Atrii interioris & prælii Draconis & Michaelis de puerperio cum sex primis Sigillis.

Neutrum horum, inquit, neque Templi sive Atrii interioris mensuratio, neque prælium Draconis cum Michaele, cum sex primis sigillis contemporet. Non dimensuratio Templi; (quomodo loqui malit) quia jubetur Joannes Templum & Altare metiri sub finem Tubæ sextæ. Non prælium Draconis, quia illud in ictu oculi commissum & absolutum fuit.

Ad primum Répondeo, Licèt post Tubæ sextæ historiam Joannes jubeatur metiri templum; hanc tamen dimensurationem ad tubam sextam non magis pertinere, quàm ad septimam, quòd illius quoque præconium, & septem tonitruum, quæ eodem pertinent, voces, eandem dimensurationem æquè præcesserint. Ratio est, quia (ut in superioribus dixi) abruptâ post vers. 7. sigillorum & tubarum, id est, totius libri sigillati tractatione; deinceps ad novam prophetiam libri nimirum aperti transitus fiat.

Ad secundum, dico prælii Draconis appellatione intellexisse me totam Draconis molitionem durante puerperio, quam non credo eum dicturum in ictu oculi

K

peractam

peractam fuisse, putabam enim illâ Draconis & Michaelis dimicatione describi insidiarum istarum statum, quomodóque factum sit ut machinatio illa draconis adversùs mulierem parturientem incassum cederet; quia nempe Michael em adversarium toto tempore expertus est. Sanè eódem cum visione puerperii pertinere, ex eo censebam, quòd utriusque rem gestam continuò secuta est mulieris fuga in erenum. Ità tum sensi. Jam objectione istâ cautior factus locutionem corrigo, & Draconis non prælium, sed molimen vocabo; sed tamen mentem cur mutem non video. Si posthac videro, gratias de hoc monitu Laweno debebo. ut ut se res habet, síne prælium illud Draconis ejusdem adversùs Mulierem parturientem molitio necne, à qua Michael eam liberavit; certè cum ea molitione contemporabit. Valde enim infirmum est, quòd prælii istius descriptio narrandi ordine sequatur Mulieris partum, fugam verò ejusdem idem tempore antecedit, ex eo cum Laweno concludere velle illud momento tantùm durâsse, quasi utriq; interjectum. Cur enim non potiùs cum puerperio contemporaret, quocum exitum communem sortitur? Pugnatur in coelo, dejicitur Draco, cantatur *ὄρνικιον*, Draco dejectus irascitur, persequitur Mulierem, illa in erenum fugit. Omnia hæc in momento fugæ facta sunt? Annon dum adhuc parturiret? nam statim à partu fugit in erenum.

Ad

Ad Censuram Synchronismi III.

Phialarum cum Tuba sexta.

Synchronismum phialarum cum Tuba sexta, non quidem in solidum, sed ex parte tantum astruxi; idque quod viderim Bestiæ dominatum ante septimæ clangorem haud parum labefactari cœpisse. At quo loco Tubarum, initium phialarum præcisè statuendum sit, id nullo charactere eruere potui. De fine, hoc certum mihi visum, phialam saltem novissimam ad novissimam tubam pertinere.

Quid ad hæc Dominus Lawenus? *Finitio*, inquit, *mensium quadraginta duorum ad sexta tubæ exitum non arguit tum labefactatam fuisse dominationem Bestiæ.* Quid ita? *quia* (inquit) *potestas quadraginta duorum mensium non est simplex potestas dominandi* (rectius fortè dixisset existendi) *sed dominandi pro libitu, & novissimæ persecutionis.* esto. Annon igitur si Bestia ab hac potestate ceciderit, imperium ejus meritò labefactari censebitur? Quod verò ait *menses quadraginta duos non esse totius dominationis Bestiæ sub statu novissimo, sed solummodo novissimæ persecutionis;* id à me supra refutatum est. Neque hîc multum interest sive ita sit, sive aliter. Namque etiam novissimæ, ut dixi, dominationis seu persecutionis finitio non potest non esse magna potestatis Bestianæ labefactatio. Interim omnimodam Bestiæ abolitionem egomet ad ineuntem tubæ septimæ clangorem tum hîc, tum in confirmatione Synchronismi primi hujus partis expressè retuli.

*Ad Censuram quatuor posteriorum
Synchronismorum.*

1.

Mille annorum ligati Draconis, seu Satana; cum tuba septima, seu intervallo ab excidio Bestia.

2.

Mille annorum regni Christi Augusti, & septima Tuba seu interwalli ab excidio Bestia.

3.

Novae Hierusalem Agni sponsa, cum septima Tuba seu intervallo ab excidio Bestia.

4.

Turba palmifera innumerabilium gaudentium, cum Tuba septima, seu intervallo ab excidio Bestia.

DE quatuor postremis istis Synchronismis ait se prorsus mecum sentire; de quo certè est quod mihi gratuler, cum sint omnium πνευματικῶν. In reliquorum plerisque, quòd à communi interpretum trimitate haud ità longè recedant, complures suffragatores habeo, in istis paucissimos; ut omnino jam æquiori animo feram doctissimum virum à me in reliquis dissentientem, quòd istis saltem album calculum adjecterit. Deum verò Optimum Maximum veneror, ut utrique nostrum ad veritatem ejus cernendam oculos, magis magisque deterfis præjudiciis, aperiatur.

Ad

Ad Censuram de Epocha Apocalypseôs.

IN hac censura pleræque, ut mihi videntur, sunt planè ἀπερδιόγιστα, ut sanè nesciam an mentem meam de Epocha intellexerit. Utut sit, errorum meorum, quos putat, catalogum texit; quos ego, ni fallor, suis locis ostendi errores non esse, sed veritatem verissimam, nimirum (1) septem tubas esse τὸ ἑξῆς γυα sigilli septimi. (2) Menses quadraginta duos esse totam durationem Bestiæ sub capite novissimo, seu statu instaurationis; ideóq; literaliter accipi non posse. (3) Decem Bestiæ cornua esse septimi seu novissimi capitis propria, juxta illud, cap. 17. 12. *Decem cornua sunt decem Reges, qui sub sexto capite regnum nondum acceperant.* (4) Coetum virgineum succedere sigillo sexto, eundemque contemporare Bestiæ statu novissimo. Hæc si obtinero, reliqua haud ægrè sequentur. Illud tamen mirari subit, cur Synchronismum Turbæ palmiferæ cum tuba septima hîc erroribus meis annumeret, quem in proximè præcedente censurâ mihi assensus erat. Dicamne esse ἀέροπνευμα μνημονικόν; sed jam supersedeo, & Domino Laweno de stricturis suis gratias ago. Quibus, etsi non eò adductus sim, ut sententiam mutem: Fateor tamen me hac velitatione, dum mentis aciem, ut solet, ad singula paulò acrius intendo, non parùm profecisse.

FINIS.

JOSEPHI MEDI

Cantabrigiensis

Responsio Epistolaris

ad Animadversiones

LUDOVICI DE DIEU

In Clav. & Comment. Apocalyp.

Reverende & Clarissime Vir ;

uas mecum communicavit Nobilissimus & amplissimus Eques, mihiq; amicissimus D^s. G. B. animadversiones tuas in *Clavem* meam, *Commentationesque Apocalypticæ* ; aded mihi gratæ, acceptæque fuerunt, ut diutiùs ferendum non putaverim, nullum te earum exemplar mancupio possidere. Mitto igitur hoc quod vides honoris & amicitie pignus, quod tamen tardiusculum sit, (tantam enim fore apud vos exemplarium penuriam nunquam suspicatus sum) Spero tamen te nihilominus pro humanitate tua non dedignaturum.

Ego sanè ex eruditissimis animadversionibus tuis profecisse me non diffitebor ; imprimis ex eo quod mones de verbis istis cap. 4. 6. ἐν μίσει τοῦ θρόνου, καὶ κύκλω τοῦ θρόνου, non per ἐν διὰ νοῶν, ut ego volebam, verùm rectius καὶ πρόσω intelligendis. Lectis enim quæ ex Ezechiele ibi doctè annotasti, inopinato lumine mentem meam perfundi sensi, statimq; in eam sententiam concessisse.

Sellam

Sellam cui Deus insidebat, absque dubio quatuor animalibus gestatum fuisse, quorum singula, posterioribus intrà latentibus, in *וְאַרְבַּע לִפְנֵי* sibi in circuitu Throni Animalia ora sua obverterent: quemadmodum apud Ezechielem, Divinum Numen legimus, Cherubinis, quadruplici corundem Animalium vultu conspicuis, subvectum fuisse. Atque hoc illud esse quod Joannes de Theatro Apocalypico refert, non solum in *Throni circuitu*, sed etiam in *medio Throni*, quatuor ista Animalia conspecta sibi fuisse. Gavissus igitur sum admodum à duriore ista expositione mea me tam insperatò liberatum; de qua, ut verum fatear, scrupulus aliquis mihi semper inhæserat. Eo enim ingenio sum, delicatulo an moroso? Ut nisi ubi interpretatio commodè & absque salebris eat, nunquam mihi satisfacere soleam. Porro quòd hìc addis de *כַּרְיִיב* Ezech. 10. 14. significante *Bovem* à Chaldaico Syriacòq; *כַּרְב* *aravit*, de hoc quoque monito gratias tibi debeo maximas, & magnopere confirmatum vellem.

At verò quod Clav. Apocal. pag. 6. de *Bestia* & *Imagine* ejus affirmo, ubicunque eæ jugales eant five invicem componantur, ibi *Bestia* nomine *Pseudo-prophetam* indigitari, *Imaginis* autem, *Bestiam Decem-cornupetam*; Id tibi ex cap. 13. dubium videri ais, & omnino intricatum: Explicatius tamen fortassis futurum, si mentem meam plenius perspectam haberes. Ego igitur sic ampliùs declaro mentem meam: Me dictum illud meum non ultrà extendi voluisse, quàm ad loca ubi copulatio ista occurrat *וְהָיָה מִיָּמֵינוּ וְעַד מִיָּמֵינוּ*. Ibi enim genitivum *מִיָּמֵינוּ* activè non passivè capiendum, ut sit sensus, Imago quam fieri curavit Bestia, quæq; in dominio ejus sit, *וְהָיָה מִיָּמֵינוּ*, non autem quæ repræsentat Bestiam. Quem-

Quemadmodum nimirum si Michæ idolū dice-
retur ἢ εἰδὼν αὐτὸ, id est, γλυπτόν, ut sanè dicitur Judic.
18. 31, aut Nebuchadnezar's Colossus (quò forsan
hîc allusum est) εἰδὼν Ναβουχοδονόσορ, utque מִצְרַיִם
עִלְוֹתָא seu πῶς πῶς ὑμῶν Sp. Sanctus exponit Amos 5.
26. Act. 7. 43. πῶς πῶς ὅς ἐποίησατε ὑμῖν. Quod nisi
admittatur; extra caput xiii. ubi primò in scenam
prodit, nunquam iterum *Pseudopropheta* in tota Apo-
lypsi *Bestia* vocabitur; quod mihi non sit verisimile,
Spiritus Sanctum, nomen, quo primò cum pro-
duceret atque describeret, nunquam postea adhibi-
turum.

Attamen alibi, ubi Copulatio ista quam dixi εἶδον
εἰς καὶ εἰδὼν αὐτὸ minimè reperitur, ut cap. 13. libens
agnosco (neque unquam aliter vel per somnium mihi
sentire contigit) eandē imaginem *Bestiæ* quoq; primæ,
seu *Decemcornupetæ* Imaginem dici, atq; hîc quidem
sensu passivo, & similitudinis intuitu; id est, Imagi-
nem quâ *Bestia* repræsentatur, imò quâ ipsa seipsam,
sed alio atque alio statu, repræsentet. Quod ut rectè
intelligatur, duplex *Bestiæ* *Decemcornupetæ* status
discernendus est: Unus, in quo plagam accepit; (hic
Imperii Romani *Ethnici* seu à *Dracone* infessi status
fuit) Alter, post plagæ curationem, quo *Pseudopro-*
phetæ Imperio, religioso nomine subdita est. Poste-
rior hic status est, qui prioris Imago audit, cujus
nempe effigiem adeò ad vivum exprimat, ut in eo pri-
or iste status, vel *Bestia*, priorè isto statu, omnimodo
revixisse videatur.

Atque hinc statim colligere licet, Imaginem istam,
non *Decemcornupetæ* restitutæ Imaginem dicendam
esse, sed *Decemcornupetæ* cæsæ; restitutæ verò for-
mam

nam quatenus restituta est. Quod verò opponis de Bestia curatione ab initio capituli memorata, antequam ulla Imaginis mentio facta sit, non video cur me à sententia mea depellere debeat: cum illud non in eadem ejusdem Bestiæ historia fiat, sed in diversis visionibus Bestiarum diversarum; quarum quidem una septem capitibus, & decem cornibus insignis, plagæ quam acceperat curationem adeptæ est; Altera verò Emplastrum edocuit quo curatio ista facta est. Quæ duo, utue simul eodémq; tempore gesta sint, simul tamen enarrari non potuerunt, eò quòd diversarum Bestiarum essent, quarum suum cuique seorsim attribui oportebat. Quare & illud hîc notandum venit, Apostolum cum in secundæ Bestiæ descriptione mentionem inferat cap. 13. vers. 12. *ἡ θύρα ἢ ἀνεῖρη, ἢ ἐδαμανθίσθη* *ἢ ἀνεῖρη ἢ ἀδαμανθίσθη*, non ad tempus rei gestæ, sed narrationis ordinem respexisse.

Atque hæc de Bestiis. Sed de *mare* quoque *vitreo* (pag. 6. comment. de Sigill.) dicendum est aliquid, quòd aliorum ibi sententiam meam accipis. Neque enim ego isthîc dico, eo, non ad labrum Solomonis quod æneum, sed ad Mosaicum, quod ex speculari quadam materia conflatum fuit, alludi, quasi Mosaicum non fuerit æneum: imò expressè scripsi *mare* istud *vitreum*, labrum illud immane in Templo Solomonis (cum id Textus apertè dicat *mare* nuncupatum) repræsentasse, quamvis illud æneum fuerit, nostrum verò ex vitrea pellucidâque materia. Unde fortasse (nempe ob formam istam pellucidam) alludi simul ad vetustius illud Mosaiici Tabernaculi labrum suspicari quis possit, quòd illud similiter ex speculari quadam materia conflatum fuisse perhibetur.

Ad

Ad reliques animadversiones tuas, quæ ferè ad linguarum Orientalium (quarum tu verè Oraculum es) judicium spectant, nimis incitiam meam & temeritatem proderem, siquid tibi reponerem, sùsque, quod aiunt, cum Minerva in arenam descenderem. Ut enim in Hebraicis modicum fortè possim, reliquarum peritiam non habeo. Præterea is sum qui multò magis aliorum judicia audire malim, quàm mea præfractè defendere. Interim facere non possum, quin unum hoc porrò adjiciam, me nullam adhuc causam videre potuisse cur magis V. Testamento variantem lectionem admittere reformidem, quàm in Novo; aut cur, ubi Apostoli & Evangelistæ lectionem quam secuti sunt L X X. (nam aliter eos alicubi legisse quàm nos hodiè, non est dubitandum) calculo suo comprobâsse videantur, illos duces sequi perinde tutum non esset, ac Masorethas.

* Ut si quis exempli gratiâ **וְיָהִי יְרֵאָתָם** Esai. 29. 13. legendum censeat **וְיָהִי יְרֵאָתָם** χ) ἡ ἀνάστασις αὐτῶν με, ex Mat. 15.9. aut pro **וְיָהִי יְרֵאָתָם** Jer. 31.32. **וְיָהִי יְרֵאָתָם** id est, ἡμῶν καὶ τῶν seu ἐκ δὲ λυξία juxta allegationem Apostoli ad Hebr. cap. 8. 9. aut pro **וְיָהִי יְרֵאָתָם** Hof. 14. 3. sublatâ anomaliâ constr. **וְיָהִי יְרֵאָתָם** καρ τὴν χειρῶν ἡμῶν ex cap. 13. 15. ejusdem epistolæ: non video, inquam, cur in Sacram Scripturam sacrilegus audire meretur, qui sic ex ipsa Scriptura sancta de meliori ejus lectione pronunciaverit. Cùm præferim Spiritum sanctum alicubi observare sit crisin manifestius exercentem, aliâmq; à recepta lectione præferentem, etiam ubi LXX versioni cum hodiernis exemplaribus Hebraicis ad amuffim convenit. Locus est Marth. 27. commate 10. χ) ἔλαβον τὰ περικοντα ἀργύρια

* Conferatur hymnus Davidis novissimus 2. Sam. 22. cum eodem Psalm. 18. Historia excidii Hierosolymitani 2. Reg. c. 24 ad finem capitis 25. cum eadem historia Jer. 52. Legatio Merodach Baladan 2. Reg. 20. v. 12. 13. cum eadem Ela. 39. 2. Sam. 21. 19. cum 1. Paral. 20. 5.

τὴν πάλιν τὴν περὶ ἀποκάλυψιν ἢ ἐπιπέσειτο ἀπὸ ὑμῶν Ἰσραήλ) καὶ ἔδω-
 κεν αὐτὰ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κατὰ κράτος, καὶ δὲ συνέταξέ μοι Κύριε Θ.
 Aut enim nimium fallor, aut Evangelista hoc lo-
 co apud Prophetam in Hebræo legendum innuit,
 יהוה יהוה id est, κατὰ ἀποκάλυψιν, vel κατὰ σω-
 τήρια Κυρίου. pro eo quod in nostris codicibus est
 יהוה יהוה. Quorsum enim alioquin Textum ita
 clauderet, καὶ δὲ συνέταξέ μοι Κύριε Θ., & interim nul-
 lam τὴν οἰκὴν τοῦ Κυρίου mentionem faceret. Imò verò su-
 spicari quis possit, etiam Sp. Sanctum tria ista Pro-
 phetæ capita, ix, x, xi. genuino suo Autori vindicare
 voluisse. Plurcula enim in iis sunt, quæ si quis attentè
 consideret, non tam Zacharia ætati convenire videan-
 tur, quàm Jeremia. Sed quoniam forsitan à Zacharia
 post captivitatem reperta, ejusque testimonio & fide
 primùm Ecclesiæ commendata; inde factum ut pro-
 phetiis ejus adjungerentur.

Ego verò is non sum, qui horum quidquam temerè
 & solus affirmare velim: quinimo conjecturas hasce
 meas virorum doctorum, & Tuo imprimis, Vir exi-
 mie, judicio subiectas volo.

Plura non addo, nisi hoc solùm: Unà cum libello
 meo ad Te venire exemplar Epistolæ * ad Amicum,
 quâ sententiam meam de MILLENARIO
 paulò plenius aperio; in quam me nullâ animi levita-
 te, aut studio præpostero delapsus credas velim;
 sed postquam alia omnia frustrâ tentâssem, tandem
 rei ipsius claritudine perstrictum, paradoxo succu-
 buisse.

Deus te, Vir Clarissime, diu incolumem servet
 Ecclesiæ & Reipublicæ literariæ bono.

Ita, vovet, &c.

De

* Que in-
 ter alias bu-
 jus Auto-
 ris nuper
 prodit Londi-
 ni. Vide
 pag. 478.

*De Regno ὀραναίας Christi accipiendum illud Apo-
stoli ad Hebræos cap. 2. vers. 5.*

Ὁυ γδ ἀγγέλοις ὑπέταξε τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν,
ἀλλ' ἢς λαλήσῃ.

Οικουμένη enim Terra est, non Cælum. At ubi (in-
quies) de hac οἰκουμένη in præcedentibus locutus
est Apostolus, ut dicat ἀλλ' ἢς λαλήσῃς Aio ab istis ver-
bis versûs Sexti, cap. primi, "Ὅτις ὁ πάρις εἰς ἀγάπην τὸν
πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει &c. id est, *Cum verò
ITERUM introduxerit primogenitum [suum] in
orbem terra, dicit, &c.* Quæ enim exinde ex libro Psal-
morum ad finem usque capituli citantur, [de adorati-
one Angelorum, de sceptro rectitudinis Dei, de in-
novatione mundi, de hostium * sub pedibus concul-
catione] omnia, si Apostolo credimus, ad *secundum
Christi adventum* referenda sunt. Admonitio autem,
quæ quatuor primis versiculis capituli secundi hæc ex-
cipit, per parenthesis est legenda. Versu demum
quinto ad propositum redit Apostolus, & prolixius
exequitur quæ de humanæ Naturæ supra Angelos
prærogativâ differuerat.

Non angelis (inquit) subiecit τὴν οἰκουμένην ἢ μέλλουσαν,
de qua loquimur, Sed [ei de quo] aliquibi testatus est
Psalmodographus dicens, Domine, quid est homo, quod
memor es ejus; aut, filius hominis, quod visitas eum?
Medico minorem Angelis fecisti eum, gloriâ & honore
coronasti eum &c. Et paulò post, *Qui verò modico mi-
nor Angelis factus est Jesus, (id est, factus homo, qui*
naturâ Angelicâ modico inferior est) videmus propter
mortis perpeffionem gloriâ & honore coronatum. Conter.
Phil. 2. v. 7, 8, 9. Atque hæc, ni fallor, mens Apostoli.

* Non enim
tam scissio
ad dextram
Dei, quàm
plena &
omnimoda
subjugatio
& concul-
catio hosti-
um in ea al-
legatione
attenditur;
quæ demum
in secundo
adventu ad-
implenda
est.

bis eos. Ità quoque in Psalmo legit Irenæus lib. 4. cap. 6. Neque ab interprete esse Latinam Vulgatam imitante conferenti apparebit. Eandem lectionem sequitur Tertullianus adversus Hermogenem c. 34. sed ex Vulgata.

Justinus Martyr Dialogo cum Tryphone pag. 340. Edit. Paris. $\Theta\upsilon\tau\Theta$ $\gamma\delta$ $\delta\epsilon\iota\tau$ $\alpha\phi'$ ξ $\kappa\upsilon$ $\tau\eta\upsilon$ $\acute{\alpha}\sigma\tau\eta\upsilon\iota\upsilon$ $\kappa\iota$ $\tau\eta\omega$ $\gamma\eta\upsilon$, $\kappa\iota$ $\delta\iota'$ ξ , δ $\pi\alpha\tau\eta\rho$ $\mu\acute{\epsilon}\lambda\lambda\epsilon\iota$ $\kappa\alpha\tau\alpha\rho\gamma\epsilon\iota\tau$. $\xi\tau\Theta$ $\delta\delta\iota\upsilon$ δ $\epsilon\iota$ $\epsilon\pi\epsilon\rho\epsilon\pi\lambda\eta\mu$ $\alpha\iota\omega\acute{\alpha}\nu\tau\omega\upsilon$ $\tau\omega\varsigma$ $\lambda\acute{\alpha}\mu\beta\alpha\sigma\iota\upsilon$ $\mu\acute{\epsilon}\lambda\lambda\omega\iota$. i. c. *Hic etenim est (Jesum intelligit) à quo & cælum & terram factam scimus, & per quem & cælum & terram Pater innovabit. Hic est qui in Jerusalem, ut lux resplendeat sempiterna, faciet. Respicit Esai. 60. 19. cap. 65. 17. Apoc. 21. v. 1. 23. Ex hoc dicto lucem facies Apostolo, capite hoc primo ad Hebræos vers. 2. & 12.*

Origines contra Celsum lib. 3. p. 179. $\epsilon\iota\varsigma$ $\alpha\delta\epsilon\upsilon\tau\epsilon\rho\alpha$ $\tau\eta$ $\gamma\epsilon\mu\alpha\delta\alpha\rho\alpha\iota\omega\iota$ $\pi\upsilon\rho$, $\kappa\iota$ $\tau\eta\omega$ $\tau\eta$ $\kappa\acute{\alpha}\theta\eta\mu$ $\theta\upsilon\sigma\epsilon\delta\eta$, $\delta\eta\tau\iota$ $\gamma\epsilon\mu\alpha\delta\alpha\rho\alpha\iota\omega\iota$ $\tau\eta$: $\gamma\epsilon\mu\alpha\iota\alpha\varsigma$ $\kappa\iota$ $\alpha\nu\alpha\gamma\alpha\mu\omega\sigma\iota$ $\tau\eta$ $\pi\alpha\tau\epsilon\rho\varsigma$. Interpres hîc non bonâ fide egit.

R. David Kimchi in 56, cap. Esaiæ, vers. 6. *Observatio Sabbati* $\gamma\eta\upsilon$ $\gamma\delta$ $\tau\eta$ $\mu\alpha\gamma\kappa\iota\sigma\tau\eta$ *magnum est fundamentum in fide Dei: quoniam Sabbatum non observabit, nisi qui confitetur* $\epsilon\iota\mu\eta$ $\epsilon\mu$ $\tau\eta$ $\mu\epsilon\tau\alpha\tau\epsilon$ *mundum renovatum iri, quodque cum renovaturus sit qui creaverit ipsum ex nihilo, & non est alius præter eum: Quasi diceret, eum qui Sabbatum dierum observârit, eo ipso testari se credere Sabbatum Magnum, quo Deus mundum renovaturus sit.*

Locum Esaiæ 66. à versu quinto, ad Regnum Christi in Secundo Adventu pertinere testatur Justinus Martyr dial. cum Tryph. p. 312. *In quibus verbis (dictum Esaiæ locum laudat) est* $\tau\eta$ $\mu\upsilon\sigma\tau\epsilon\iota\omega\iota$ $\tau\eta$ $\alpha\iota\omega\��$ $\tau\eta$ $\sigma\upsilon\beta\beta\alpha\tau\omega\varsigma$ $\eta\mu\epsilon\tau\eta\rho\upsilon$ *(id est, resurrectionis nostræ) &*

$\alpha\pi\alpha\theta\epsilon\omega\varsigma$

ἀπλῶς πάντων ἔμ' τὸν Χριστὸν ἐν ἹΕΡΟΥΣΑΛΗΜ φανήσθε δευ
σεβδιδιάντων, καὶ δι' ἔργον ἐυαγγελίῳ αὐτῷ ἀναδελφόντων. id est, *Et*
omnino omnium qui Christum in Ferusalem apparituum
expectent, & operibus bonis ei placere studeant.

Ejusdem vaticinium cap. 45. à versu 14. & deinceps, in eodem Adventu implendum testatur Apostolus Ad Romanos cap. 14. v. 11. *Omnes enim* (inquit) *stabimus ante Tribunal Christi, Scriptum est enim* (nempe in hoc Esaia vaticinio) *Vivo ego, dicit Dominus, quoniam mihi flectetur omne genu, & omnis lingua confitebitur Deo &c.* Sic ille. Quod si hæc Prophetiæ pars in secundo Christi adventu, in die nimirum Judicii, adimplenda restet, etiam reliqua eodem pertinere necesse est. Est autem Prophetiæ initium hujusmodi. *Sic dicit Dominus, Labor Egypti, & negotiatio Cush & Sabaorum, VIRO RUM MENSURÆ, (.i. MERCATORUM, נְפָרִין וְסוֹרָה* Sic Targum, quod mensuris utantur, non, *MEN OF STATURE) ad te (O tu captiva, vel O civitas mea) transibunt, & tui erunt, post te ambulabunt, in compedibus transibunt, ad te incurvabunt se, Te deprecabuntur dicentes, Tantum in te Deus est, & non est alius præter ipsum Deus.*

In Hebræo enim omnia hæc pronomina sunt generis fœminini, quare ad *Cyrum* referri nequeunt, sed ad *Ferusalem Captivam*, de qua in versu præcedenti mentionem habuit, quemque ad majorem rei evidentiam sic verterem. *Ego suscitavi eum (Cyrum) in justitiâ, & omnes vias ejus dirigam. Ipse adificabit civitatem meam, & captivam meam [גְּלוּיָא] dimittet, idque sine pretio & munere, dicit Dominus exercituum.* Tunc sequuntur verba quæ paulò antè recitavi, *Sic dicit*

dicit Dominus, Labor Egypti &c. quasi diceret, Parum est quod reedificaberis & remitteris; Imò verò Magna te *O captiva mea, ò civitas mea* manet olim felicitas &c. Observandum est enim Dominum inde à fine versùs undecimi respondere quasi interrogationi de Fatis filiorum suorum, juxta quod præmisit, *Ventura interrogate me de filiis meis, & de operibus manuum mearum præcipite mihi*, nempe ut narrem vobis quæ futura sint.

Ejusdem vaticinium de Resurrectione prima cap. 26. vers. 19.

Vivent mortui tui, cadavera mea [נבִלְתֵי] *resurgent*, (distributivè enim sumendum נבִלְתֵי arguit adjunctum verbum pluralis numeri יקוּמוּן) *Cadavera autem mea*, .i. quæ pro nomine meo occubuerunt.

R. Solomon, *Vivent illi qui propter te mortui sunt*, (vult enim Prophetam hîc alloqui Dominum) רָצָא רַבֵּר מִלֵּךְ וְ עִיִּי *Exiit decretum regium à facte iudicando, CADAVERA MEA RESURGENT, cadavera populi mei, quorum ceciderunt ossa pro me, illis erit resurrectio. Hoc per antithesin respondet ei quod v. 14. supra scriptum est, REPHAIM NON RESURGENT, hi verò resurgent. Sic ille. Rephaim autem de improbis interpretatur, שְׂרִיפֵי יְרִיחַ מְתוּרָה qui remittunt manus suas de lege, eos in seculo futuro resurrecturos negat.*

LXX locum sic reddiderunt, ἀναστίνονται οἱ νεκροί, & ἐγείρονται οἱ ἐν τοῖς μνημείοις, *Surgent mortui, & excitabuntur qui sunt in monumentis. Hieron. Vivent mortui tui, interfecti mei resurgent.*

Veteres Judæos oraculum hoc de resurrectione mortuorum interpretatos esse liquet ex eo quod refer-

turin Gemara Sanhedrin cap. xi. *Interrogarunt Saducaei R. Gamalielelem, undenam probaret Deum mortuos vivificaturum? Dixit illis מן התורה Ex Lege, ומן הנביאים Ex Prophetis, ומן הכתובים Ex Hagiographis. Ex Lege, Deuter. 31. 16. Ex Prophetis, Esai. 26. 19. Ex Hagiographis, Cant. 7. 9.*

De resurrectione quoque mortuorum exponunt Irenæus lib. 5. cap. 15, & cap. 34. (& hîc quidem disertè de resurrectione justorum) Tertullianus lib. de Resurrectione cap. 31. Hieronymus & Cyrillus, Augustinus lib. 20. de Civitate Dei. Imò, qui cum Apostolis vixit, Clemens Romanus in Epistola genuina ad Corinthios diu desideratâ, & superiore anno in lucem editâ. pag. 65.

Descriptio novæ Jerusalem Apoc. 21. à vers. 23. ad finem, tota desumpta est ex cap. Lx. Esaiæ, versibus 19, | 3, 11, | 11, | 5. 6. 9. | 21. collat. cum vers. 1. cap. LII.

Regnum

Regnum Romanum est Regnum quartum

DANIELIS.

Regnum hîc intelligo, non pro eorum sensu, qui diversas Rerumpublicarum formas diversis vocabulis distinxere; sed notione prisca, cui & sacri codicis stylus assuevit, quâq; non unius duntaxat imperium, sed & optimum status & populi dominatio comprehenditur. Nam apud prisca secula quosvis Rerumpublicarum Summates, quâcunque regiminis formâ, *Reges* nuncupârunt sive uni fuerint & Monarchæ, sive plures ejusdem potestatis consortes summæ rerum præfuisent. De Gentium usu si quis indicium aliquod aut exemplum requisierit, Homerum adeat, cujus ut alia præteream, qui mihi nuperrimè legenti occurrebat locus, non gravabor adducere. Is verò est *Odyss. 6.* ubi de Alcinoo Rege ad Procerum concilium eunte, egrediebatur, inquit, — *ὡς κλειτῶν Βασιλῆας.*

Ἐς βασιλῶν, ἵνα μιν κλέσον σαίηκας ἀγαυοί,

Ad inclytos Reges, ad Concilium, quò ipsum vocârunt Phaeaces Generosi. Audi hîc Procerum Senatam, *Regum* cognomine insignitum; ut non immeritò Cyneas Pyrrhi Legatus, (teste Plutarcho) hero suo retulisse fertur *Senatam Romanum multorum Regum confessum sibi visum esse* *Βασιλῶν πολλῶν σωδρεϊον.*

Sed profanorum testimonia scriptorum conquirant alii, Nos in argumento sacro Sacræ Scripturæ usum videamus. Et primò quidem animadversione dignus mihi videtur Abimelechi sermo ad Sechemitas, *Jud. cap. 9. v. 2.* eos quasi ab optimum imperio in hunc

modum dissuadentis. *Utrum, inquit, melius est vobis, An ut Regnum habeant in vos septuaginta viri, omnes filii Ferubbaalis; an verà ut Regnum habeat in vos vir unus?* Philistæorum quoque Regimen Aristocraticum fuit, & penes quinque Satrapas, qui à civitatibus suis nominantur. Jos. 13. v. 3. *Azzathaus, Asdodanus, Ascalonanus, Gathanus, & Ekronanus*, quorum tamen *Gathanus* Satrapa, ad quem David confugit, in primo libro Sam. cap. 21. מלך גת *Rex Gathi* vel *Rex Gathanus* non semel dicitur, * cùm ad id usque temporis Regni rationem minimè mutatam fuisse tam frequens quinque istarum Satrapiarum mentio indicat. Mitto quòd urbium singularum Rectores & quasi Consules etiam alibi *Reges* nominari videntur. Mitto quòd omnes in universum orbis terrarum Politia, ut alibi ità Matthæi 4. vers. 8. *Basilia* manifestè nuncupentur, cùm Diabolus Christum Servatorem tentaturus, ei in montem sublimem assumpto, ostendisse legitur *omnia mundi Regna & gloriam eorum*. Magis prope ad rem nostram facit, quòd Joannis in Apocalypsi septem Bestiæ Romanæ Capita, (in quibus Consules, Tribuni, Decemviri, Dictatores, Pontifices) totidem *Reges* interpretatur Angelus, (hoc est) tot *Summates*, penes quos vicibus suis *Majestas* erat *Regnantis* Populi Romani. Quapropter etiam Daniel *Quarto Regno*, quod hoc ipsum *Romanum* esse contendo, plures *Reges* seu *Regias* potestates attribuit, quando istius Regni descriptioni subdit, *In diebus (inquit) istorum Regum, suscitabit Deus cæli, Regnum quod in secula non destruetur*. Hoc est, temporibus *Reipublica* istius *multiregie* suscitabitur *Regnum Christi* in secula duraturum.

Sciendum

* Et quatuor vel quinque
Jer. 25.
vers. 20.

כָּל
כְּלֵי
אֲרָץ פ

Sciendum igitur est statum *Romanum* capitibus ut-
cunque varium admodum, corpore tamen unum fu-
isse. Atque ut Daniel propter multiformem capitum
varietatem, *Quartam* hanc *Bestiam* nulli in terris Be-
stiae assimilare potuit, Ità neque unitas *Regni Roma-*
ni ex capitibus aestimari potest aut debet, sed ex uni-
tate *populi regnantis* super orbem terrarum. Civitas
enim una eademque sub tam multiformi Majestate
regnabat super populos terrae, ut Joannes loquitur,
unde *Caput orbis & Urbs orbis Domina* audiebat. Atq;
ex istis facile cernere est, quàm malè obtinuit usus,
ut quatuor ista Danielis Regna quatuor Monarchiae
nuncuparentur. Ut enim de Romano taceam, de quo
nunc his est, certum est Græcorum Regnum, de quo
nemo dubitat quin Danielis Regnis accenseri debeat,
post Alexandrum ampliùs Monarchiam non fuisse,
sed in plures Reges dispersitum.

Cap. 7.

Dixi satis, quid *Regnum* mihi sit, & quid *Ro-*
manum.

Sequitur jam ut *Danielis Regna*, quid sint, cùrque
ità nominantur, breviter ostendam. *Danielis* igitur
Regna dico quatuor ista Regna seu Regnorum seriem,
quam primò ex Nebuchadnezaris Babylonii somnio
de statua quadruplicis materiae Daniel divinè edo-
ctus exposuit. Dan. cap. 2. de iisdemque postea Da-
niel ipse quatuor Bestiarum sibi oblata visione ple-
niùs ab Angelo eruditus est, Dan. cap. 7.

Est autem Quaternio iste Regnorum Danielis
(quod imprimis observari velim) Chronologia quæ-
dam Prophetica, non tam Annorum quàm Regno-
rum intervallis distincta, ubi Regnorum in præcipua
orbis terrarum parte, simul Ecclesiam & populum

A 28.

Dei complexa, sibi invicem succedentium serie monstratur tempus, quo Christi Regnum à tot seculis promissum & primum * inchoandum sit, idémq; demum certis temporibus * consummandum.

Et primum quidem vaticinium, quod *imaginis* est sive *statue*, utrumque Regni Christi momentum designat, tam inchoandi, quàm olim consummandi: Alterum verò quod quatuor Bestiarum visio adumbratur, ad alterum tantùm illius momentum intendit, quando omnibus hostibus devictis, universa mundi Regna Christi Imperio & legibus subjicientur: *Oportet enim eum Regnare* (teste Apostolo) *usq; quò omnes inimicos supposuerit pedibus suis.* 1. Cor. cap. 15.

Hujus autem Prophetiarum harum in meta intuenta discriminis ea ratio est, quòd utrumque illud Regni Christi momentum non consummandi tantummodo, sed etiam inchoandi, & hujus quidem ad solas Gentes pertinebat, id quod refectione & obduratione Judæorum indè ab initio Christianismi huc usque satis ab eventu comprobatum est.

Hinc igitur quæ Nebuchadnevari homini scilicet Gentili visio oblata est, ea utrumque designabat Regni Christi momentum. At verò ad Judæos alterum duntaxat momentum (quo consummandum est Regnum Christianum) pertinebat. Nam *Hierosolyma calcabitur à Gentibus donec impleantur tempora Gentium.* Luc. 21. vers. 24. & *occupavit eos ira eis* τῆς ἰρίας, 1 Theff. cap. 2. vers. 16. Quando verò *plenitudo Gentium introierit, tunc totus Israel salvabitur*, ad Rom. c. 11. v. 25, 26. Idcirco quæ Danieli ipsi homini Judæo visio ostensa, illud tantùm Regni Christi momentum, quasi in hujus rei Mystèrium, spectare debuit.

Jam

Jam ex his quæ dicta sunt ratio quoque elucet, quare ex omnibus mundi Regnis quatuor hæc sola selegit Spiritus Sanctus, quorum fata tam insigni ornaret Prophetiâ; nempe quia ex his solis inter omnia mundi Regna Periodus temporum ejusmodi contexi potuit, quæ rectâ serie & ordinatâ successione perduceret ad tempora & momenta Regni Christi. Non verò quia nulla istis paria Imperia, forsân & aliquibus majora, per omnia secula orbis visurus esset. Nam neque Saracenorum olim, neque hodie Turcarum, neque Tartarorum Regna ditionis amplitudine, Persico aut Græco, puto nec Assyrio, quicquam cedunt; imò, ni fallor, excedunt. Fatendum est nihilominus unumquodque ex quatuor istis Regnis, vel quod minimum est, ità esse comparatum, ut meritò summis & præcipuis orbis Terrarum imperiis annumeranda sint; ut quorum omnium potestas non unius populi ambitu, sed plurimarum Gentium & Nationum Imperio terminaretur; unde statuâ Nebuchadnezzari ostensâ amplâ, excellenti splendore & terribili formâ describitur, & Danieli Bestiæ quatuor magnæ è mari ascendentes apparuere.

His ità ad Problematum intellectum expositis, venio ad Argumenta, quibus firmissimè me assertum ire confido, *Regnum Romanum esse quartum Regnum Danielis*. Et primum quidem sic habet.

Argumen-

Argum. I.

Quo rerum potiente Christi Regnum jam olim
cæptum est, illud est quartum Regnum
Danielis:

At Regno Romano rerum potiente, Christi
Regnum cæpit:

ERGO.

Major ex Daniele constat, qui quarto Regno in
statua Nebuchadnezaris descripto subdit, *In die-
bus autem Regum istorum, suscitabit Deus Cæli, Re-
gnum, quod in secula non destructur, neque populo alie-
no relinquetur. In diebus Regum istorum, vel ad ver-
bum, In diebus illorum Regum illorum, id est, quarti
Regni temporibus, quod ut dixi multiregnum erat futu-
rum: vel si cui hoc minùs placuerit, Temporibus Re-
gum istorum, hoc est, constante adhuc & nondum
absolutâ aut peractâ quatuor istorum Regum seu Re-
gnorum serie. Alterutra interpretatio necessaria est,
& utrâvis idem planè obtinebo, Christi Regnum su-
scitatum iri aliquo ex quatuor istis Regno nondum
elapso, sed adhuc rerum potiente: illud verò cum
Tertium certum est non fuisse, necessariò Quartum
erit. Id quod adhuc evidentius ex somnio ipso con-
firmatur. Regnum enim Christi (Daniele interpre-
te) est *Lapis iste excisus sine manibus* (id est, sine ope
humanâ) *qui Imaginem percussurus erat ad pedes ipsius
ferreos & luteos, adeoque comminueret illos ut locus iis
non est inventus amplius, cap. 2. vers. 34, 35. At
viciò qui potuit Lapis Imaginem percutere ad pedes,*
nisi*

nisi saltem pedes isti mansissent adhuc, cum Lapis e monte exscindebatur?

Minor quoque Romanis imperantibus (non Græcis aut Persis) cœpisse Regnum Christi, non minus est manifesta. Quid enim? Annon nascente Christo *tota Terra censebatur* ab Augusto? Et non tantum Judæi sed & Joseph & cum Sponsa Maria Luc. 2. Annon eodem prodente decimo quinto Tiberii Cæsaris, Baptismus & initium prædicationis Jesu Christi? Et quid voluit vox illa Christi, *Data Cæsari quæ sunt Cæsaris?* Quid illa Judæorum Christum Regem respicientium, *Non habemus Regem nisi Cæsarem*, nisi ut sciamus Romanos solos, non verò Græcos aut alios, tunc rerum potitos.

Et priusquam hinc abeam, facere non possum, quin admoneam, hoc, de quo loquimur, tempus illud esse, de quo Paulus ad Hebr. 1. ait *DEUM ULTIMIS DIEBUS locutum esse nobis in Filio*, itēque ad Galatas cap. 4. *Postquam venit PLENITUDO TEMPORIS, emisit Deum filium suum, factum e Muliere*. Denique ad Epli. 1. vers. 10. *Notum fecisse nobis Deum Mysterium voluntatis sue*, Item 1. COR. 10. 11. *Εἰς ἐν τῷ τέλος τοῦ αἰῶνος κατέστην*. Item Heb. 9. 26. *Νῦν ἡ ἀπαξ (ἐπαξία χριστοῦ) ὅτι συντελεσθεῖς αἰῶνας*. At συντελεσθεῖς τοῦ αἰῶνος. Matthi. 24. Item 28. & c. 13. Aliud est, viz. Finis durationis mundi, vel hujus seculi in quo versamur, non seculorum de quibus Daniel. --- *ut in dispensatione PLENITUDINIS TEMPORUM omnia in Christo recolligeret, tum quæ in caelis sunt, tum quæ in terra*: Nimirum ἐξ αὐτοῦ ἰστί χρόνους illud πλήρωμα τοῦ χρόνου & πλήρωμα τοῦ καιροῦ nihil aliud in N. T. designant, quàm ultimi Regni

Item--Pas-
sus sub Pon-
tio Pilato
Præside
Rom.

N

tempora

tempora in hac serie Danielis; tum quod hujus Regni tempora, Quaternionis istius revera sunt ultima tempora; tum quod Regno hoc ultimo Quaternio Propheticus plenitudinem suam sortitur, scilicet plenum numerum.

Argum. II.

Quo demum absoluto & abolito consummabitur Regnum Christi, illud est quartum Regnum Danielis:

At Regno Romano semel exacto & abolito consummabitur Regnum Christi:

ERGO.

Majoris veritas evidentissima est ex utraque Danielis Prophetia. De somnio Nebuchadnezaris. *Vidisti (inquit) usquedum excisus est Lapis sine manibus, & percussit Imaginem super pedes ipsius ferreos & luteos, ut comminueret eos. Ità abstulit ea ventus, & nullus locus inventus est eis. LAPIS autem, qui percusserat Imaginem, effectus est MONS magnus adeo ut impleret totam terram. Hoc est, ipso Daniele interprete, In diebus Regni quarti suscitabit Deus cæli REGNUM, (hic est Lapis iste è Monte excisus) quod in secula non destruetur, quòdque populo alteri non relinquetur, (ut prioribus scilicet Regnis factum est) sed comminuet & consumet omnia ista Regna: ipsum autem stabis in secula: Hoc est, Lapis Regni Christi jam à pluribus seculis ex Monte hujus Mundi excisus, tandem cum tempus à Deo decretum advenerit, exterminatis*

ap. 2. v.
t. 35.

terminatis, & abolitis penitus, quæ huc usque videntur, Imaginis hujus partibus novissimis, seu postremis; Ipse, qui huc usque *Lapis* duntaxat fuerat & quidem offensionis, tunc evadet in *Montem Ingentem*, implebitque totam terrarum orbem.

Altera verò Prophetia, quâ Quaternio iste Regnorum quatuor Bestiarum visione adumbratur, hujus rei demonstrationem suppeditat planè invictam. Nam ibi de quartæ Bestiæ seu Regni quarti postremâ Dynastiâ, quæ sub *Cornu* isto *monstroso* futura erat, cui & *Oculi* & *Os loquens grandia*: de hoc inquam, *cornu* affirmatur, quod *Bellum cum Sanctis* gesturum erat, eisque *prevaliturum*: *Usquedum veniret Antiquus dierum, & judicium daretur Sanctis excelsorum: tempusque veniret, quo Regnum possiderent Sancti*, id est, ut statim subdit, *donec Regnum Dominatusque & Amplitudo Regnorum sub toto cælo dabitur populo Sanctorum excelsorum; cujus Regnum erit perpetuum, & omnia Dominia ei servient & auscultabunt*. Dan. cap. 7. vers. 20, 21, 22, 27. Potuitne quidquam apertius dici, quo probetur ultimi Regni dynastiam ultimam consueque permanfuram, donec hæc omnia de Regno Sanctorum, quodcumque illud sit, Compleantur?

Jam de minore propositione, quod Scilicet Romano Regno semel exacto & abolito, consummabitur Regnum Christi; ex N. Test. facilis est probatio. Nam ab abolitione Antichristi consummabitur Regnum Christi, Ità Paulus 2. Thess. cap. 2. v. 8. *Et revelabitur Sceleratus ille, quem Dominus absument Spiritu oris sui, & abolebit splendore adventus sui, vel (ut Syrus) interficiet eum Revelatione adventus sui.*

Ita quoque ex Apocalypsi constat ad septimæ, id est, ultimæ tubæ clangorem permansurum Antichristum; quâ semel clangente, *sunt voces in cælo magnæ, Facta sunt Regna mundi, Domini nostri & Christi ejus, qui regnabit in secula seculorum*: id quod Angelus his verbis paulò antè prædixerat clangente tubâ septimâ, *consummatum iri Mysterium Dei, sicut annunciarit servis suis Prophetis*, cap. 10. v. 6. cum cap. 11. v. 15. At verò Antichristus exoriturus erat ex Imperio Romano, ejusque pars futura. Paul. 2. Thess. c. 2. v. 7. *Fam peragitur Mysterium Iniquitatis, tantum qui nunc detinet [detinebit] usquedum è medio sublatus fuerit* (id est, Romæ Imperator) *& tunc revelabitur Sceleratus ille*. Et Joannes apertissimè Apoc. c. 16. affirmat futurum Antichristum unum ex septem capitibus septicipitis Bestiæ, cui Urbs illa magna insidebat, quæ (Joannis scilicet ævo) *Regnum habebat super Reges terræ*. Si jam Urbs illa Roma sit, Bestiæq; ista Romanum Regnum, quod apud omnes, (credo) saltem veteres, in confesso est, erit tunc Antichristus, utpote caput istius Bestiæ postremum, pars Regni Romanis; Ergoque Regnum Romanum durabit ad consummationem Regni Christi, quò præter hoc nullum, quod in Serie Danielis successionem habere potest, pertinet unquam. Id quod sole meridiano clarius est. Imò (ut hoc tanquam superpondium adjiciam) Antichristus iste Novi Testamenti, ipsissimum est Cornu monstruosum Danielis, peries quod ut Ille ultimam quartæ suæ Bestiæ Dynastiam prædixit futuram; Ita quoque Joannes sub Antichristo suo sive Pseudoprophetâ ultimam Regni Romani Scenam peragendam esse. Quòdque de cornu suo prodigioso Daniel, Gerebat bellum

bellum cum Sanctis & praevaldebat iis cap. 7. vers. 21. Idem Joannes de suo Monstro, Datum est ei (inquit) bellum gerere cum Sanctis, & eos vincere, Apoc. cap. 13. vers. 7. Daniel cornu suo attribuit Os loquens GRANDIA, & quod verba adversus Excelsum loqueretur, & Sanctos ejus contereret, cap. 7. vers. 8, 11, 20, 25. Idipsum Joannes de suo perditio refert. Datum est ei os loquens magna & Blasphemias, & aperuit os suum ad Blasphemandum adversus Deum, ut conviciis afficeret Tabernaculum ejus, & eos, qui in caelo habitant cap. 13. vers. 5, 6. Ex ungue Leonem, quod dici solet. Neque mores tantum, sed & tempus Tyrannidis ad amussim convenit. Quod enim Daniel de Cornu portentoso, Tradentur (inquit) Sancti in manum ejus, usque ad tempus, tempora, & dimidium temporis: Idipsum Joannes de sanato isto & redivivo Bestiae Romanae Capite. Data est (inquit) illi potestas agendi (seu ut nonnulla exemplaria habent, bellum gerendi) menses quadraginta duos vers. 5, cap. 13. An non menses XLII sunt tres anni cum dimidio, id est, Tempus, tempora, & dimidium temporis? Ecce autem capite praecedente vers. 14, non rem tantum sed & ipsa verba Danielis. Mulier (inquit) id est Ecclesia, regnante Antichristo fugit à conspectu Serpentis in desertum, ubi aleretur per tempus, tempora, & dimidium temporis.

Idem ergo prorsus est Danielicae Bestiae cornu prodigiosum cum Antichristo Joannis in Apocalypsi. Et quoniam utrumque duraturum sit ad consummationem Regni Christi, sequitur Regnum Romanum, cujus pars postrema est Antichristus, esse ipsissimum quartum Regnum Danielis, cujus itidem pars extre-

Vers. 25.

ma est illa prodigiosi Cornu Dynastia. Frustra enim sunt qui *Cornu* istud aliud à *Bestia*, è cujus capite enascitur & pars est, Regnum esse volunt. *Cornua* enim *potestates* tantùm, *Bestia* verò *Regna* distinguunt.

Argum. III.

Quod occupavit Regnum Tertium, eidemque successit; est quartum Regnum Danielis: At Regnum Romanum occupavit Regnum Tertium, (nempe Græcorum) eidemque successit:

ERGO.

De Majore nullus dubitandi locus, quin illud quartum fuerit, quod tertium proximè secutum est, eidemque successerit. De Minore itidem patet ex Historia, Quicquid eousque restabat de ditione Regni Græcorum, id omne Romanis armis & Imperio cefsisse. Prædixerat autem Daniel Regnum Græcorum à primi Regis Alexandri morte finibus suis diminutum iri, neque eâ ditionis amplitudine Regnatos successores ejus atque ipse iis reliquerat. Verba sunt cap. 8. v. 22. *Effraëto Hirci cornu magno*, qui eodem interprete est *primus Rex Græcia*, *quatuor Cornua pro illo*, hoc est, inquit, *quatuor Regna ex [ea] gente assurrectura sunt; sed non cum robore illius*. Item cap. 11. v. 4. *Frangetur Regnum ejus*, (nempe Regis Potentis Alexandri) & *dividetur in quatuor partes cæli*, *sed non posteritati ejus*, neque *secundùm Dominatum ejus*, quo *dominatus fuerat*. Et hoc innuere volebam, eò quòd dixi,

dixi; quicquid eousque restabat de ditione Regni Græcorum: Nequis fortè (quod non neminem fecisse scio) requirat ut ad Indos usque propagetur Imperium Romanum, quartum Regnum alioquin non futurum.

Illam autem Regni Græcorum per Romanos occupatio ineunda est à morte Antiochi Epiphanis, quando Perseo ultimo Rege Macedonum ab Æmylio Consule devicto, Macedonia primum Regni Græcanici caput in Provinciam redacta est, atque ita cum reliqua ferè Græcia in Imperii Romani Jura concessit: nec inde quieverunt Romani, donec continuis quasi victoriis usi reliqua sive *capita* sive *cornua* penitus subegerant. Ab hac igitur Græciæ occupatione putandum est initium Regni quarti, non ab ultima, quæ Ægypti fuit, devictâ Cleopatrá. Nam ubi Regnum Græcanicum primum exortum est, ibi fatum quoque suum & excidium accepisse æquum est existimare. Unde videmus Prophetam nusquam Regnum Græcorum, quamvis de Regibus ejus sigillatim egerat, ultra Antiochum Epiphanem produxisse: Quia nimirum ab eo tempore Romanus ordinem suum capescebat. in Quaternione Prophetico, atque idcirco qui secuti sunt Asiæ aut Ægypti Reges, eorum rationem in hac Regia Chronologia deinceps non habendam esse. Imò, quod observari volo in ipso Prophetæ textu, Tyrannis Antiochi expressè statuitur in fine Regni Græcorum. c. 8. v. 23. **בְּאַחֲרִית מְלֻכּוֹתָם** *In fine Regni ipsorum (id est Græcorum) exurget Rex durus facie, & intelligens anigmata, &c.* Is scilicet, de quo in visione dicit, quòd usque ad Principem exercitiis cælestia magnificaret se, & jugem cultum tolleret

Vide La-
ham. lib. 7.
cap. 15.
sublati Car-
thagine &c.

♣

Et abjiceret habitaculum Sanctuarii illius, &c. v. xi.

Et hucusque quidem Argumentum hoc mihi optime processit, nec usquam impingere visum est: Non est tamen diffitendum habuisse olim Porphyrium, & habere etiam, qui nostro primùm ævo contra totius Ecclesiæ indè ab initio per tot secula consensum, opinionem Porphyrianam ab inferis revocârunt, quod disputationi huic opponant: Græcorum nimirum Regnum non unum sed duo esse Regna. Alterum ipsius Alexandri, quod tertium est in Quater nione prophético: Alterum successorum ejus, quod quartum est & ultimum Regnum Danielis. Regnum igitur Romanum, tanquam fabulâ jam transactâ superveniens, ab hoc numero penitus excludendum esse.

Contra hanc interpretationem sic infurgo. Quod unicâ Bestiâ adumbratum est, id unicum est Regnum, non duo Regna, scilicet alioquin unica Bestia esset duæ Bestiæ, quod ab omni ratione alienum est. Jam verò omne Regnum Græcorum tam Alexandri quàm successorum ejus unicâ Bestiâ adumbratur. Ergò &c. Minorem leges apud Daniele cap. 8. vers. 20, 21, 22. *Aries* (inquit Angelus) *bicornis quem vidisti, sunt Reges Mediæ & Persiæ: Hircus autem ille villosus est Rex Græciæ, cornu autem magnum interjectum oculis ejus est Rex PRIMUS.* (Audin' hic Regem primum: at Rex primus & Reges secundi non de diversis dici possunt Regnis, sed uno eodémque) pergit, Atque hoc effracto, quod *consurgens quasi non pro illo, quatuor Regna ex gente sunt assurrectura, sed non cum robore illius.* Hic clarissimum est Alexandrum cum successoribus suis fuisse unius ejusdémque *Hirci cornua:* Ideoque unius Regni *potestates.* Equis jam

jam dixerit Bestiam & cornua ejus esse duas Bestias? Me judice ipse merebitur illis annumerari, nè tertia desit Bestia.

At inquier, potuit Propheta aut Spiritus Sanctus, quod hîc unum facit Regnum, ideoque unâ figurat Bestiâ, alibi tamen pro arbitrio duo facere, & duabus adumbrare Bestiis. Sed respondeo, non arbitrii res est, sed veritatis, ut unum sit duo & duo unum: neque Deus potest efficere ut cornu cornu sit & nihilominus Bestia. Unitas Regni in ipsa rei veritate posita est, à signo non pendet. Si igitur hoc verum est unicum esse Regnum, & non duo, tum falsum erit duo esse Regna & non unum; ut qui alterutrum affirmaverit, alterum sine mendacîo affirmare nequit. Et quorsum quæso Prophetia, quæ duo in principio Regna repræsentâssent, postea in unum confunderet? Nam si omnino id factum fuisset, non sine ratione factum fuisse, credendum est. Taceo quòd in ipsa quatuor Bestiarum visione, quò adversarii dum effugium parant respiciunt, Tertia Bestia Pardo similis, quæ ipsis fatentibus ad Regnum Græcorum aliquatenus pertinet, & alas quatuor in dorso habet, itémque capita quatuor, quæ, quid (quæso) aliud sunt, saltem capita, quàm quatuor Regni istius Satrapix, in quas post mortem primi Regis dissipatum erat? Num hîc quoque dicere audent, quatuor Pardi capita esse aliam & diversam à Pardo Bestiam?

His denique omnibus illud tanquam Palmarium adjungam, quod jam in superioribus demonstravi, nimirum quarto Regno adhuc superstitè, exorturum esse Regnum Christi, à quo tandem in pedibus suis fctilibus percutiendum sit, & penitus abolendum.

O

At

Cap. 7.

At verò quicquid erat Regni Græcorum, diu antenatum, nedum regnantem Christum, penitus est extinctum; ut ibi quoque probatum est.

Quoniam autem sententiæ hujus autores *Prodigiosum* Quartæ Bestiæ cornu exponunt de *Antiocho Epiphane* (neque enim de ullo alio exponere potuerint, omnes licet ingenii nervos intenderint) scire perverlim, quomodo sic visioni Prophetiæ suæ constabit Veritas, quæ non tantum ex visione ipsa facile colligitur, sed interpretatione Angeli expressè disertis verbis affirmatur; *Cornu istud bellum gesturum cum Sanctis, iisque prævaliturum, usquedum venerat Antiquus dierum, & judicium daretur Sanctis; & tempus venires, quo Regnum possiderent Sancti.* Namque Antiochus iste Epiphanes mortuus est; annis quatuor minus ducentis ante passionem Christi, id est multò pluribus quam Regnum Græcorum duraverat à morte Alexandri ad eundem Antiochum Epiphane. Hocine est bellum cum Sanctis gerere usquedum veniret Antiquus dierum, & regnum Sanctorum constitueret? Sed jam manum de tabulâ: & quamvis longè plura adferri possunt, hæc tamen sufficient Quæstioni tum explicandæ tum demonstrandæ.

REVE-

REVELATIO ANTICHRISTI

Sive

De numeris DANIELIS, MCCXC, MCCCXXXV.

Cap. 12. vers. 11, 12.

Quò spectent; eousque nempe Mysterium Extremorum Temporum, ejúsque qui tunc rerum potiretur, clausum & obsignatum fore: deinceps resignatum iri.

T hoc adstruam, primò submovendum est præjudicium sententiæ Broughtoni, Junii & sequacium; qui hosce Numeros calamitatis *Antiochianæ* angustiis includere, ejusdemque terminos & metas, nec aliud quidquam designare volunt. Quod ut absque omni contextûs fundamento faciunt (neque enim illîc scopus iste vel uno verbulo innuitur) ità tam manifestè contra historiam, reiq; gestæ fidem, ut mihi non exiguam admirationem habeat, tot illius sententiæ admiratores fautoresque hæctenus reperiri potuisse.

Priorem enim Numerum dierum 1290. à pollutione Templi ad Diploma illud *ἀποστολίας* Judæis 2. Mac. xi. 27. concessum supputant. Alterum verò dierum 1335. ab eodem principio ad ipsius *Epiphaniis* mortem.

Sed rem gestam omnimodo pervertunt, & bis falluntur insigniter, Nam primò Diploma illud datum est, non ab *Epiphane*, sed ab *Esapatore* filio, post mortem Patris, neque, ut isti statuunt, ante mortem ejus. Vide locum Maccab. Deinde, à pollutione Templi, neque ad Antiochi mortem, neque ad Diploma

αιτιρωσιαις intercesserunt plusquam triennium, & quatuor ad summum menses, id est, non amplius diebus 1200, quod hac ratione ostenditur.

Repurgatio Templi facta est tribus à Pollutione annis exquisitè evolutis, Anno utique Regni Græcorum 148. die 25. mensis Casleu, qui, Josepho teste (nec dubitationi locus est) responderet Apellæo Macedonum. Vide 1. Macc. 4. 52. Joseph. Antiq. lib. 12. cap. 11.

Huic Antiochum Epiphanem non quatuor amplius mensibus supervixisse constat, cum nempe eodem anno (putà ab Autumno incipiendo) mense Xanthico, fato jam concessisset, rerumque potiretur Eupator filius; utpote à quo, illo mense, die 15. *αιτιρωσιαις* diploma (in quo de Patris sui morte testatur) Judæis indultum fuerat. Vide 2. Macc. xi. v. 23. 33. Atqui in anno Macedonico sive Syro-Græcorum Xanthicus mensis ab Apellæo sive Casleu consecutione quartus est. Ecce enim mensum Macedonicorum feriem ab Autumno.

1. Hyperberetæus.

2. Dius.

3. Apellæus. *Heb.* Casleu.

4. Audynæus.

5. Peritius.

6. Dystrus.

7. Xanthicus *Heb.* Ni-

8. Artemisius. (*san.*

9. Dæsius.

10. Panemus.

11. Lous.

12. Gorpæus.

Ergò Antiochus Epiphanes repurgationi Templi ultra quartum mensem non fuit superstes.

Ut autem fons erroris obstruatur, quo factum est ut Antiocho Epiphani vita adhuc ulterius prorogaretur illud mente probè tenendum est.

Annos

Annos Græcos sive Seleucidarum, quibus Autor primi libri Maccabæorum utitur, Judæorum more, inchoari à Verno mense Xanthico sive Nisan.

Annos autem Alexandræos, quibus utitur autor secundi libri Maccabæorum: (Alexandrinus ipse) inire ab Autumno sequenti, id est ab Hyperberetæo: Hinc factum est, ut cum anni prioris libri sex mensium intervallo, posterioris antevertant initium, necesse fuerit, quoties res gesta in æstivalem anni semestrem inciderit, ut liber posterior priori annos uno minus numeret, quod illis qui rem non satis attendissent fraudi fuit. Nam alioquin diligenter conferenti, illud de diverso anni initio indubium erit. Vide Petavium Rationarii Temporum parte secunda Lib. 3. c. 13. pag. 219. qui accuratè confert.

Consule quoq; Sethum Calvisium Isagog. Chronolog. c. 43. Quare cum 2. Maccab. 11. 23. 33. Antiochus mortuus habeatur, Anno Græcorum 148. In primo autem cap. 6. 16. Anno 149. illud necessario colligitur, eum mense Xanthico incunte mortem obiisse: Neque enim citiùs potuit, cum nondum annus Græcorum 149. à vere incepisset. Neque seriùs cum quindecimo Xanthici, filius, eo jam mortuo, Rescriptum Judæis dedisset. Imò & illud quoque sponte sequitur, non dies 45, prout sententiæ Junianæ ad stipulatores sibi persuadent, sed 13. tantùm aut 14. ad summum inter Antiochi mortem, & Rescriptum *ἀγγραφῆς* intercedere potuisse; ità ut eò jam *geminis* * hujus numeri interstitia accommodari non possit.

Ut hæc omnia clarè & citra difficultatem cognoscantur, Quinquennalis intervalli seriem, dispositis continuè cujusque Anni, tum à Vere, tum ab Au-

* *Sulicet*
Differentia
inter 1290.
& 1335.

tumno inchoati, mensibus (adscriptis quoque suis locis quæ huc conducunt eventibus) ob oculos tibi (Lector) ponenda duxi, ut ipse rem totam visu dijudices.

Anni Græcorum à Verc. 1. Mac.		Anni Græcorum ab Autumno 2. Maccab.	Anni Græcorum à Verc. 1. Mac.	Anni Græcorum ab Autumno 2. Maccab.	
145	XANTHICUS Artemisius Dæsius Panemus Lous Gorpizus HYPERBERETÆUS Dius APPELLÆUS Casseu Audynæus Pericitus Dystrus	Tēplum profan. 1. Macc. 1. 54.	148	XANTHICUS _____ _____ HYPERBER. APPELLÆUS _____ _____ XANTHICUS	Templum Reparatum 1. Mac. 4. 52.
146	XANTHICUS Artemisius Dæsius Panemus Lous Gorpizus HYPERBERETÆUS Dius APPELLÆUS Audynæus Pericitus Dystrus XANTHICUS _____ _____ _____ HYPERBERETÆUS APPELLÆUS _____ _____	145	149	XANTHICUS _____ _____ HYPERBER. APPELLÆUS _____ _____ XANTHICUS	148 Antiochi Epiphani- nis mors. & Di- ploma <i>αὐτονομίας</i> per Eupat. Eod. mense. 1. Macc. 6. 16. 2. Maccab. 11. 33.
147	_____ _____ _____ HYPERBERETÆUS APPELLÆUS _____ _____	Primus Annus Templ. prof. exit.	150	XANTHICUS _____ _____ HYPERBER. APPELLÆUS _____ _____	149 Intra hoc semestre Eupator cum exer- citu Hierosoly- mam venit contra Judam: sed paulo post pacem fecit. 1. Macc. 6. 20. 2. Macc. 13. 1.
	Secundus Annus Templ. profan. exit.	147		150	

Ex istis jam satis liquere arbitror geminum hunc numerum (quæcunque tandem ejus mens sit dicenda) cladi Religionis Judaicæ per Antiochum Epiphanem nullo modo adaptari posse. Quid igitur hîc restat quàm ut diebus istis (prout alibi solet) annos totidem significari putemus. Neque ad triennalis quadriennalisve paulò minùs intervalli, quinimo ad longinquum temporis eventum aliquem (quicquid tandem id fuerit) exitu suo designandum pertinere.

Illud Judæi animadvertentes, tot annos (de initio tamen numerationis incerti) ad Messiaë sui adventum (quod unicè in votis habent) fluxuros arbitrati sunt, non hodie solum, sed jam à multis retro seculis: unde factum, ut re temerè in calculum datâ, aliquoties vanâ spe delusi sint, imò bis *Pseudochristorum* laqueis irretiti.

Anno enim quinto Imperii Leonis (ait Theophanes Autor lib. 21. Histor. miscel. cap. 16) id est, anno Æræ Christianæ 720. apparuit quidam Syrus *Pseudochristus*, & seduxit Hebræos dicens se esse Christum. Credibile est huic imposturæ captatam occasionem ex calculo horunce Danielis dierum, ab excidio Hierosolymitano sub Rege Zedechia, à quo ad annum Christi 705. fluxerunt anni 1290. Aberratum est in Computo annis quindecim, quod leviusculum est.

Iterum tempore Maymonidis circa annum Christi 1130. exortus est alius *Pseudo-messias* seu Messiaë Prodromus, *David El-David* dictus, quem Rex Persarum decollari fecit. Supputârunt dies Danielis à profanatione Antiochi; unde ad Christi annum 1123. sunt itidem anni 1290. neque hîc multùm in calculo, licèt in re ipsâ nimium, aberratum fuit.

Vide Epist. Maimonidæ apud Buxtorf. in fine Thesauri Gram. & Helvicum.

Simili

Simili fundamento innixus videtur R. Abraham, qui Messiae adventum prædixisse fertur in annum Christi 1466. ducto videlicet posteriori numero prophetico ab anno Christi 131, quo Adrianus in loco ubi Templum Domini steterat *βήλυγμα ἑρημώσεως*, putà Delubrum Jovi. Capitolino extruxit.

Indè enim ad annum Christi 1466. numerantur ad amussim anni 1335. sed nullus tunc, quod sciam, apparuit, qui se pro Messia vendicaret.

Ex Christianis autem quotquot de annis censent, non diebus; iis ferè in eo cum Judæis convenit, quòd ut illi *numeros hosce* ad *Primum* Christi adventum, ità isti saniore fide ad *Secundum* referunt; vel (quod non multum interest) ad Judæorum collectionem, quam ipsi quoque Judæi sperant, sed in Epocha statuenda omnino laborant: Imò quædam hîc supponunt neq; Textui neque Rationi satis congrua. Sed qui sententias eorum particulariùs scire volet, ex ipsis perat. Mihi eas ultrà referendi non est animus, ut nec refellendi.

Quin meam quoque symbolam in numerum interpretationum conferre liceat, quam virorum doctorum judiciis lubens submittam.

Sic igitur statuo: Eventum, quem *geminus iste numerus* exitu suo designat, nec esse adventum Christi, nec restaurationem Israelis; quinimo vaticinii de temporibus quarti Regni novissimis, seu Antichristi, (quo Angelus Dan. 12. 6. *הַפְּלֵאִיָּהוּ אֲשֶׁר בְּאַחֲרֵי הַיָּמִים* *finem mirabilium* retulerat) resignationem, eousque putà, quid illis occultaretur, quòve pertinerent, etiam cum impleri cœperint ignorandis. Hunc esse *numerorum istorum* scopum, fidem tibi faciet Angeli & Danielis hoc capite
Dialogus,

Dialogus, quem sic ex Textu repræsentò, intellectu sanè perfacilem, modò illud ex capite septimo memineris; Quartæ Bestiæ, seu Regni, tempora extrema seu novissima esse intervallum illud *TEMPORIS, TEMPORUM, ET DIMIDII TEMPORIS* Cornu oculato attributum: de quo item Regno, Cornuque Angelus iterum post Epiphaniis historiam (quâcum Scriptura Regnum tertium semper terminare * solet) superiore capite finiente differuerat: ut ità nimirum temporis rerumque gestarum seriem à Persica Monarchia unde inceperat, ad Resurrectionem usque & Secundum Christi adventum perduceret. Sed ausculta Dialogum.

Ang. Tu verò Daniel claude verba, & obsigna librum, usque ad tempus *FINIS*; tum autem discurrerent multi, & crescet scientia.

Dan. At quousque erit *FINIS* iste rerum mirabilium, quem indigitas?

Ang. Quoad Tempus, Tempora, & Dimidium Temporis, id est, quoad erunt Regni Quarti tempora illa extrema, jam antea tibi à me indicata, quæ sunt Tempus illud *FINIS*, quod tibi inculco: utique cum consummata fuerit dispersio manus populi sancti, (quod nempe ad finem illorum temporum futurum est) consummabuntur universa ista.

Dan. Ah Domine mi! nihilo magis intelligo. Audio quidem nomenclaturam *novissimorum temporum*: Sed quid sibi velit nomenclatura isthæc, adhuc juxta cum ignarissimis scio. Dic igitur mihi quæso explicatè, quid sit res ista *novissimorum temporum, Temporis, Temporum, & Dimidii Temporis?* *מה אחרית אלה*

Ang. Abi Daniel, quoniam res ista clausa est & ob-

P

signata

* Vid. Dan. 8. 23. Nempe quia tunc Regnum quartum seu Romanum evchi cepit, subjugata sibi Macedoniæ Regni tertii capite.

signata usque ad Tempus ipsum FINIS. Tunc purificabunt se, decalabunturque, & conflagrabitur multi, & impii quidem agent impie, neque intelliget impiorum quisquam, sed sapientes (rem hanc) intelligent.

A tempore verò, quo oblatum erit iuge sacrificium, postea quo abominatio desolationis (illa scilicet quam tibi paulò antè exposui) erunt (ad tempus referandi mysteria) Dies 1290. Beatus qui expectat & pertingit ad Dies 1335.

Tu verò abi usque ad FINEM: nam quiesces & stabis in sorte tua in fine dierum, id est, in fine temporum istorum novissimorum, quando scilicet multos & dormientibus in pulvere terra experrèctos iri * modò audivisti.

* Vers. 2.

De Epocha Numerorum.

Calculi Prophetici scopo sic ostenso, & perspecto, Epochæ quoque illius foeneremur lucem, vel potiùs reddamus à Spiritu Sancto accensam, eâ constitutâ, & firmatâ, postea complementi Prophetiæ historiam exhibituri.

Epocha igitur Calculi Prophetici juxta characterem ab Angelo datum est Templi Hierosolymitani ab Antiocho Epiphane profanatio, & quidem convenientissimè, ut itâ typus Antichristi ad Antichristi manifestationem nos manuducat. De ea enim profanatione Angelus in hoc ipso vaticinio paulò antè egerat, nec aliâ hîc Ablationem jugis sacrificii & Abominationem desolationis, sed campis, quam ibi descripserat intelligi debere, arguunt primò verba utrobique eadem.

וּמַעַת הַיּוֹסֵר הַתְּמִיד וְלַחַת הַשְּׁקִיז שָׁמַיִם hîc Dan. 12. 11.

וְהַתְּמִיד וְנִתְּנָה הַשְּׁקִיז מִשָּׁמַיִם illic Dan. 11. 31.

Atqui

Atqui ultima desolatio Hierosolymorum ad finem LXX Hebdomadum, quam nonnulli volunt Angelum sibi Epocham numerationis hinc statuere, secus aliisque verbis prædicitur. Deinde, quod à ratione prorsus alienum sit, neque cordato cuiquam, saltem qui rem expenderit, probabile videbitur; Angelum, ablationis jugis sacrificii & abominationis desolationis, tanquam rei Prophetæ, quorum verba faciebat, jam notæ, mentione factâ, non ad eam respicere quam paulò antè (continuata adhuc oratione) descripserat; verùm eâ translata ad aliam, de qua ante *triennum scilicet eidem varicinatus fuerat. Cui, inquam, hoc ut verisimile persuadetur? Hoc igitur fixum ratumque esto; Calculi Prophetici Epocham esse profanationem Epiphianam. Atque hinc mihi, Lector, Demonstratio consurgit hujuscemodi. Si profanatio Epiphiana sit hujus numerationis Epochâ, ea verò non possit (ut ostensum est) cladis istius durationi applicari; necessariò sequitur Dies hinc in annos convertendos, & de longinqui temporis eventu aliquo capiendos esse. Qui quam probè & ad amussim prædictioni respondeat, jam faxo intelligas.

De Eventu.

PRior numerus à profanatione Epiphiana numeratus exit ad Annum Domini 1123.

Posterior ad Annum Domini 1168.

Sed cum peccatum illud desolationis (כשׁוּ יָשׁוּב) ut appellatur Dan. 8. 13.) ultra sexennium duraverit, haud incommodè à singulis ejus Annis duci potest Calculi prophetici initium, atque ad totidem annos in exitu terminari. Anni autem quos jam posui

* Neque anno primo Darii Medii, cum præsens Angeli colloquium (in quo de abominatione Epiphiana inser alia agit) habitum sit anno 30. Cyri.

à medio sexennii numerantur, quando iuge sacrificium sublatum est, Anno ante Æram Christianam 167.

Fama Prodromus Oraculi implendi.

ANno 1106 (inquit Ulspergensis apud Baronium) Paschalis Papa ordinavit processionem in Galliam Cisalpinam, ubi & Concilium celebrandum mense Octobris indixit. Dum in itinere positus Florentiam pervenisset, de adventu Antichristi proximè futuro sparsam famam inveniens, Florentia substitit: Cum vero audisset, qua ferrentur, ut nullius fidei & autoritatis assertionem contempserit, & cæptum iter est prosecutus.

Addit Baronius, fuisse opinionem non vulgarium virorum, Antichristum isto seculo fore revelandum, & inter alios, Norberti, viri temporis istius famâ celeberrimi; De quo ità Bernardus Ep. 56. ad Gaufridum Carnotensem Episcopum.

Cùm (inquit) ante hos paucos dies ejus faciem videre, & de cælesti fistula, ore videlicet ipsius, plurima haurire meruerim; hoc tum ab ipso non audivi (scilicet iturum cum Hierosolymam) verùm de Antichristo cùm inquirerem quid sentiret; durante adhuc eâ quæ nunc est generatione, revelandum illum, certissimè se scire protestatus est. At cum eandem certitudinem unde haberet? siscitanti mihi exponere vellet, audito quod non respondit, non me illud pro certo credere debere putavi. Ad summam tamen hoc asseruit, non visurum se mortem, nisi prius videat generalem in Ecclesia persecutionem.

Sabellicus Enneadis nonæ lib. 4. Prodigia per id tempus (id est sub Paschali secundo) aliquot apparuerunt: Mare vicenis passibus, alii centenis scribunt, præter solitum littora inundavit; apparuit & Cometes miræ magnitudinis,

magnitudinis. His fortasse prodigiis motus, affirmare non dubitavit, *Fluentinus Antistes*, esse *Antichristum natum*. Quâ prædicatione *Paschalis motus*, in *Hetruriam profectus*, conventûque super ea re *Florentia habito*, cum appareret hominem nullâ aliâ ratione *subnixum*, quàm ut alicujus magnæ rei autor videretur; ejusmodi prædicatione usum, tantum admonuit ut temerario incepto desisteret. Recognovit idem *Paschalis in Cisalpina & Comata Gallia Ecclesiarum statum*.

Platina rem sic narrat. Postquam de *Cometa* dixerat qui tunc temporis apparuit, eum *Paschalem* tanquam rem naturalem neglexisse, subdit, Verùm cum intellexisset *Florentinum Episcopum* affirmare solitum *Antichristum natum esse*, eò statim proficiscitur, concilioque habito, re ipsâ admodum discussâ, cum levitate quadam, ut alicujus magnæ rei autor videretur motum *Episcopum* cerneret, hominem verbis castigatum dimittit; atque inde in *Cisalpinam proficiscitur*.

Omnino existimo famam hanc eo præcipuè subnixam fundamento, quòd vidissent *Calculum Danielis* pro annis computatum tum propemodum elapsum fuisse. Cum igitur *Episcopus* iste *Fluentinus* seu *Florentinus* priorem periodum forte observasset intra vicennium aut circiter evolutum iri; porrò putaret *Antichristum* non nisi ætate jam maturâ revelandum, & ad ultimum ad bellum contra Sanctos proditurum, ideo eum affirmavit jam tum natum esse, minimè verò (ut perperam *Centuriatores* exceperunt) jam tum in *Ecclesia* dominari. Nondum enim *Romanum Pontificem* esse magnum illum & *xviii* dictum *Antichristum* vel *Florentinus Antistes*, vel alii suspicati sunt; sed aliam *Triennemem & Semestrem*

expectabant. Natam verò hanc famam, ut dixi, ex supputatione *Dierum Danielis*, quasi ad Antichristi adventum deducendum, (nempe *prioris Calculi*, nam *Secundum* fortasse ad extremum iudicium retulerint) mihi ut facilius credam, suadet non absimile conamen Gualteri Bruti nostratis, qui diu postea circa annum viz. 1390. eampse rationem allegaverit, revelati suo tempore in Britannia Antichristi, in Tractatu * quem ea de re exhibuit Episcopo Herefordensi: Sed Epocham statuit in excidio Hierosolymitano, ut ita exitum suo & Wicklessi ævo accommodaret: Quidni credam idem aliis, longè ante Brutum natum in mentem venire potuisse, præsertim cum Epochæ verisimilioris ab Antiocho periodus, ab exitu suo haud multum abesset: Præterea Cometa appareret & alia prodigia humanis mentibus commovendis nata: fortè enim natum putaverint Antichristum eo temporis momento quo Cometa apparuisset, sicut Magi Christum apparente Stellâ: Sed paulò diutius fama nos detinuit, jam eventum referemus.

Eventus ad exitum prioris periodi 1290.

Annis Christi 1120, 1121, 1123, &c.

ANno Domini 1120. Indictione Rom. LIIII. post biennium ineunte, quorundam fidelium nomine, emissus est Tractatus de Antichristo, annum quo primum in lucem prodiit quasi de industria in fronte præferens, hisce verbis, *Qual cosa sia L' Antichrist en datte de l' an: Mille cent & vigint, unà cum symbolo tali, * Sicut fumus precedit ignem, victoriam pugna; sic & gloriam Christi tentatio Antichristi.*

* Habetur in Foxi: Martyrologio ad annum 1391. sub Rich. 2.

* In opere imperfecto in Masib. Hom. 49. ad vers. 27. cap. 24.

In hoc libro admonentur Fideles Antichristum illum magnum jamdudum venisse, frustra adhuc expectari, esse jam Dei permissione ætate provecum.

Præsentem rei Ecclesiasticæ statum Pseudoprophetarum regimine & mendaciorum ministris constantem, una cum populis ei in errore subditis.

Qui utraque potestate armati, aliisque omnibus ad errorem fundandum latèque provehendum præsiidiis instructi, sub specioso *Sponsæ Christi* titulo, cultusque & sanctimonie Christianæ larvâ, viam salutis per Christum mundo annunciam, fraudulentis erroribus, & damnationis doctrinis oppugnent; Christi meritis, gratiæ & officio mediatorio derogent; uni Deo, Christoque debita, sibi, creaturis, hominumque operibus adscribant: Sanctos, Sanctasque numinum vice colant, Reliquiis Imaginibusque divinam venerationem deferant: Eucharistiam pro Deo, ipsoque Jesu Christo adorent; verbo, Christianitatis titulo reipsâ Idololatriam exercent; denique in Dei amantes & vera Christi membra odiis & persecutionibus sæviant.

Hunc hominum statum (non singularem hominem) esse *Antichristum*, Meretricem Babylonicam, quartam Bestiam Danielis (nempe in statu ejus novissimo, ut dictum est) hominem illum peccati, & filium perditionis, qui extollitur super omnem Deum, ita ut in Templo Dei, id est, Ecclesiâ sedeat, ostendens se, tanquam sit Deus, qui jam venit in omni genere seductionis, & mendacii in iis qui pereunt.

Quapropter se ab hoc Iniquitatis Mystero, sicut mandavit Deus, secessionem facere tam intrinsecè quàm extrinsecè, hortarique omnes, quibus Deus

Opt.

Opt. Max. eandem veritatem revelaverit, ut idem secum facerent: Civitatique Sanctæ Jerusalem, veritati Christi, & Sponsæ ipsius perpusillæ sese adjungerent:

Quem in finem se jam mundo notum facere, qualis sit ipsorum cœtus, & quas habuerint secessionis suæ causas.

Hæc scripti illius summa est, quod Dei providentiâ ad nostrum usque tempus, servârunt Reliquiæ Waldensium Alpinorum, à quibus acceptum typis non ita pridem vulgavit ex antiquo Manuscripto *Johannes Paulus Perrin* in * *Hist. Waldens. & Albigenf. Gallicâ.* Videbis eum, Lib. 1. cap. 7. & parte tertiâ, (quæ de doctrina & disciplina Waldensium agit.) Lib. 30.

* *Quam*
Anglicè
veritè Sam-
son Lennar-
dus, Anno
1624.

Atque hoc fuit secessionis Piorum à Romana Ecclesia initium; neque ante hoc tempus, quicquam ex omni Christianorum memoria, auditum fuisse crediderim, de Papatu magno illo, & *velut* dicto Antichristo, neque alium expectandum esse.

Quæ tamen sententia ab hoc tempore in plurimorum animis gliscere, atque indies magis magisque invalescere cœpit.

Nam quod unicum hîc excipi potest, de Hildebrando, in quem aliquot antè annis, hujus nominis jaciebantur contumeliæ, id assertionem meam non labefactat; siquidem in personam illius eæ dirigebantur, & aliam ob causam, idque ab illis qui Romanæ Ecclesiæ cultum & dogmata nondum improbârunt, propterea non alio censu habendæ quam pro parabolicè & *velut* dictis, Declamatorum more.

Sed enim fuisse hoc tempore cœtum aliquem qui à
Romana

Romanâ Ecclesiâ secessionem fecerat, & scorsim conventus ageret, id porrò ex Bernardo colligitur Serm. 65, & 66. in Cantica Cantic. ubi in *vulpeculas* quasdam declamitat vineam Ecclesiæ demolientes: Quos tamen (inquit) si fidem interrogas; nihil Christianius; si conversationem, nihil irreprehensibilius; & quæ loquuntur, factis probant: præterea jaçtare se esse successores Apostolorum, & Apostolicos nominare. Lege (Lector) si lubet; contulisse non pœnitabit.

Affingit quidem Ille ex auditu *vulpeculis* istis errores aliquot Manichæorum de prohibitione conjugii, & interdictione ciborum, ut facilè hinc agnoscas *Waldensium* progenitores, quibus & similes Manichæismi afficti sunt, sed falsò, ut luculenter ostendit Reverendissimus & omnis Antiquitatis Ecclesiasticæ peritissimus Archiepiscopus Armachanus. Quin & omnis ævi experientia testatur, etiam nostri, quam parùm fidei in hujusmodi criminationibus adversario tribuendum sit. Hoc tamen eò à me dictum putari nolim, quasi segreges istos omni prorsus erroris labe expertes crederem. Nihil opus est. Quippe in eo non vertitur res, quam adstructam velim. Ultrò igitur dare non verebor præ * *ἀμετρία τῆς ἀρθολογίας* (ut est hominum) cum istos, tum postea Waldenses & Albigenfes (quidni & nostros) in nonnullis tum quæ ad dogmata, quàm quæ ad mores spectant (quæ tamen essentiam Fidei Christianæ non lædant) ab errore excusari non posse nec debere. Hoc tamen non prohibere assero, quo minùs fuerint *Cæterus* ille Jesu Christi *electus, vocatus, & fidelis*. In hoc enim Religionis examine, illud nos (ut opinor) sentire decet, Veros

* excessu
tractionis in
contrariam
partem.

Apoc. 17.
14.

Q

&

& legitimos Dei cultores, non ex omnimoda erroris, etiam non fundamentalis, immunitate censendos esse, quinimo ex puritate cultus, & immunitate ab Idololatria. Qui sic comparati, Deo Patri, per Jesum Christum Filium Mediatorem, sincerè placere student, ei gratos esse & acceptos. Quis enim mihi præstabit septem illa millia, qui tempore Eliæ Baali genua non flexerunt, quosque Deus sibi superuisse testatur, ab omni errore graviore fuisse immunes? Aut Ecclesiam Judaicam aliquot ante Christum seculis, quâ parte sincerissima fuit, pluribus de Religione erroribus non laborasse?

Eventus ad exitum Posterioris periodi 1335. Annis Christi 1166, 1167, 1168, 1169.

INter Annum Christi 1160. & 1170. (nam quo præcisè anno inter Scriptores non convenit) quodam quasi Antichristi jam patefacti classico excitati, magnus hominum numerus, alii *Waldenses* ab Autore *Waldo*, alii *Albigenses*, alii aliis dicti nominibus, ab Ecclesia Romana secessionem fecerunt, Eam esse Babylonem illam Apocalypticam Matrem scortationum & abominationum terræ, mirabili planè consensu & constantiâ denunciantes. In quos ingens statim persecutio exorta est, imò integri exercitus adversus eos ducti sunt, tantæque strages (priusquam cessatum est) edita, ut per Galliam solam, si Paulus Perionius in ejus Belli historia rectè calculum inierit, occisa sint ad DECIES CENTENA hominum MILLIA; sed *Beati mortui qui in Domino moriuntur, & modo dicit Spiritus, Apoc. 14. 13.* Id quod & Angelus hîc apud Danielem spectasse vide-

tur.

tur, cum dixerat, *Beatus qui expectat & pertingit ad Dies Mcccxxxv.* nisi illud fortè potiùs ad illustriorem Antichristi patefactionem tunc futuram referendum, quâ beatus esset, cui eam videre contigisset: utrunque, hi fuerunt isti, de quibus ibidem Angelus, *purificandi, dealbandi & constandi*, quòsque sapientiæ, & in Dei mysteriis perspicaciæ testimonio exornat. Hostes autem illorum *impii isti, qui impiè agerent, nec intelligerent.*

Cur Deus voluerit isto potiùs quàm alio seculo Antichristum primitùs revelandum?

1. **Q**uia, tum ad *exultationem* suam perveniret, eoque omnes Antichristi characteres plenissimè repræsentaturus, ut clariùs cerni cognoscique potuerit, sicut Sol Meridie.

2. Quia seculo isto in neminem alium suspicio Antichristi cadere potuerit, Quippe Imperio Saracenicum ad occasum & ruinam indies præcipitante; Ottomanico nondum cœpto.

3. Quia Deus hac ratione fidelibus suis prospectum voluit nè persecutioni Antichristi tum præ foribus existenti, animis fracti succumberent: sed omnino persuasum haberent, se esse Sanctos illos à bestia vincendos, Apoc. 13. proindèque rabiem ejus hac consolatione freti animosè contemnerent.

Quare Spiritus hujuscemodi numerorum periodos hic assumpserit, qui neq; ad septenarios neq; ad ullam omnino numeri perfectionem revocari possint?

R. **Q**uia tempus, quo res accideret ad factum Romanum spectans, designaturus, ad eam temporis

*Indictio Ro-
mana est
quindecim
annorum
spatium.*

poris putandi rationem sese accommodare voluit, quæ soli Romani (& quidem temporibus istis novissimis) usuri essent, tum in Imperatorum suorum Constitutionibus & Edictis, tum in Pontificum Decretis subnotandis, Epochæ nimirum Indictionum. Utriusque enim periodi Angelicæ, ab Anno profanationis Epiphaniæ putatæ, exitus concurret cum initio, seu primo Anno Indictionis Romanæ; Siquidem Annus Christi 1123. primus est Indictionis Romanæ LIIII. Annus item 1168. Annus primus est Indictionis LVII. Quæ enim inter utrumque numerum differentia est annorum, seu dierum annalium, 45. ea tres Indictiones (15 scilicet Annorum in orbem recurrentium periodos) ad unguem comprehendit. Quæ omnia casu contigisse quis facile crediderit; & non potius Spiritum Sanctum deditâ operâ istiusmodi numerorum periodis usum, ut ad initia Indictionum Romanarum collinearet, quibus futurum esset ut Prophetia resignaretur? Idem verò hoc facto mihi innuere videtur, acsi dixisset; Primam hujus Mysterii relevationem futuram ad Indictionem Romanam LIIII. Cujus Annus primus esset à profanatione Epiphaniæ 1290. *Beatum verò qui expectaret & pertingeret ad Indictionem Quinquagesimam. cujus Annus primus esset à profanatione Epiphaniæ 1335. Indictionem autem eam assumpsit; non quæ magnam partem jam præterisset, sed quam Eventus primum integram amplexu suo occuparet, ut applicatio quam supra ex historia rei gestæ dedimus, consideranti manifestum faciet. Neque sanè res ipsa, si quis ad rationem & indolem ejus bene attenderit, ejusmodi est, cujus initii observationem, uni alicui*

anno

anno commodè alligaveris, sed quæ annorum aliquot spaciolum requirat? Huic igitur rei, temporis per Indictiones designatione, sapientissimum prospectum est.

Conseſtaria.

DAtâ, quam hucusque astruere conati sumus de mente hujus vaticinii, hypothefi, Tria magni momenti Porismata consequuntur.

1. Patrum Autoritatem in negotio Antichristi & novissimorum Temporum (utur in aliis multum illis tribuendum sit) omnino nullam esse: utpote quorum ætate mysterium istud juxta Angeli Prophetiam adhuc clausum & obſignatum foret. Non igitur esse cur hic Patrum opinionibus tantopere moveamur, ut multi solent.

2. Si Antichristus seculo isto XII. revelandus erat, ergò jam venerit, ipsissimûsque est qui tunc revelatus fuerit, non alius.

3. Waldenses, Albigenſes, cæterôſq; ſimiles, tunc temporis à Romana Ecclesia ſegreges, tot Adverſariorum ſuorum præjudiciis gravatos, quibusdam etiam è noſtris nimiùm hâc parte credulis de Schismate ſi non hæreſi ſuſpectos; hujusmodi calumniarum de Spiritûs Sancti ſententia abſolvendos eſſe, próque legitimis Dei Patris per Jeſum Chriſtum cultoribus, quibus utique ſapere & intelligere ſolis, in tam caliginôſo (heu) Eccleſiæ ſtatu datum fuit; hujus Scripturæ vi agnoſcendos.

D. HIERONYMI
 Pronunciata de Dogmate
 MILLENARIORUM.

IN cap. 54. Esaiæ vers. i. LAUDA vel
 LÆTARE STERILIS, QUÆ NON PA-
 RIS, &c. Hunc locum, inquit, & cætera
 quæ sequuntur, Judæi & nostri Judaizan-
 tes ad Hierusalem referunt, quam dicunt in mille anno-
 rum regno instaurandam, & eandem esse quæ prius ha-
 buit virum, & postea habere desierit: multoque plures
 habitura sit filios post repudium, quàm prius habuit sub
 viro. --- Nec mirandum de Judæis, quorum oculi aurèsq;
 sunt clausæ, si apertam non videant veritatem. De Chri-
 stianis quid loquar, nescio; qui, dicente Apostolo quæ sunt
 allegorica, & ad duo Testamenta, Vetus & Novum, Sa-
 ram Agárquæ referente, Judæis tradunt manus, terre-
 narum in mille annis desiderio voluptatum.

Ad vers. II. Respondeant amatores tantum occidentis
 literæ, & in mille annis exquisitos cibos gula ac luxu-
 riæ preparantes (quorum Deus venter est. & gloria in
 confusione eorum; Qui post secundum in gloria Salva-
 toris adventum, sperant nuptias, & parvulos centum an-
 norum, & circumcisionis injuriam, & victimarum san-
 guinem, & perpetuum Sabbatum: qui dicunt cum Israel
 in peruersum modum; Manducemus & bibamus, cras
 enim regnabimus:) quæ sit ista cælestis Hierusalem,
 cui nunc dicitur: ECCE EGO STERNAM PER OR-
 DINEM LAPIDES TUOS &c.

In cap. 60. vers. i. SURGE ILLUMINARE &c.
 Breuiter, inquit, perstringendum est quod plurimi de hoc
 loco

loco sentiant, ut errore perspecto, facilius possimus suscipere veritatem. *Judei & nostri semijudei, qui auream atque gemmatam de cælo expectant Hierusalem: hæc in mille annorum regno futura contendunt: quando omnes gentes servitutæ sunt Israel, & cameli Madian, & Ephra de Saba venientes, aurum deferent & thus &c.--* Hæc illi dicunt, qui terrenas desiderant voluptates, & uxorum querunt pulchritudinem, ac numerum liberorum: quorum Deus venter est, & gloria in confusione eorum: quorum qui sequitur errorem, sub nomine Christiano *Judeorum* se similem confitetur. Alii autem asserunt hæc omnia *Judeis* carnaliter repromissa, si eum recepissent qui dicit in Evangelio *EGO SUM LUX MUNDI*— quem quia non susceperunt, repromissiones quoque irritas fieri. --- vide cætera. In præmio in lib. 18. Commentariorum in *Esaïam*. Nec ignoro quanta sit inter homines sententiarum diversitas. Non dico de mysterio *Trinitatis*, cujus recta confessio est ignoratio scientiæ: sed de aliis *Ecclesiasticis* dogmatibus, de *Resurrectione* scilicet, & de *Animarum* & humana carnis statu: de repromissionibus futurorum, quomodo debeant accipi, & quâ ratione intelligenda sit *Apocalypsis* *Foannis*: quàm si juxta literam accipimus, *Judaizandum* est: si spiritualiter, ut scripta est, differimus, multorum veterum videremur opinionibus contraire, *Latinorum*, *Tertulliani*, *Victorini*, *Lactantii*: *Græcorum*, ut ceteros prætermittam, *Irenæi tantùm Lugdunensis Episcopi* factam mentionem, adversus quem vir *Eloquentissimus Dionysius Alexandrina Ecclesia pontifex* elegantem scribit librum, irridens mille annorum fabulam & auream atque gemmatam *Hierusalem in terris*, *instaurationem Templi*, *hostiarum sanguinem*, *otium Sabbati*, *Circumcisionis injuriam*

juriam, nuptias, partus, liberorum educationem, Epularum delicias, & cunctarum gentium servitutum; rursumque bella, exercitus, ac triumphos & Superatorum necesse, mortemque centenarii peccatoris. Cui duobus voluminibus respondet Apollinarius; quem non solum sue secta homines, sed & nostrorum, in hac parte duntaxat, plurima sequitur multitudo: ut presaga mente jam cernam, quantorum in me rabies concitanda sit. Quibus non invideo, si tantum ament terram, ut in regno Christi terrena desiderent, & post ciborum abundantiam, gulique ac ventris ingluviem, ea que sub ventre sunt querunt. De quibus Apostolus, ESCA, inquit, VENTRI, ET VENTER ESCIS, &c. Et, NON EST REGNUM DEI CIBUS ET POTUS. Et Christus, ERRATIS NESCIENTES SCRIPTURAS, NEQUE VIRTUTEM DEI. IN RESURRECTIONE ENIM NEQUE NUBENT NEQUE NUBENTUR, SED ERUNT SIMILES ANGELORUM.

In cap. 66. Esaiæ. vers. 22. QUIA SICUT COELI NOVI ET TERRA NOVA &c. Quod aliis verbis in alio Psalmo dicitur, OMNES GENTES QUAS FECISTI, VENIENT ET ADORABUNT IN CONSPPECTU TUO ET GLORIFICABUNT NOMEN TUUM DOMINE: *Mensem ex mense & Sabbatum ex Sabbato;* in quibus veniet omnis caro, ut adoret Deum, ridiculè interpretantur ΧΙΛΙΑΣΤΑΙ, quos nos dicere possumus MILLIARIOS: ut qui in vicino sunt, omni Sabbato veniant in Hierusalem; qui longius, per menses: qui valde procul, per annos singulos, hoc est, diebus Pasche sive Tabernaculorum, juxta illud quod in Zecharia dicitur [cap. 14.] ASCENDENT AB ANNO IN ANNUM &c.

In Hieremiam cap. 31. 27. Omnes hujusmodi re-
 promissiones juxta *Judeos & nostros* *Judaizantes*, in
 mille annorum regno putantur esse complende: Nos au-
 tem --- in primo adventu Christi spiritualiter impleta de-
 fendimus, & impleta ex parte non ex toto. Ibidem ad
 vers. 38. *Qui mille annorum in terra Judæa regnum*
Christi recipiunt, *Judæi videlicet & nostri* *Judaizantes*
 conantur ostendere turrem Hananeel, & portam anguli,
 &c. --- Et ibi dicunt *Sanctuarium Domini*. id est, Tem-
 plum esse condendum, mansurumque in perpetuum.
 Vide cætera.

In cap. 16. Ezech. vers. 55. ET SOROR TUA
 SODOMA, &c. *Judæi inter cæteras fabulas & inter-*
minabiles genealogias, & deliramenta qua fingunt, etiam
hoc somniant; in adventu Christi sui, quem nos Anti-
christum scimus, & in mille annorum regno, Sodomam
esse restituendam in antiquum statum, ita ut sit quasi pa-
radisus Dei, & quasi terra Egypti: & Samariam pri-
stinam recipere felicitatem, ut de Assyriis revertantur
in terram Judæam --- Hierusalem quoque tunc fabrican-
dam &c. --- Nos autem perfectam horum scientiam Dei
judicio relinquentes, imò liquido confitentes, post secun-
dum adventum Domini Salvatoris nihil humile, nihil
futurum esse terrenum, sed regna cælestia qua primum in
Evangelio promittuntur, hoc dicimus: quòd in Ecclesia
statu cuncta completa sint & quotidie compleantur &c.

In cap. 36. *Hac illi (id est, Judæi) expectant in*
mille annorum regno, quando Civitatem Hierusalem asse-
runt extruendam, & Templum, quod in fine hujus vo-
luminis describitur, & rerum omnium felicitatem; quo-
rum nonnulli arbitrantur sub Zorobabel hac fuisse com-
pleta. Sed quomodo stare poterit hoc quod dicitur vers. 11.

R

ET

ET HABITARE VOS FACIAM SICUT A PRINCIPIO &c. Paulò post, *Et quia longum est nunc adversum dogma Judaicum, & beatitudinem ventri & gutturi Judaico servientem --- in brevi explanatione dicere. Neque enim juxta Judaicas fabulas, quas illi de reprobis appellant, gemmatam & auream de cælo expectamus Hierusalem; nec rursus passuri circumcisionis injuriam, nec oblaturi taurorum & arietum victimas, nec Sabbati otio dormiemus. Quod & multi nostrorum, & præcipuè Tertulliani liber qui inscribitur de spe fidelium, & Lactantii Institutionum volumen septimum pollicetur, & Victorini Pictavionensis Episcopi crebra expositiones, & nuper Severus noster in Dialogo, cui Gallo nomen imposuit. Et ut Gracos nominem, & primum extremumq; conjungam, Irenæus & Apollinarius.*

In cap. 37. vers. 15. in fine. *Quod si Judæi & Christiani Judaizantes, hæc ad Mille annorum voluerint referre regnum; necessitate coguntur, ut suscipiant omnes qui salvi fuerint habitaturos in terra Israel, adificandam Hierusalem, extruendum Templum, cunctas legis ceremonias exercendas, observandum Sabbatum, accipiendam circumcisionis injuriam &c.*

In cap. 38. *Igitur Judæi & nostri Judaizantes putant Gog esse gentes Scythicas immanes &c. --- & has post mille annorum regnum esse à Diabolo commovendas, &c.*

In cap. 39. *Et hæc Judaica traditionis hæredes, & discipuli interminabilium fabularum, post Mille annorum Regnum futura contendunt.*

In Micheam cap. 4. *Sciendum quoque hoc capitulum & huic simile de Esaiâ, Judæos & eorum erroris hæredes ad mille annorum referre imperium Christi & Sanctorum &c.*

In

In Zach. c. 14. ad v. 10. IN DIE ILLA &c. Judæi et Christiani judaizantes ultimo sibi tempore repromittunt, quando rursus exercenda circumcisio sit, & immolanda victime, & omnia Legis præcepta servanda: ut non Judæi Christiani, sed Christiani Judæi fiant. In die, inquit, illâ quando Christus in Hierusalem aureâ & gemmatâ sederit regnaturus, non erunt idola, nec Divinitatis cultura diversa: sed erit Dominus unus. Paulò post, Hæc Judæi juxta literam somniant, & nostri Χριστιανοὶ qui rursus audire desiderant Crescite & multiplicamini &c. At pro vita hujus continentia brevique jejuniis, bulbos sibi & vulvas & aves Phasidis, & attagenem nequaquam Ionicum, sed Judaicum repromittunt &c. Hactenus Hieronymus.

*Animadversiones in D. Hieronymi
Pronunciata &c.*

SED fidem tuam Hieronyme! qui cum Dionysio tuo Alexandrino Millenariorum dogmati promiscuè affingitis *Circumcisionis injuriam, victimarum sanguinem, cæterâsq; Legis cæremonias postliminio instaurandas: Scilicet quæ Judæi, aut fortè ex Judaismo Hæretici de suo Millenario somniârunt, vos Christianis odiosè impingitis. Hoccine verò candorem vestrum decuit? Imò, tu Hieronyme, vel teipso judice, prodis criminationem istam falsam esse. Sic enim scribis in Jeremiam cap. 19. v. 10. Post captivitatem quæ sub Vespasiano & Tito, & postea accidit sub Hadriano, usque ad consummationem seculi Ruina Hierusalem permansura sunt: quanquam sibi Judæi auream atque gemmatam Hierusalem restituendam putent;*

rursusque victimas & sacrificia, & conjugia Sanctorum, et regnum in terris Domini Salvatoris: qua licet non sequamur, damnare tamen non possumus, quia multi virorum Ecclesiasticorum et Martyrum ista dixerunt. Unusquisque in suo sensu abundet, et Domini cuncta iudicio referentur. Hæc verba tua sunt, Hieronyme. Sed dic sodes: An viri isti Ecclesiastici & Martyres sanctissimi dixerunt, circumcisionem et victimas in regno illo Christi restituendas? * Cave dixeris. Aut si ita credidisse scires, annon sine cunctatione damnares?

* Certè contrarium docere: Id quod firmari potest ex

Justini Martyris dialogo cum Tryphone Judæo. Οὐ ἐν τῇ παλιν παρουσίᾳ μὴ δόξῃτε λέγειν Ἡσυχίαν ἢ τοῦ ἄλλου περὶ τῶν θυσιῶν ἀφ' αἱμάτων ἢ σπονδῶν ἐπὶ τῷ θυσιαστηρίῳ ἀναφέρειν, ἀλλὰ ἀληθινὴς καὶ πνευματικῆς αἵνης καὶ ἑυχαιστίας. In cuius [Christi] secundo adventu, ne existimemus Esaiam aut alios Prophetas admonere, ut sacrificia sanguinis aut libationum super altari offerantur, sed vera atque spirituales laudes & gratiarum actiones.

Verba GAI I apud EUSEBIUM.

lib. 3. cap. 27. Hist. Eccles.

Aλλὰ καὶ Κλήμης ὁ δι' ἀποκαλύψαν ὡς καὶ Ἀποστόλου μεγαλο-
λα μαρτυροῦντος, περὶ τοῦ αἵματος καὶ τῶν ἀγγέλων αὐτῶν δε-
δογμῶν καὶ φωνῶν ἐπισημαίνει λέγων. καὶ πάλιν ἀνάστατον ὀφθαλμοῦ
εἶναι τὸ βασιλεῖον τῶν Χριστῶν καὶ πάλιν ὀφθαλμοῦ καὶ ἰδούσας ἐν Ἱερου-
σαλὴμ πάλιν πάλιν πολιτευομένων διακονῶν καὶ ἐχθρῶν ὑπάρχων πάλιν
μαρτυρῶν τοῦ Θεοῦ, ἀειμῶν χλιονταίας ἐν γὰρ ἑορτῆς, ἁλῶν πα-
ρῶν, λέγει ζῆναι. id est, Sed et Cerinthus per Apocalypses
velut à magno Apostolo scriptas, portentosa quadam no-
bis, quasi per Angelos sibi ostensa mentitus, attulit, Re-
gnum Christi post resurrectionem terrenum futurum, et
carnem nostram denuo Hierosolymis concupiscentiis ac vo-
luptatibus

luptatibus carnis servitutam dicens: Et cum inimicus esset Scripturis Dei, numerans cujusdam Millenarii festi nuptiis deputatum, seducere volens, futurum dixit.

Animadversiones in verba G A I I.

ANnon hinc meritò quis suspicari possit Gaium istum ex Alogorum hæreticorum numero fuisse, quos Epiphanius tradit Dei ^{ἀπορ} negasse, ideòq; tam Joannis Evangelium quàm Apocalypsin Cerintho tribuisse? Tempus omnino congruit: Theodotus enim Alogorum antesignanus à Victore Papa de Ecclesia ejectus est, Gaius autem iste floruit sub Zephyrino, qui Victorio proximè successit.

Possunt tamen forsan Gaii verba in eum sensum accipi, acsi dixisset Cerinthum alias nescio quas Apocalypses præter unicam illam magno Apostolo affinxisse, ex quibus probare satagit homo falsarius Regnum Christi post resurrectionem terrenum futurum, in quo homines carnis cupiditatibus & voluptatum carnalium blanditiis inservirent. Et ^{χιλιονταετιαν} non illum quidem commentum esse, sed docuisse eam in nuptiarum festis & similibus cupediis consumptum iri, quasi Joannes idipsum voluisset.

Sed quæcunque fuerit Gaii mens, verisimile est eum de Cerintho falsum fuisse. Si enim hæc fuisset Cerinthi hæresis, quæ id ignorare potuerint Justinus, Irenæus, Melito, Tertullianus, Hippolytus, quorum Irenæus & Tertullianus Cerinthi hæreses ex professo enumerârunt: Sed de isthac altum silentium. Unde igitur illud Gaio innotuit?

Videntur nihilominus hæc Gaii, hominis obscuri, verba Dionysio Alexandrino, Eusebio, & aliis pluribus, fervente lite cum Millenariis, errandi, & de Apocalypseos autoritate dubitandi occasionem præbuiffe.

FINIS.

Lector:

Lector: vel ramentis auri suum pretium: quapropter exhibemus tibi et
 hasce Medi nostri in Apocalypsin annotationes, qua certe majoris
 operis analecta videantur; Sed nec immemores interim illius, quod pra-
 ceperis Christus,

JOAN. c. 6. v. 12.

Congregate qua super fuerunt fragmenta; Ne quid pereat.

Annotationes in Apocalypsin.

CAP. 1.
 vers. 3.

Tempus enim propè est. id est, Jam
 adest tempus, quo verba Pro-
 phetia hujus impleri cœperint,
 & indies magis magisque im-

plebuntur.

Vers. 4. --- ab eo qui est, & qui erat, & qui ventu-
 rus est, χ δ ἐρχόμενος. Eadem habentur verba, vers. 8.
 cap. 4. 8. cap. 11. 17. θ ἐρχόμενος. Venturus idem
 est quod θ ἐπιούσος Futurus, ut ex cap. 16. 5. mani-
 festum est, θ ὢν, χ δ ἔν, χ δ ἐπιούσος, * uti locum hunc re-
 stituit Beza ex vetusto bonæ fidei manuscripto codi-
 ce. Seculum futurum Hebræis est עולם הבא . Unde

Marc. 10. 30. Luc. 18. 30. Αἰὼν ὁ ἐρχόμενος . Ephes.
 2. 7. $\text{Ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπέρχουσιν}$. Vide Psal. 71. 18.

$\text{יְבוֹא לְכָל יְמֵי}$ Esa. 27. 6. יְבוֹאִים Venturis sub. die-
 bus, id est, Posthac, Inposterum. Esaiæ 44. 7.
 $\text{יְבוֹאִים וְיָשִׁיר הַכְּנָעַן}$ Vulgat. Ventura & qua fu-
 tura sunt. Dan. 9. 26. יְבוֹאִים עַל Populus Prin-
 cipis venturus, id est, futurus. Et à septem spiritibus
 qui in conspectu throni ejus sunt. Per Spiritus hos
 intelligit Angelos Aretas in locum, $\text{πνεῦς τὸ ἐπιὰ πνεύμα-}$
 $\text{τα τὰς ἐνεργείας τῶ ἀγίου ὑπὸ λαβὸν πνεύματος, δοιμὰ τερον δι ἀγγέ-}$
 λος ταῦτα τοῖν . Cornelius à Lapide pro eadem senten-
 tia

* Vulgat.
 legebat ὁσι-
 ος, Sanctus.

tia *Funium* laudat, sed fallitur. Fortè *Drusum* dicturus fuisset, nam ille sic sentit ad hunc locum, ubi inter alia habet, *Septem Archangelos esse qui stant coram Deo etiam Jonathan prodidit*; Sed ubi non commemorat. Locus est Gen. 11. 7. *Dixit Dominus Septem Angelis, qui stant coram eo, Venite nunc, &c.* Cum istis facit Th. Beza, quòd (inquit) *septem hos spiritus nonnulli pro Spiritu Sancto acceperunt, cuius septiformis (ut loquuntur) sit gratia, manifestè refelli potest vel ex eo quod scribitur infra, 5, 6.* Et paulò post, *ut nemo de hoc possit ambigere, iidem isti septem spiritus infra, cap. 5, 6: Agni cornua & oculi (id est, ministri) dicuntur.* Accedit, quòd in cap. 8. 2. expressè dicuntur *Angeli.* *Vidi*, inquit Joannes, *ἑπτὰ ἀγγέλους, οἱ ἕσαντες πρὸς θεοῦ, ἑστηκότες, Septem Angelos qui adstant coram Deo.* Confer. cap. 4, 5. --- *Septem lampades ante Thronum, quæ sunt septem Spiritus Dei.* cap. 5, 6. *Agnum stantem tanquam occisum, habentem cornua septem, & oculos septem, qui sunt septem Spiritus Dei, missi in omnem terram.* Et Zach. 4. 10. *Septem isti oculi sunt Domini, qui discurrunt per universam terram.* Videtis etiam Tobix 12. 15. *Ego sum unus ex septem Angelis, qui astamus ante Dominum.* Cypr. adversus Judæos lib. 1. 20. Hilar. in Psal. 118. vel 119. & Psal. 129. vel 130. Adde, Clem. Alex. lib. 6. Strom. *ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ πρὸς τὴν μέγιστον δύναμιν ἔχοντες ἀποστολῶν ἀγγέλων * ἀρχόντες,* id est, *Septem quidem sunt quorum est maxima potentia, primogeniti Angelorum principes.* [Sed de Septem hisce Angelis fufius disseruit Autor in peculiari diatrib. in Zach. 4. 10.]

V. 5. *Et à Jesu Christo,* Postponit hîc Joan. *Septem Spiritibus Christum, quia de Christo deinceps continuandus*

* Dan.
10. 13.

שְׁרֵי

הַרְאִישִׁים

Principes
primarii.

tinuandus erat sermo: viz. Et à Jesu Christo, qui est testis fidelis, primogenitus mortuorum &c. nempe id Sacris Scriptoribus solenne est, ut id postponent, à quo volunt inchoare sequentia*. Simile videre est in Heb. 12. 23. Ubi post illa Spiritus justorum perfectorum reperies --- N. T. Mediatorem Jesum & sanguinem asperfusionis, quia de sanguine Christi continuatur sermo, --- meliora loquentem quàm [Sanguis] Abelis. Videfis etiam 1 Tim. 3. 16. ubi ultimo loco poni reperies. [Vide Tractatum de Posterioribus temporibus & Doctrinis. Deastrorum, 1. Tim. 4. 1, 2, 3. pag. 2. & p. 32.]

Verf. 7. Ecce venit cum nubibus, & videbit eum omnis oculus; etiam qui eum transfixerunt, & plangent super eum omnes tribus terra. [Vide Commentationes Apocalyplicas ad cap. 5. pag. 11.] [Vide & Dissertat. de Mysterio conversionis S. Pauli &c.]

Verf. 13. Vidi in medio septem candelabrorum similem Filio hominis, vestitum podere, & præcinctum ad mammillas zonâ aureâ. id est, amictu & cinctu sacerdotali ornatum. Ità Irenæus lib. 4. c. 37. pag. 373. edit. Fevard. Confer. cap. 15. 6. & Dan. 10. 5. ubi vir quidam dicitur amictus כְּרִימָה lineis, sed cinctus non circa pectus ut Sacerdos, sed circa lumbos seu renes. Martin Lex. Poderes est tunica Sacerdotalis linea corpori adstricta, usque ad pedes descendens: Hæc vulgò camisia vocatur ex Isidoro Lib. 19. 21. Legitur חֲבִישׁוּס Sap. 18. 24. Syrac. 27. 8. c. 45. 11. LXX hac voce reddiderunt אֶפֶיֶד Exod. 28. 31. כְּרִימָה Ezech. 9. 23. מַרְלָצוֹת Zach. 3, 4.

Verf. 15. Pedes ejus similes aurichalco, sicut in camino ardenti, & vox ejus tanquam vox aquarum multarum.

S

tarum.

* Vide Hieron ad Math. 1. 1. 2. -- Christi, filii David, filii Abraham. Abraham genuit &c.

tarum. Hæc descriptio personæ Filii Dei ex Daniele expressa est, Dan. 10. 6. *Pedes ejus quasi species æris candentis, et vox verborum ejus sicut vox multitudinis. Vox aquarum multarum* apud Joannem, & *Vox multitudinis* apud Danielem prorsus ἡ ὄψις αὐτοῦ. Similiter cap. 19. 6. *Audi vi, inquit Joannes, quasi vocem turbae multæ, et sicut vocem aquarum multarum &c.* [Vide Comment. Apocal. ad cap. 14. 2. pag. 223.]

CAP. 2. vers. 7. *Qui vicerit, dabo ei edere de arbore vite, quæ est in medio paradisi Dei.* Vid. infra annot. ad cap. 22. 2.

Vers. 9. *Novi blasphemiam eorum qui dicunt se Judæos esse, & non sunt --- sed mentiuntur;* cap. 3. 9. Per Pseudojudæos hic intelligendi sunt Pseudochristiani: scil. in Apocalypsi passim observare licet, *Judæos* sive Synagogam Israeliticam personam veræ Christi Ecclesiæ ex Gentibus surrogatæ sustinere: (Consule cap. 7. ubi Cœtus Ecclesiæ Christianæ exhibetur typo CXLIII M *ex omnibus tribubus Israelis signatorum*) Gentes contra typum Idololatrarum ejusdemq; Ecclesiæ hostium: totâ nimirum parabolâ ex statu rerum sub Veteri Test. mutuata, in quo veri Dei cultus apud unum Israelem vixit, Gentes verò reliquæ Idolis & Deastris in universum inservierint. Hinc fit, ut ab isto typo *signatorum ex omnibus tribubus Israelis* abjiciatur *Dan*, taceatur *Ephraim*, tanquam idololatricæ Israeliticæ * antesignani, iidemque tempore Regni, publicorum idolorum *Dane* & *Bethelæ* hospites; proindeque religionis purioris cultoribus figurandis omnino inepti.

Vers. 26., 27. *Qui vicerit &c. --- dabo ei potestatem in Gentes, Et reget eos virgâ ferreâ &c.*

[Vide

* Judic. c. 17. & c. 18.

[Vide Comment. Apocal. ad cap. 12. 5. pag. 166, 167.]

CAP. 3, 4. Ἐκείσ' ὀλίγα ὀνόματα. Hic & Act. 1. 15. ὀνόματα nomina sunt capita hominum, seu singuli homines: alibi hoc vocabulum aliâ atque aliâ significatione adhibetur. Plura vide in Comment. Apocal. ad cap. 11. 13. Et occisa sunt in terramotu ὀνόματα ἀνθρώπων nomina hominum septies mille.

Vers. 5. Hic amicietur vestimentis albis. Vide infra Annotat. ad cap. 7. 14.

Vers. 21. Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut & ego vici, & sedi cum Patre meo in throno ejus. [De duobus hisce thronis, Christi scilicet & Patris, Consule Tract. de Posterioribus Temporibus &c. pag. 35.]

CAP. 4. vers. 9, 10. Δύον, πένθητα, ἀπεικονίζον. Futura ex Hebræorum notione denotare solent actum vel solitum, 1 Sam. 20. 5. יָשָׁב vel debitum. Mal. 2. 7. יָשָׁב . 2. Sam. 13. 12. יָשָׁב .

Vide Resp. ad D. Laweni Stricturag. p. 29.

CAP. 5. vers. 5. Ἡ πίζα ἀλαβῆς. Et cap. 22. 16. ἡ πίζα καὶ τὸ γένος τῆς ἀλαβῆς, id est, ὁ ὄμις τῆς πίζης, ὁ ὄμις τῆς γένους, ὁ ἀνθρώπος τῆς ἀλαβῆς, πίζο-γένος τῆς &c. Vide Isai. 11. 1.

CAP. 6. vers. 9. Vidi sub altari animas interfeutorum propter verbum Dei. Hic & in cap. 18. 13. cap. 20. 4. ψυχῶν cadaver significare videtur. Sic & in V. T. ψυχῶν animas non tantum Personas denotare sed & Cadavera, notum est. Psal. 16. 10. Act. 2. 31. Ezech. 44. 25. apud LXX. Levit. 19. 28. & alibi.

Vers. 11. Et data sunt singulis stola alba. Vide annot. ad cap. 7. v. 14.

CAP. 7. vers. 9. Posthac vidi, & ecce Turba multa, quam numerare nemo poterat, ex omni gente, & populis,

pulis, & tribubus, & linguis, stantes ante Thronum, & ante Agnum, amicti vestibus albis, & palma in manibus eorum &c. De hac Turba Palmifera vide Tertulianum in Scorpiaco adversus Gnosticos; cap. 12. --- Nam & rursus Innumera multitudo albat & palmis victorie insignes revelantur scilicet de ANTICHRISTO TRIUMPHALES: sicut unus ex presbyteris, Hi sunt qui veniunt ex illa pressura magna &c.

Verf. 14. Et dixit mihi, Hi sunt qui venerunt ex tribulatione magna [id est, de tyrannide Bestiæ Sanctos tribulantis] Et lavarunt vestes suas & dealbarunt &c. Et v. 17. Absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum. Hisce facem allucebit illud * Achmetis cap. 231. ex Indorum disciplina. Siquis ablutis sordibus vestes mundas induisse sibi visus fuerit; omni adflictione, solitudine, morbo liberabitur: proque modo lotura & ipsarum vestium splendoris, gaudio potietur. Item cap. 232. Siquis visus sibi fuerit induisse vestes albas et mundas; pro munditiei et albedinis modo, ab omni dolore repurgatur.

Verf. 15. De istis qui stolis albis amiciebantur, dicitur Ideo sunt ante Thronum Dei, et colunt eum die ac nocte in Templo ejus, pura ut Sacerdotes. Respicitur mos Judæorum in probandis & admittendis Sacerdotibus. Vide Comment. Apoc. in cap. 6. 11. & Maiemonidem in Mischne lib. 8. tit. Biath hammikdash. cap. 6. Adde, Talmudis Babylonici cod. Midloth. cap. 5. לשכת הגזית בה היתה סנהדרין גדולה של ישראל יושבת ונהנה את הכהונה ובהן שנמצא בו פסול לובש שחרין ומתעטף שחרין ויוצא והולך לו שלא שנמצא בו פסול לובש לבנים ומתעטף לבנים נכנס ומשמש עם אחיו הכהנים

id

* Quid sentiendum sit de Onirocriticis hisce Vide Comment. Apoc. p. 45.

id est, In conclavi cæsi lapidis Synedrium Magnum Israelis sedebat, et judicabat sacerdotes. Sacerdos in quo inveniretur vitium, induebat nigras vestes, ac nigris involvebat se, adeoque egressus abibat: Cui verò non inerat vitium, induebat albas vestes, ac albis se involvebat, et ingressus ministrabat cum sacerdotibus fratribus suis.

CAP. II. V. 15. Et septimus Angelus clauxit. Cùm septem sacerdotes urbem Jericho septem diebus circumiissent portantes buccinas arietinas, dièque septimo septem vicibus, corruit murus ejus, Josh. 6. sic & ad clangorem Tubæ septima, penitèns abolebitur quicquid Bestiæ superfit. Ut Phiala septima consummationis phiala est, proindeque effusâ hæc phialâ, prodit vox magna è Throno dicens, *Ἰερουσαλὴμ*, cap. 16, 17. & Babylon funditús excinditur, v. 19. Ità & Tuba septima consummationis Tuba est; quare ad hujus Tubæ clangorem in cœlo acclamatum est, *Facta sunt Regna hujus mundi Domini nostri & Christi ejus, & regnabit in secula seculorum*. Desumpta sunt ex Dan. 7. Idemque omnino est Regnum quod Danieli ostensum à fine Monarchiarum futurum. Huc pertinet Prophetia Isaïæ, cap. 45. 23. *Per me juravi, &c, quòd mihi curvabitur omne genu, jurabit omnis lingua, nempe in magno illo die Judicii*, autore Apostolo ad Rom. 14. 11 Unde necesse est (si Apostolo fides) reliquam prophetiam de gloria Israelis, indè à versu 14. ad idem tempus pertinere; viz. ad secundum Christi adventum.

V. 18. *Καὶ τὰ ἔθνη ὀργισθῶσιν*. Et iratae sunt Gentes. Exod. 15. 14. in Epinicio, *ἠνεῴον ἔθνη καὶ ὀργισθῶσιν*. Vide suprâ annotat. ad c. 2. 7. *Venit tempus mortuorum, ut judicentur*, id est, Tempus ut judicetur causa Martyrum occisorum propter nomen Jesu. Apoc. 14.

οἱ μαρτυροὶ οἱ ἐν Κυβίῳ ἀποδύναστας, *Martyres sunt Tertulliano*
lib. de Anima, c. 55.

V. 19. *Tunc apertum est Templum Dei in caelo, &*
ἀνορθωθῆναι τὸ ἕλυκος τῆς διαθήκης, &c. *Et visa est Arca Fœderis;*
&c. *Annon Reseratio illa Templi in Cœlo, quâ ad*
septimæ Tubæ clangorem Arca Fœderis ibidem con-
spiciatur, sit revelatio Christi (cujus illa typus est)
apparentis in nubibus cœli, ut eum conspiciant qui trans-
fixerunt, Zach. 12. 10. Matth. 24. 30. Apoc. 1. 7.
De quo & illud Matth. 23. Non me videbitis ab hoc
tempore, donec dicatis, Benedictus qui venit in nomine
Domini. Vide Comment. Apocal. ad c. 14. p. 244.

C A P. 14. V. 20. *Et calcatus est lacus extra civita-*
tem. Vide infra annot. ad cap. 19.

C A P. 15. V. 2. *Habentes citharas τῶ Θεῷ, Citharas*
Dei, id est, Sacras, quarum in Templo solo usus. Res
onim in Templo gerebatur: scilicet victores Bestiæ
dum adhuc in crepidine Maris, seu labri vitrei insiste-
bant, ἀνίκητοι de Bestiâ superata cantillabant, habentes
citharas Dei, i. e. sacras. Sic 1. Chroni. 16. 42.
כִּי־יִשְׂרָאֵל לַיהוָה כִּי־יִשְׂרָאֵל לַיהוָה instrumenta musica Dei, eodem
planò sensu. Nam כִּי־יִשְׂרָאֵל לַיהוָה construeuda sunt quasi
per Maccaph, ut 2. Chron. 7. 6. כִּי־יִשְׂרָאֵל לַיהוָה &
cap. 34. 12. Vide Nehem. 12. 36. Amos 6. 5. Ali-
oquin יְהוָה לַיהוָה significat quoque canticum sa-
crum & in Templo cani solitum. 2. Chron. 29. 27.
Plal. 137. 4.

C A P. 16. V. 10. *Et factum est regnum ejus tenebro-*
sum. ἐσκοτάσθη. Vide Isai. 8. 22. הַיְהוָה צָרָה וְהַשְׁכָּרָה
Ecce tribulatio & tenebræ. Jer. 13. 16. יְהוָה אֲשֶׁר
obsene-
brâsset. Targum habet, super vos tribulatio veniet.

Verf. 14. De Præparatione ad Phialam ultimam
(post

(post illa verba, εἰς πλεμον τῆς ἡμέρας ἐαίτης τῆς μεγάλης τῆ θεῶ τῷ παρλοκράτορος, ad praelium Magni illius Diei Dei omnipotentis). dicitur, Ἴδὲ ἔρχομαι ὡς κλέπτης, Ecce venio sicut fur: Id quod in 2. epist. Petri c. 3. v. 10. perinde invenire est, Ἡξεῖ ἢ ἡμέρα κρείς ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ. & apud Paulum in 1. Theff. 5. 2. Quare cūm DIES JUDICII phialas proximè excipiat, easdemq; Regnum Sanctorum per mille annos, (nam post excisum Antichristum futurum est,) necesse est per *Diem istum*, continuatum & bene longum tempus intelligi.

CAP. 17. v. 3. *Vidi mulierem Bestiæ insidentem*, γυναῖκα καθήμενην ἐπὶ θηρίου, &c. Mulier Bestiæ insidens seu inequitans exponitur ab Angelo v. 18. ἡ πόλις ἢ ἔχουσα βασιλείαν. Hæc notione adhibetur equitandi verbum, Deut. 32. 13. Isai. 58. 14. Psal. 45. 5. *Prosperare & equita*, Septuag. καθιδουσα ἐν βασιλείᾳ. Chald. Par. מלכותי על למרכיב ut equites super thronum regni. scil. equo vehi potestatis Symbolum est, corūque qui rerum habenas moderantur, uti ex locis hisce manifestum est. *Vidi mulierem bestiæ inequantem*, id est, *Romam* regno seu imperio Romano imperantem.

Verf. 4. *Et mulier erat amicta purpurâ & coccino, & inaurato auro & margaritis*, &c. id est, Induta erat vestibus Regiis, ornatūque Regio, quippe nequaquam ex vulgo Meretrix, sed Domina & Regina, id est, Urbs Imperatrix. Vide Esther. 8. 15. *Mardocheus* ---fulgebāt מלכותי בלבוש מלכותי veste vel indumento regio, hyacinthino viz. & candido, coronam auream portans in capite, & amictu byssino & purpura בויץ ומתקן. Videtis Dan. 5. 29. totum versum. Tunc jubente Rege inaur-

indutus est Daniel purpurâ, & circumdata est torques aurea collo ejus, & predicatum est de eo, quod haberet potestatem Tertius in regno. Josephus Antiq. l. 10. c. 12. Publicavit daturum se ei *ἑστῆναι δὲ πάλιν ἄριστος χρυσοῦν, καὶ πορφυρῶν ἐδῆτα πορφεῖν, ὡς οἱ ἐπὶ Χαλδαίων βασιλεῖς, torquem aureum et purpurea vestis usum, quali Chaldaorum Reges utuntur.* Idem videre est in 1. Maccab. 8. 15. --- *δὲ δαμα καὶ πορφυρῶν.* Similiter cap. 14. 43. --- *ἵππος δὲ βασιλευσὶ πορφυρῶν καὶ χρυσοῦν.* v. 44. --- *καὶ οὐρανὸς πορφυρῶν καὶ ἐκτορτῶν πύργων χρυσοῦν.* ut & in 2. Maccab. 4. 38. Et quis nescit purpuram quoque apud Romanos Imperatorum & Regum infigne fuisse.

Verf. 14. *Hi cum Agno pugnabunt, et Agnus vincet eos (quoniam Dominus Dominorum est, et Rex Regum) et qui cum eo sunt, Vocati, et Electi, et Fideles: id est, Agnus, & qui cum eo sunt Vocati, Electi & Fideles, vincet decem Reges seu Cornua Bestiæ Babylonicæ. Illa enim de Domino Dominorum et Rege Regum, per parenthesin censeo legenda.*

Verf. 16. *Decem cornua --- odio persequentur meretricem: Decem Cornua (seu Reges) id est, aliqua ex illis. Sic cap. 9. 18. Occisa fuit, τὸ τρίτον ἐξ ἀνθρώπων, tertia pars hominum, id est, qui ex tertia illa parte fuerant. Judic. 12. 7. Sepultus est Fephte in urbibus Gilead, hoc est, aliqua urbium. 2. Chron. 35. 24. Sepultus est Fofias in sepulcris patrum suorum, hoc est, uno seu aliquo sepulcrorum. Cujusmodi Ellipseos passim in sacris Scripturis occurrunt exempla: Psal. 1. 3. Zach. 9. 9. 1. Sam. 18. 21. Jon. 1. 5. Matth. 27. 44. Luc. 23. 39. Joan. 6. 45.*

Verf. 18. *Mulier quem vidisti, est urbs illa magna, &c. v. 5. Babylon illa magna, ut & cap. 16. 19. 18.*

2. IO. 21. | Vers. 1. *Meretrix illa magna*, ut & cap. 19. 2. *Passim in hoc libro Urbs illa magna*. cap. 11. 8. cap. 14. 8. | 16. 19. | 18. 16. | 18. 19. 21. Quocunque enim nomine ROMA appellatur, semper hoc titulo *Magna* insignitur; *Dicta est autem Urbs magna ἡ πόλις ἡ μεγάλη*, non tam quantitatis intuitu, quàm quòd aliarum Urbium caput & regina esset, juxta id quod sequitur, ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλείων τῆς γῆς, *quæ regnum habet super reges terra*. Apud Athenæum Roma dicitur Ἐπιτοκὴ τῆς οὐκαθεν, & paulò post Ὀυρανόπολις. *Urbs cælestis, Totius Orbis compendium; Vide Athen. lib. 1.* Ἐπιτοκίη δ' ἄν γὰρ ἔχῃ ἡμεῖς μάλα, ὁξυαυθιμύλιον τὰς ἐν τῇ Ῥωμαίων ἑφεροπέλει Ῥώμῃ ἀειδικηθείας πέποις· ἀλλὰ πῶσαι αἱ χ' τὸν ἐπιτοκὸν ἀειδικηθείαι, διὰ τὸ πᾶσι· id est, *Recensere me conantem quot urbes intra Roma, Urbis illius cælestis, ambitum contineantur, ob earum multitudinem non unica dies tantum deficeret, sed quotquot annum conficiunt.* Vide Casaub. in locum. Ex hisce, alijsq; Romæ appellationibus, [viz. apud Cic. *Lex orbis terrarū*. Mart. Heracl. Ἄρον π κοινὸν τῆς ἄτης Ουκαμένης. Jul. Front. *Regina & Domina orbis terrarum &c.*] videre est quàm meritò dicatur *Urbs illa magna*, utpote *quæ regnum habet super reges terra*.

CAP. 18. Vers. 2, 3. Ἐλεξεν --- Ἐπιτο βασιλῶν ἐν ἐμ --- *Præco olim edebat causam supplicii. Inter cædendum, præconem causam dicere solenne fuit. Vide quæ Pontanus, part. 3. p. 183. ex Cujacio habet atque ex Ambrosio, Petronio, Suida, Platone, Josepho.*

Cecidit, Cecidit Babylon illa magna &c. [De duplici BABYLONIS interitu, vide Comment. Apocal. ad cap. 11. p. 155, 156.]

T

Placita

Placita Doctorum Hebræorum
De BABYLONIS seu ROMÆ
Excidia.

ESa. 21. 11. מִשְׁנֵי דְיוֹמָה הֵינָא אַרְוִים inquit R. Solomon Jarchi. מִשְׁנֵי רוֹמָנָא inquit R. D. Kimchi, (quæ verba Pontificii omittenda curârunt.) Idem Hieronymus in hunc locum, & in Prophetam Abdiam annotavit.

In Esa. 34. 16. Kimchi; *Dixit QUÆRITE respectu illius viri qui Roma excidium videre ac intelligere cupit*, אִימַר כְּנַגַּר מִי שִׂירָאָה בְּחֶרְבֵן רוֹמִי דְרִשִׁי. Ista duas voces [כְּחֶרְבֵן רוֹמִי] Romani editores omiserunt, sensu imperfecto relicto; Et quater in eodem capite pro voce אַרְוִים (quâ Romam designant Rabbinii) substituitur יוֹן כּוֹתִירָא id est, *Gracia, Cuthith*, in Commentariis Kimchi & Jarchi.

Esa. 34. 9. יִתְהַפְכוּן נְחֻלָּהֵי רוֹמִי לּוֹפְתָנָא *Mutabuntur torrentes Roma in picem*. Kimchi hanc expositionem Chaldaicam citat & approbat. A Pontificiis tamen editoribus omittitur nomen *Roma*, & locus relinquitur sine sensu.

Ex Rabbinorum Commentariis in Esa. c. 34. & c. 35. *Roma* nomen *bis* oblitterârunt, & pro *Edom* nomen *Pares*; *Favan* & *Cuthith* substituerunt *quindecies*.

Numb. 24. 24. Targum Onkelos. *Et naves venientes מְרוֹמָנָא à Romanis*. Targum Hierosolym. *Legiones multa מִן רוֹמָנָא à Romanis*. Sed Pontificii Correctores hîc substituendum curârunt: כְּרִימָא.

Ex

Ex Kimchio in Abdiam, Nomen *Roma*, sæpius deletur: & integra hæc sententia, עם הרבן ארום, תהיה תשועת ישראל id est, *Cum devastabitur Roma, erit Israeli Redemptio*. Præcessit autem in Kimchio, מה שאמרו הנביאים כחרבן ארום באהרית, הימים על רומי אמרו id est, *Quicquid dixerunt Prophetae de destructione Edom in postremis temporibus, de Roma dixerunt*.

David Kimchi in Esa. 24. פרשה זו עתידה על הרבן ארום ואחר כן זכר תשועת ישראל id est, *Ista Sectio de futuro est, agitque de Excidio Edom, & postea Israelis salutis meminit*. Quid verò per *Edom* intelligat, ostendit in v. 16, scribens, *Quicumque respiciet in destructionem Roma* [חרבן רומי] (quæ verba à Pontificiis editoribus deleta sunt) *inquirat per totum Fehova librum*.

R. Abraham Sebah in Gen. I. ait, *Currente Sexto annorum mundi millenario ROMAM evertendam, & Fudeos reducendos*.

Targum ad Thren. c. 4. v. 22. *Et postea (postquam) complebitur iniquitas tua cætus Sion, & (tunc) liberaberis per manum Messia & Elie sacerdotis magni; & non addet ultra Dominus, ut transmigrare faciat te: & in tempore illo visitabo iniquitatem tuam, Roma, que edificata es in Italia, & plena turmis de filiis Edom, & venient Persæ פרסא & angustiabunt te &c. פרשא Equites scribendum, non Persæ.*

Idem ad c. I. v. 22. *Ingrediatur in Die Fudicii Magni omne malum eorum [Gentium & Inimicorum Jerusalem] quo malignati sunt mihi [Jerusalem loquitur] coram te, & quere occasiones in eas, sicut quassisti occasiones contra me propter multitudinem prævaricationum*

ricationum mearum: quia multi sunt gemitus mei, & cor meum infirmum. Targum hoc compositum est post excidium per Romanos: Nam v. 19. mentio est Titi & Vespasiani, & machinarum quas extruxerunt contra Jerusalem. Imò cap. 4. 21. *Constantinopolis.*

Verf. 23. Ἐν τῇ φαρμακίᾳ σε ἐκλήθησαν πάντα τὰ ἔθνη. Vox ill. φαρμακία, *Veneficium*, & οἷον τὸ θυμὸν τῆς περὶ τὸν cap. 14. idem designant, viz. amatorium virus seu philtrum, seu spiritualis scortationis illecebram, ex consuetudine meretricum philtris amorem conciliantium. Sic cap. 17. 4. *Meretrix illa magna dicitur tenere poculum aureum in manu sua, plenum abominacionibus & immunditiâ scortationis suae: ubi allusum est ad consuetudinem meretricum, quæ in calice aureo philtra amassis suis propinare solebant. Confer hunc locum [verf. 23.] cum cap. 14. 8.*

CAP. 19. verf. 6. *Audivi quasi vocem turba multa, & sicut vocem aquarum multarum &c. Vide supra Annot. ad cap. 1. 15.*

Alleluia, quoniam regnum iniit Dominus Deus noster Omnipotens. Huc pertinet illud Esa. 45. 23. Vide Annot. ad cap. xi. 15.

Verf. 7. *Quia venerunt nuptie Agni, & uxor eius preparavit seipsum. Hæc apparatus Sponse quid aliud esse videatur, quàm illa tot seculis expectata conversio Israelis. Gentes olim & à multis seculis Christo desponsatæ fuerunt; Judæi idcirco sunt qui adhuc Agni Sponsa futuri expectantur. Certè Judæi olim (juxta Salvatoris parabolam Matth. 22.) ad nuptias Filii Regis invitati, venire recusarunt; nunc verò tandem prompti & parati accurrent, si quis autem non fuerit invitatus.*

ἐκείνη.

ισουτου. Et cap. 21. 2. ἱερομασουλων -- ἱερομασουλων, αἱς
 ὑμῶν κατασκευασθεντων τῶ ἀνδρῶν αὐτῶν. Videfis Tertull. ad-
 vers. Marcionem lib. 5. cap. 10. *Christus præputiati*
Sacerdotii Pontifex cognituram se quandoque Circumci-
ssionem & Abrahæ gentem, eum ultimò advenorit, ac-
ceptione & benedictione dignabitur. Vid. & Justin.
 Mart. dial. cum Tryphone Jud. p. 259.

Vers. 8. *Byssinum enim justificationes sunt Sancto-*
rum. δικαιοματων Justificationes, Justitia, Justa facta,
 seu bona opera, Piscat. Per *Byssinum splendorem*
 * Aretas in locum intelligi vult *Virtutes.* R. D. Kim-
 chi ad Esa. 65. 13. haud dissimili notione illud Ec-
 cles. 9. 8. interpretatur; - שלמה אמר בחכמתו קבל
 עת ליהי בנדיק לבנים. אלו תשובה ומעשים טובים
Solomon dixit pro sapientia sua, IN OMNI TEMPORE
CANDIDA SINT VESTIMENTA TUA, hoc est, Re-
sipiscencia & bona opera.

Atque ad istum locum Solomonis, R. S. Jarchi.
 שעה במעשה טוב התקן עצמו בכר Para seu orna
teipsum quâvis horâ bonis operibus. Atq; eodem sen-
 su acceptum priscais interpretibus astruit Aben Ez-
 ra, nempe de *operibus impollutis,* שלא יהיו מנאליים.

Vers. 13. *Et vestitus erat veste aspersâ sanguine;*
 scil. sanguine uvarum. Ex mysticis priscorum Caba-
 listarum propositionibus apud Jo. Picum Mirand.
 Galat. & Reuclinum una est, *Vestimentum Messie*
rubebit.

Et vocatur nomen ejus VERBUM DEI, id est,
 ipse est verbum illud Dei. Ex notione Hebræorum,
 Prophetarum præsertim, *vocari idem quandoque va-*
leat quod esse vel existere, sed eximio quodam modo.
 Sic Isai. 9. v. 5. de Christo, *Vocabitur nomen ejus Ad-*

* Τὸ λαμ-
 πρὸν οὖν τῶ
 λουστῶν δι-
 καιοματων, τὸ
 ἀνὰ τὸν ἐν-
 νοῦν αὐτῶν ἐν-
 νοῦν αὐτῶν
 ἀρετῶν;

mirabilis, Consiliarius, Deus fortis, Pater futuri seculi, Princeps pacis, id est, erit hæc omnia. Vide Jer. 23. 6. Zach. 6. 12. Genes. 21. 12. *In Isaac vocabitur tibi semen*, id est, erit. Isai. 56. 7. *Domus mea Domus orationis* נְדָבָה *vocabitur*, pro quo Luc. 19. *Domus orationis* בְּיָמַי *est, eris, habebitur.*

Verf. 15. *Ex ore ejus prodibit gladius acutus, ut eo percuteret gentes; ipse enim reget eos virgâ ferreâ.* [Vide Comment. Apocal. ad cap. 12. v. 5. pag. 166. 167.]

Is est qui calcatur torcular vini furoris Dei Omnipotentis. Calcatio vindemialis in Scriptura parabolica cladem atrocem & cruentam denotat. Sic & *Messis* nomen stragem & excidium. Jer. 51. 33. Joelis 3. 13. * [Vide Comment. Apocal. ad cap. 14. v. 15, 16, 17, 18, 19.]

CAP. 20. *Et Sancti vixerunt & regnârunt cum Christo mille annis.* Aliud est Regnum quo Christus in sanctis suis regnat, aliud quo sancti regnant cum Christo. Illud enim toto Bestiæ tempore fuit, hoc nequaquam. Verum quidem est Christum jam indè à primo suo adventu regnum inchoasse, illudque regnum Ecclesiam esse. Interim & illud haud minùs certum est, regnum aliquod in Scripturis promitti Adventûs secundi proprium, quod & regnum ἡ βασιλεία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου dicitur, adhucque implendum superest: ut Dan. 7. 14. Luc. 19. 11, 15. Luc. 21. 31. 2. Theff. 1. 5. 2. Tim. 4. 1. Vide Authorem Quæst & respons. ad Orthod. apud Justinum Mart. qu. 120. Βασιλείαν θεοῦ οὐδὲν ἢ γενομένη ὀνομάζειν, ἢ τῶ ἀνάστασιν ἀπλῶς, ἀλλὰ τῶ μὲν τῶ ἀνάστασιν ἀποικιστάσων, ἐν ἧ γίνεται καταζωόντων τε καὶ δεξαζωόντων ἢ διαπάσης.

Verf. 6. *Δούτεος θανάτου*, Hæc mortis *secunda* nomen-

* Isai. 63. 3.
Thren. 1.
16.
Targum.
cccc.

menclatura non à Joanne primùm usurpata, sed ex Magistrorum Judaicorum usu desumpta est: sic nimirum ab illis dicta, quòd eà impii, qui à mortuis resurrexerint, quasi secundò morituri sint. In hoc libro quater occurrit *δευτερος θάνατος*, cap. 2. 11. hoc cap. 20. 6, 14. c. 21. 8. Apud Chaldæum Paraphr. sæpius habetur *הנינה מותא* *mors secundà*. Deut. 33. 6. *Vivat Reuben, & non moriatur*, Chal. Paraph. addit *הנינה מותא* *morte secundà*. Psal. 49. 11. *Quia videt* *מותו חכמים* *quòd sapientes moriantur*; Chald. Par. *Quoniam videbit sapientes improbos, qui moriuntur* *מיתותא תנינה* *morte secundà*, & *adjudicantur Gehenna*. Isai. 65. 6. *pro* *ישלמתי על היקם* *& rependam in sinum eorum*, Chald. Par. substituit & *tradam למותא תנינה* *morti secundà corpora eorum*. Eodem cap. v. 15. *Occidet te*, Targum addit *הנינה מותא* *morte secundà*. Jer. 51. 39, 57. *pro* *ישנו שנת עולם* *& dormiant somnum sempiternum*, Chald. Par. habet, & *morientur* *מותא תנינה* *morte secundà*. Idem in Isai. 22. 14.

Verf. 9. *καὶ ἐξελεύσεται πλανῆται τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τρισσασασι γωνίαις τῆς γῆς, τὸ Γαγγὴ καὶ Μαζαῶν, &c.* [*Videtur Conjecturam de Gogo & Magogo.*]

Verf. 15. *Ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τὰ πνεῖς*: Alibi *θεῖον* additur, ut cap. 19. 20. *εἰς τὴν λίμνην τὰ πνεῖς τὴν χειμῶνιν ἐν τῷ θεῖῳ* cap. 21. 8. *ἐν τῇ λίμνῃ τῇ χειμῶνι πνεὶ καὶ θεῖῳ*. Respicit locum Sodomiticum seu Asphaltitem tanquam ignis aeterni figuram gerentem. Judæ v. 7. *Sicut Sodoma & Gomorrha, & finitima civitates, &c. facta sunt exemplum, πνεῖς αἰωνίῳ δίκλω ὑπὸ χυσαί; ignis aeterni pœnam sustinentes, potiùs, ignis aeterni similitudinem seu imaginem sustinentes*. Nam solet *δίκλω* significare

ficare *instar, more*. Cúmque Roma sit *Sodoma spiritus-
alis*, cap. 11. Similiter atque illa in *lacum ignis & sul-
phuris* conjicienda est, cap. 19. 20. Videtur & cap.
21. 8. ad Sodomaë peccata respici, *διλοῖς δὲ καὶ ἀπίστοις
καὶ ἐβδελυμένοις καὶ φαρῆσιν καὶ πόρνοις*. — Τὸ μέγας αὐτοῦ ἐστὶν ἐν τῇ λί-
μῃ τῇ κειμένη πύξιν καὶ θείον. Confer 2. Pet. 2. ver. 6. cum
verf. 9. *ἐπίδηγμα μακρότων ἀσεβῶν* — *διδε κύει* — *ἀδύνατος*
εἰς ἡμέραν κρίσεως καταζομένης τρεῖν. De Sodomaë excidio
sermo est posuisse illud Deum *ἐπίδηγμα μακρότων ἀσεβῶν*
1. c. *κολάσεως μακρότων ἀσεβῶν* — *ut qui novit ἀδύνατος ἐν ἡμέ-
ρᾳ κρίσεως καταζομένης πῦρ*.

C A P. 21. V. 2. *Et vidi civitatem sanctam, novam
Jerusalem, &c.* Eusebius l. 3. de vita Constantini, c.
32. satis ineptè opinabatur Templum illud magnifi-
cum Servatoris à Constantino Hierosolymis extru-
ctum, fuisse *Κακλήν καὶ νέα Ἱερουσαλήμ*, ἢς παρὰ ματῶν λόγους μὴ
εἶα δὲ ἐσθῆς πνεύματι & *θεοῦ ἡμετέροις ἀνομιῶσι*, id est, *recentem
& novam Jerusalem, Prophetarum oraculis predicatam*,
&c. Et paulò antè --- *Ad illud salutare Christi manu-
mentum* (sepulchrum intelligit) ἢ *νέα κατιστάθλητα Ἱερου-
σαλήμ ἀπὸ πύργου* & *τῆς πόλεως βοιωμένης*. Sed missà hâc ineptâ
opinionè, Nova Jerusalem est civitas quam Abrahamum, Isaacum, & Jacobum expectâsse scribit Apo-
stolus ad Hebræos, cap. 11. 10. *Τὴν πόλιν θεμελίωσεν ἔχου-
σαι πέδιλον, ἢς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός*. Descriptio petita
est ex Isai. 54. 12. *Sternam carbunculo lapides ejus* (id
est, pavementum) *fundabo te in sapphiris, &c.* [Vide
plura de nova Jerusalem in Clav. Apoc. Part. 2.
Synchron. 6. & 7. & in Annot. ad cap. 19. 7.]

Verf. 8. *διλοῖς δὲ καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυμένοις, &c.* Vide
suprà Annot. ad verf. 15. cap. 20.

Verf. 10. *Et ostendet mihi civitatem MAGNAM,
sanctam*

sanctam **7** **ERUSALEM**. Videfis supra Annot. ad cap. **17. 18.** de **BABYLONE MAGNA**. In tota Apocalypsi, nulli præter *Babylonem* seu *Romam* urbi *titulus iste tribuitur, nisi, demum post excidium Babylonis, *novæ* isti *Jerusalem de cælo descensæ*, in cujus limine deinceps ambularent Gentes.

* Civitas magna.

Verf. **14.** --- *Nomina duodecim Apostolorum Agni.* [De numero *Duodenario* vide Comment. Apocal. ad cap. **7.** pag. **56, 57.** ad cap. **13.** pag. **215, 216, 218.**]

Verf. **24.** καὶ τὰ ἔθνη σωζόμενα ἐν τῷ θανάτῳ αὐτῆς περιπέσουσι, &c. Σὺζω & διασώζω apud LXX respondent verbo רַחֵם *reliquus fuit, superstes fuit*, adeo ut non nisi tribus in locis aliter reddatur. τὰ ἔθνη ἧς σωζόμενα, sunt illi ex Gentilium reliquiis, quos *Diluvium ignis* non inundaverit. Vide Isai. **66. 19.** *Et mittam ex iis qui salvati fuerint (פְּלִיטִים סוֹשְׁמֵנוֹת) ad gentes Tarsish & Pul--- & annuntiabunt gloriam meam in Gentibus.* Intelliguntur utrobique, ni fallor, Qui cladem illam in Christi ὀμάρεια futuram evaserint, quando venturus est ad hostes Ecclesiæ suæ perdendos. Isai. **45. 20.** *Congregamini & venite, & accedite simul qui salvati estis ex Gentibus [הַגּוֹיִם הַפְּלִיטִים LXX Σωζόμενοι ἐκ τῶν ἔθνων.]* Agitur de universali vocatione Gentium, ut apparet ex v. **22.** *Convertimini ad me, & salvati eritis omnes fines terræ: Quia ego Deus, & non est alius.* v. **23.** *Mihi curvabitur omne genu, & jurabit omnis lingua, &c.*

Verf. **26.** φέρουσιν τὴν δόξαν, καὶ τὴν πλοῦν ἧς ἔδραν εἰς αὐτὴν. scil. in novam *Jerusalem*. τὴν δόξαν καὶ τὴν πλοῦν, *gloriam & honorem*, i. e. opes & divitias, *Manus* seu seu honorarium. Quâ mente est illud **1. Tim. 5. 17.** *Ἰπποκρίτης πλεῖς ἀξιόδοξος, duplici honore, i. e. honorario digni habeantur.*

V

Verf.

Verf. 27. *Faciens abominationem & mendacium.*
 Similiter v. 8. *Idololatra & mendaces.* cap. 22. 15. *Idololatra, & omnis qui amat & facit mendacium.* scil. omnis idololatra mendax est, * cum pro Deo colat quod non est Deus: Unde in hisce locis [*Idololatra & mendaces &c.*] ἐν παραλλάβῃ seu tanquam synonyma poni videntur. Similiter *Idola* dicuntur *mendacia*. Vide Amos. 2. 4. *Seduxerunt eos* מְדַבְּרִים *mendacia ipsorum*: Vulgat. *idola*. Confer. Isaj. 28. 15. Jerem. 16. 19. &c.

* Rom. 1. 25. *Commutarunt veritatem Dei in mendacium,* &c.

* Vide Comment. Apocal. pag. 141, 142, 143.

CAP. 22. V. 2. Ἐν μέσῳ τῆς πλατείης αὐτῆς, ἢ τῆς ποταμοῦ ἐν τῷ ὄρει ἢ ἐν τῷ ὄρει, ἕλαιον ζωῆς. -- Nequaquam videtur * πλατεία hoc loco pro civitatis foro sumi, utpote in quo arbores plantari non poterant, cum ex auro solido fuisse dicatur. cap. 21. v. 21. At in hujus πλατείας medio ἕλαιον ζωῆς ποιεῖν καρπὸς δένδρου nascitur. Cap. 2. 7. mentio fit τοῦ ἕλαιου τῆς ζωῆς ἢ ἕλαιον ἐν μέσῳ τῆς παραδείσου τοῦ θείου. Ergo necesse est, si huc spectet descriptio, τῆς πλατείας, de qua hic sermo, esse ipsam Paradisum, utpote in cujus quoque medio esse dicitur ἕλαιον ζωῆς, arbor vita. Sin hoc fuerit, πλατεία pro alveo fluminis (uti Prov. 8. 26. ΠΛΑΤΕΙΑ, flumina Targum & Vulg. & Prov. 5. 16. תְּרוּמָה LXX ἢς πλατείας, Vulg. in plateis aquas tuas divide) sumi nequit, quin potius pro patense seu lata quodam spatio quod fluvius utrinque ambiret. Cūmque unius tantum arboris sit mentio, dici non potest eam tum in medio tum utrinque ad fluminis ripam crescere, sed duntaxat in medio πλατείας. Ut sensus sit, Ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς, ἢ τῆς ποταμοῦ, ἐν τῷ ὄρει ἢ ἐν τῷ ὄρει, ἕλαιον ζωῆς. *In medio planities ipsius, fluviusque planities utrinque abluentis seu praterlabentis arbor vita, &c.* Fuit enim Paradisus quoque Edenis plani-

planities, hinc Euphrate illinc Tigri intercepta : Vel,
*In medio planitiei flumine utrinque intercepta, Arbor
 vita &c.*

Πλατείας αὐτῆς. & vers. 3. Θρόνος — ἢ ἀριὸν ἐν αὐτῇ]
 Quid si hęc genus fœmininum [αὐτῆς & αὐτῇ] usurpetur
 absolute? Sic Hebræis solet, ut neutrum Latinis.
 ut Psal. 27. 4. Psal 118. 23. Hinc & Matth. 23. 47.
 αὐτῶ & θαλασσῶ. Vel quid si αὐτῆς & αὐτῇ referantur ad in-
 tellectum, & subintelligatur ὄψα vel istiusmodi? Hu-
 jusmodi Enallagen observat Buxtorfius Thef. Gram.
 pag. 414. ubi etiam commodè affert exemplum de
 Paradiso terrestri, Gen 2. 15. כִּנְזוּ עֵרְזוּ לְעֵקְרָהּ, sensu
 congruit, inquit, pronomen כִּנְזוּ, non cum antecedente
 masculino עֵרְזוּ, sed synonymo עֵרְזוּ, quod fœmini-
 num. Ego potius sensu ad עֵקְרָהּ referrem, quia suprâ
 dicebatur v. 5. וְעֵקְרָהּ אֵין לְעֵבֶר מִן הַיַּמִּינִי. Irâ
 c. 4. 2. & 11. Vel αὐτῆς sumi potest demonstrativè, non
 relativè, ut sit *Ἐν μέσῳ πλατείας αὐτῆς. In medio ipsius
 platee.* Sic αὐτῆς sumitur Matth. 3. 4. Rom. 8. 21.
 Ἐὐλογεῖ ζῶντι, *Arbor vita.* De Paradiso immortalitatis
 etiam mentio in lib. 4. Esdræ cap. 7. 53. *Quid prodest
 nobis, si promissum est nobis immortale tempus: nos au-
 tem mortalia opera egimus? -- Et quoniam reposita sunt
 nobis habitacula sanitatis & securitatis: nos verò malè
 conversati sumus--- Et quoniam ostendetur Paradisus,
 cujus fructus incorruptus perseverat, in quo est securitas
 & medela: Nos verò non ingrediemur &c.* Simile est hęc
 in Apocalypsi de medela, cùm dicitur vers. 2. *Et fo-
 lia ligni eis dabantur ad medelam Gentium, Ad securita-
 tem pertinet illud.*

Vers. 3. *Et omne maledictum non erit amplius.* Ad-
 de Ecclesiastic. c. 19. v. 18. Ἐνώπιον ἐσθλοῦν Κυρίου, πάντῃα

ζωῆς οἱ ὅ ποιῦντες τὰ ἀρετὰ αὐτῶ, ἀθανασίας δόντων [id est, εὐλογον ζωῆς] καρπῶνται. Vulgatus non habet.

Verf. 16. Ἡ ρίζα καὶ τὸ γένος τοῦ Δαβὶδ. Vide annotat. ad cap. 5. verf. 5.

Verf. 20. Ἔρχομαι ταχύ, Venio citò. Eadem locutio quæ suprâ verf. 7. & 12. cap. 3. 11. cap. 2. 5. 16. Similiter ἔρχομαι ὡς κλέπτεις, de phiala septima, cap. 16. 15. vid. Luc. 18. 28. ἐν τάχει. id est, festinanter. LXX reddunt σπεῖν. Zeph. 1. 18. Dan. 6. 19. ἐν σπεῖν ἦλθεν. Deut. 16. 3. Σπεῖν nihil aliud quàm festinatio. LXX Thren. 4. 6. $\Psi\text{!}$ momentum vertunt σπεῖν. Ναὶ, ἔρχομαι ταχύ. Ἰσὺ, ἔρχομαι ταχύ. Etiam venio citò, Ecce venio citò, Vulg. in verf. 5. velociter. Benjamin Tudelensis pag. 129. de Judæis in Germania degentibus; Si hospes accedat, eo delectantur, eique convivium dant, dicentes, Letamini fratres nostri ישועה השם כחה , ישועה Nam Dei salus ictum oculi celeritate aquabit.

ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΒΑΣΙΛΙΚΑ

Regnum Decacorne
Apostaticum.

} } Regnum Sanctorum.

Pseudopropheta
Αποκείνως

} } Christus Agnus verus.

Babylon Meretrix.
Scortum Pseudopropheta.
Metropolis Regni Αποστα-
σίας.
quacum fornicantur
Reges terra.

} } Nova Hierusalem.
Sponsa Agna.
Metropolis Regni
Sanctorum.
in cujus lumine
ambulabunt Gentes.

FINIS.

ζωῆς οἱ ὅ ποιῶντες τὰ ἀρετὰ αὐτῶ, ἀθανάσιος δόξον [id est, ἔυλον ζωῆς] καρπῶνται. Vulgatus non habet.

Verf. 16. Ἡ ρίζα καὶ τὸ γένος τοῦ Δαβὶδ. Vide annotat. ad cap. 5. verf. 5.

Verf. 20. Ἐρχομαι ταχύ, Venio citò. Eadem locutio quæ suprâ verf. 7. & 12. cap. 3. 11. cap. 2. 5. 16. Similiter ἔρχομαι ὡς κλέπτῃς, de phiala septima, cap. 16. 15. vid. Luc. 18. 28. ἐν τάχει. id est, festinanter. LXX reddunt σπεῖν. Zeph. 1. 18. Dan. 6. 19. ἐν σπεῖν ἦλθεν. Deut. 16. 3. Σπεῖν nihil aliud quàm festinatio. LXX Thren. 4. 6. מִנְּמֹמֶת momentum vertunt σπεῖν. Ναὶ, ἔρχομαι ταχύ. Ἰδοὺ, ἔρχομαι ταχύ. Etiam venio citò, Ecce venio citò, Vulg. in verf. 5. velociter. Benjamin Tudelensis pag. 129. de Judæis in Germania degentibus, Si hospes accedat, eo delectantur, eique convivium dant, dicentes, Letamini fratres nostri ישועה השם כחה, נ"י Nam Dei salus iustum oculi celeritate equabit.

ἈΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΒΑΣΙΛΙΚΑ

Regnum Decacorne
Apostaticum.

} Regnum Sanctorum.

Pseudopropheta
Ἀποκτείνῃς

} Christus Agnus verus.

Babylon Meretrix.
Scortum Pseudopropheta.
Metropolis Regni Ἀποστα-
σίας.

} Nova Hierusalem.
Sponsa Agna.
Metropolis Regni
Sanctorum.

quacum fornicantur
Reges terra.

} in cuius lumine
ambulabunt Gentes.

FINIS.